জয় গুৰু শংকৰ

মণিকাঞ্চন

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ

❒ Tech/RNP/GH-105/2012-14
❒ Regd. No. 63480/95

অষ্টাদশ বছৰ ঃ চতুৰ্থ সংখ্যা, ৫৬৪ শঙ্কৰাব্দ ঃ এপ্ৰিল ২০১৩ চন। মূল্য ৫.০০ টকা, পঞ্জীয়ন নং ৬৩৪৮০/৯৫

গুৰুবাণী

একপ্ৰাণ হুয়া অশ্ৰদ্ধা অসূয়া
এৰিব কৰ্কশ ভাৱ।
অন্যো অন্যে ৰতি অন্যো অন্যে প্ৰীতি
কৰিব অতি আ!াদ।।
হুয়া তুষ্টমতি কৰিব ভকতি
কহি কথা পৰস্পৰে।
তেবেস সমস্ত দুখ হৈব অন্ত
সুখে সংসাৰক তৰে।।
(ভাগৱত—নি.ন.স.)

নাম-ঘোষা আৰু সৎসঙ্গ

বাবুল বৰা

মাধৱদেৱৰ সাহিত্যিক জীৱনৰ কীৰ্তিস্তম্ভ স্বৰূপ 'নাম-ঘোষা' অসমীয়া বৈষ্ণৱ সাহিত্যৰ ভিতৰতে অন্যতম শ্ৰেষ্ঠ গ্ৰন্থ। অসমৰ বৈষ্ণৱ সম্প্ৰদায়ৰ মাজত 'চাৰিবেদ' বুলি খ্যাত চাৰিগ্ৰন্থৰ ভিতৰত মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱৰ 'কীৰ্ত্তন-দশম' আৰু মাধৱপুৰুষৰ 'ঘোষা-ৰত্নাৱলী'। অকল সেয়ে নহয় 'নাম-ঘোষা'ক অসমীয়াৰ 'গীতা' আখ্যা দিব পাৰি। 'নাম-ঘোষা'ৰ অন্যতম টীকাকাৰ আচাৰ্য বিনোৱা ভাবেও সঠিকভাৱেই মন্তব্য কৰিছিল— নাম-ঘোষা পৃথিৱীৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ ধৰ্মগ্ৰন্থ কেইখনিৰ এখন। মহাপুৰুষে আন একো ৰচনা নকৰি 'নাম-ঘোষা'খনি ৰচনা কৰা হ'লেও একমাত্ৰ নাম-ঘোষাই তাৰাক প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পাৰিলে হয়। নাম-ঘোষাতেই পুঞ্জীভুত হৈ আছে মহাপুৰুষজনাৰ দৰ্শন, আদৰ্শ, চিন্তা আৰু ব্যক্তিত্ব। নিজৰ সমগ্ৰ শক্তি, সমগ্ৰ আৱেগ আৰু ভক্তিৰসপূৰ্ণ হৃদয় প্ৰয়োগ কৰি দীৰ্ঘদিনৰ মূৰত শাস্ত্ৰখনি লিখি উলিয়াইছিল। দৈত্যাৰি ঠাকুৰে অনুপম ভাষাৰেই তাৰ লেখ আঁকিলে এনেদৰে—

"ঘোষাতে সমস্ত মোৰ বল বুদ্ধি যত।
যাৰ যাৰ ভাগ্য আছে বুজিবে সমস্ত।।"

(২ পৃষ্ঠাত চাওক)

শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ বৰগীত

ড° লীলাৱতী শইকীয়া বৰা

শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ বৰগীতসমূহ অসমীয়া নৱবৈষ্ণৱ সাহিত্যৰ এক অমূল্য সম্পদ। অসমীয়া গীতি সাহিত্যৰ জগততো এই গীতবোৰৰ সাংগীতিক, সাহিত্যিক আৰু ঐতিহাসিক মূল্য অপৰিসীম। বৰগীতৰ স্ৰষ্টা মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱ প্ৰথমবাৰ তীৰ্থ ভ্ৰমণ কৰিবলৈ গৈ উভতি আহোঁতে বদৰিকাশ্ৰমত শঙ্কৰদেৱে তেওঁৰ প্ৰথম বৰগীত, 'মন মেৰি ৰাম চৰণহি লাগু' ৰচনা কৰি অসমীয়া ভক্তি গীত ৰচনাৰ বাট মুকলি কৰে। তাৰ পাছত শঙ্কৰদেৱে বাৰকুৰি বৰগীত ৰচনা কৰিছিল বুলি চৰিত পুথিৰপৰা জনা যায়। বৰপেটাৰ কমলা বায়ন নামৰ এজনে সেই গীতবোৰ আওঁৰাবলৈ নিওঁতে বনপোৰা জুয়ে পোৰাত শঙ্কৰদেৱে খেদ কৰি গীত আৰু নকৰোঁ বুলি মাধৱদেৱক আজ্ঞা কৰিলে 'গীত কিছু কৰা।' গুৰু কাব্য শিৰোধাৰ্য কৰি "আতৈ সৱৰ মুখত ৰোৱা ঃ আগে গুৰি ৰিহা গাৰি ক্ৰমে দি মাজত চোট আতাই গীত কৈলে নকুৰি এঘাৰটা বৰগীত চয় ৰসে চোৰ চাতুৰি।" এইদৰে দেখা যায় শঙ্কৰদেৱৰ নিৰ্দেশতেই তেওঁৰ প্ৰিয় শিষ্য মাধৱদেৱেও বৰগীত ৰচনা কৰি অসমীয়া ধ্ৰুপদী

(২ পৃষ্ঠাত চাওক)

সন্তৰ সঙ্গ ধৰা

ড° ৰমাকান্ত বৰুৱা

"মহন্তৰ সঙ্গ লৈৱা প্ৰথমত।
তেৱেসে পুৰুষে পাইবা ভকতিৰ তত্ত্ব।।
কথা শুনিলেহে গুতে মনৰ সংশয়।
কৃষ্ণৰ সেৱাত ৰতি তেবেসে বাঢ়য়।।"
— ভাগৱত

মহন্তৰ সঙ্গ অতি উত্তম কৃষ্ণৰ ভকতিৰ বাবে। ভকত, মহন্তৰ সঙ্গত শ্ৰৱণ, কীৰ্তন, হৰিৰ গুণ নাম মলিবিলাক যেনে— মহাবলৱন্ত, দুৰ্বাসনা, গৰ্ব অহংকাৰ, মদ-মাৎস্যৰ্য ইত্যাদি লাহে লাহে শৰীৰৰ পৰা লোপ পায়। কৰ্ণ পথেৰে ভকতৰ হৃদয়ত ভকতি প্ৰৱেশ কৰি হিয়াৰ মলিবোৰ দূৰ কৰি শুদ্ধতা আনে। নিজে কৃষ্ণ ভকতি লাভ কৰি কৃষ্ণৰ কৃপাত মোক্ষ লাভ কৰে। নিজে ধন্য হয় আৰু অন্য সঙ্গীকো তৰাব পাৰে। গতিকে মহন্ত ভকতসকল পূজ্য। মাধৱপুৰুষে নাম-ঘোষাত লিখিছে—

"তাৰাসৱে পূজ্য তাৰাসৱে ধন্য
তাৰাহে সুহৃদজন।
কলি যুগে হৰি আনকো বোলৱে
আপুনি কৰে কীৰ্ত্তন।।"৩৬৫

ভকতৰ সঙ্গৰ প্ৰভাৱত হৰিৰ গুণ-নাম কীৰ্তনৰ ফলস্বৰূপে মহা (১৬ পৃষ্ঠাত চাওক)

সৰ্বভূতত আত্মদৰ্শন ঃ আত্মাত সৰ্বভূত দৰ্শন

বিপিন চুতীয়া

বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ডৰ সৰ্বভূতত (প্ৰাণীত) ভগৱন্তই আত্মাৰূপে বিৰাজ কৰি আছে। পৰমাত্মাৰ ক্ষুদ্ৰাংশই প্ৰাণীৰ দেহত প্ৰবিষ্ট হৈ চৈতন্যশক্তি প্ৰদান কৰি জীৱক চলাই লৈ ফুৰিছে। আচলতে পৰমাত্মাৰ অংশ জীৱদেহত প্ৰৱেশ কৰি জীৱাত্মা নাম লৈছে। জীৱাত্মাই ভুক্তাৰূপে আৰু আত্মাই অভুক্তাৰূপে অৰ্থাৎ জীৱাত্মাৰ প্ৰধান সাক্ষীৰূপে দেহত স্থিত হৈ কৰ্ম সম্পাদন কৰে। সকলো প্ৰামী-পদাৰ্থত থকা আত্মাবোৰ একে; ইহঁতৰ মাজত কোনো পাৰ্থক্য নাই। আত্মা সৎ-চিৎ-আনন্দময়। উপনিষদত আত্মাবোৰক ব্ৰহ্ম আৰু পৰমাত্মাক পৰমব্ৰহ্ম বোলা হয়। যোগীয়ে ঈশ্বৰক পৰমাত্মা বোলে আৰু ঈশ্বৰ ভক্তগণে ভগৱন্ত বোলে। ব্ৰহ্ম-পৰমাত্মা-ভগৱন্ত সমাৰ্থক; লক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত ইহঁতৰ মাজত কিছু ভেদ পৰিলক্ষিত হয়। মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱে কৈছে—

"ব্ৰহ্ম পৰমাত্মা ভগৱন্ত একতত্ত্ব।
একৰেসে তিনি নাম লক্ষণ ভেদত।।"

(১৬ পৃষ্ঠাত চাওক)

তাৰাসৱে নকৰে ভকতি ব্যভিচাৰ

ড° ৰত্নকান্ত শইকীয়া

মহাপুৰুষ মাধৱদেৱৰ 'ভক্তি-ৰত্নাৱলী'ত প্ৰকাশ পোৱা ঐকান্তিক ভক্তিৰ স্বৰূপ ভক্তিমাৰ্গৰ ক্ষেত্ৰত তাৎপৰ্যপূৰ্ণ। শঙ্কৰদেৱৰ কীৰ্ত্তন, দশমতো ভক্তিপন্থৰ শ্ৰেষ্ঠত্ব উচ্চাৰিত হৈছে। এক দেৱতাৰ বিপৰীতে বহুদেৱতাৰ পূজা তথা যাগ-যোগ, বলি-বিধানৰ দ্বাৰা পুণ্য লাভৰ ইচ্ছা কৰাসকলে কৰ্মকাণ্ডত বিশ্বাস কৰে। কৰ্মকাণ্ডৰ বিপৰীত স্থিতি হ'ল কেৱল এক ঈশ্বৰৰ নাম শ্ৰৱণ-কীৰ্ত্তন। মাধৱপুৰুষে এক ঈশ্বৰৰ অৰ্থে কৰা সেৱাকৰ্মৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়ে। 'ভক্তি-ৰত্নাৱলী'ৰ ভক্তি বিৰচন শীৰ্ষক পদাৱলীৰ মাজত ব্যভিচাৰী ভক্তিৰ উদাহৰণ দি মহন্তসকলৰ কাম্য অব্যভিচাৰী ভক্তিৰ স্বৰূপ দাঙি ধৰিছে—

"পিতৃ ভূজপতি লোকপাল নিৰন্তৰে।
শ্ৰাদ্ধ বলি পূজা নকৰিলে বিঘ্নি কৰে।।
বিস্তৰ আয়াসে ভজি পাৱে অল্প ফল।
জানি ঘোৰ ৰূপ ত্যজি মহন্ত সকল।।১০
শান্ত মূৰ্ত্তি কৃষ্ণ অৱতাৰক ভজন্ত।
আন দেৱ সমস্তৰ নিন্দা নকৰন্ত।।
সুদৃঢ় বিশ্বাসে নিতে ভজি ভগৱন্ত।
পৰম দুৰ্ল্লভ মোক্ষ পদক সাধন্ত।।১১

মুকুতি মুখক বাঞ্ছাকাৰী ভকতসকলে অন্যসুখৰ ইচ্ছা নকৰে। অন্যত্ৰ সুখৰ বাবে পূজা-হোম, যাগ-যজ্ঞ কৰাসকল ভক্তিধৰ্মৰ বাবে অযোগ্য। যশ, মান, ঐশ্বৰ্য-বিভূতি আদিৰ প্ৰতি

(১৭ পৃষ্ঠাত চাওক)

নৱম বাৰ্ষিক কেন্দ্ৰীয় ব'হাগী উৎসৱৰ আদৰণি সমিতি গঠন

ßÁ±÷ÁóÁ1 Ð শ্ৰীমন্তশঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ কেন্দ্ৰীয় সেৱাবাহিনীৰ সৌজন্যত অনুষ্ঠিত কৰি অহা কেন্দ্ৰীয় ব'হাগী উৎসৱৰ নৱম বাৰ্ষিক অনুষ্ঠানভাগি কাপুৰ জিলা শাখাৰ আতিথ্যত আয়োজন কৰাৰ উদ্দেশ্যে যোৱা ১২/৪/২০১৩ পদাধিকাৰ ৰজনীকান্ত দত্ত বাপৰ সভাপতিত্বত কামপুৰ জিলা শাখাৰ কেন্দ্ৰীয় নামঘৰত অনুষ্ঠিত হৈ যায়।

মুখ্য অধিনায়ক অঞ্জন সাধনিদাৰবাপে উদ্দেশ্যে ব্যাখ্যা কৰি যোৱা ৭টা বৰ্ষৰ বিহু উদ্‌যাপনৰ কথা উল্লেখ কৰি ব'হাগৰ স্বকীয় ৰং-বৰ্তাই ৰখাৰ লগতে টকা-পইচা সৰ্বস্বতাৰ পৰা বিহুক আঁতৰাই আনি প্ৰকৃত ৰূপত উপস্থাপন কৰাটোৱেই মূল লক্ষ্য বুলি উল্লেখ কৰে।

প্ৰধান সম্পাদক বাবুল বৰা বাপে বিষয়ৰ ওপৰত আলোকপাত কৰি কয় যে— কামপুৰ জিলা শাখাৰ ভকত-বৈষ্ণৱসকলে অবিভক্ত নগাঁও জিলাত কৰি অহা সেৱাৰ কথা, মনৰ দৃঢ়তাৰ কথা সদায় শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘই স্বীকাৰ কৰি আহিছে। সেই একেই উদ্দেশ্যেৰে নৱম বাৰ্ষিক কেন্দ্ৰীয় ব'হাগী উৎসৱভাগি সফল কৰি তুলিব বুলি আশা কৰে। কেন্দ্ৰীয় শিশু

(৭ পৃষ্ঠাত চাওক)

নাম-ঘোষা আৰু সৎসঙ্গ

(১ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

ভাগৱত শাস্ত্ৰ ভগৱন্তৰ যিদৰে বাঙ্ময়ী মূৰ্তি দশম-কীৰ্ত্তন শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ ঘোষা-ৰত্নাৱলী শ্ৰীশ্ৰীমাধৱদেৱৰ একেদৰেই বাঙ্ময়ী মূৰ্তি।

নাম-ঘোষা অন্ততঃ কুৰিখনমান অন্যান্য শাস্ত্ৰৰ চাৰিশমান সংস্কৃত শ্লোকৰ প্ৰাঞ্জল আৰু হৃদয় সংবাদী অনুবাদ আৰু হৃদয়ৰ অন্তঃকোণৰ পৰা ওলোৱা কাৰুণ্য ধ্বনিৰ অনবদ্য প্ৰকাশ। মাধৱদেৱৰ জীৱন মানেই সংঘাত আৰু সংগ্ৰামৰ ইতিহাস। জীৱনৰ বিচিত্ৰ অভিজ্ঞতা, বৰ্ণময় সমাজৰ বিচিত্ৰ চৰিত্ৰ অধ্যয়ন, সংঘাতময় জীৱন পৰিক্ৰমাৰ পুঞ্জীভূত ইতিহাস নাম-ঘোষাৰ মাজেৰে ছন্দোময় ৰূপত প্ৰকাশ পাইছে। সঁচা অৰ্থত নাম-ঘোষা মোহ, মায়া, কাম, ক্ৰোধ, দম্ভ-দ্বেষৰ ঊৰ্দ্ধত থকা এজন ভক্ত সাধকৰ হৃদয়াৱেগ ৰঞ্জিত এখনি মহৎ গ্ৰন্থ। সেয়ে মাধৱদেৱৰ নাম-ঘোষাৰ ওপৰত মন্তব্য দিবলৈ গৈ সাহিত্যৰথী বেজবৰুৱাদেৱে কৈছিল— "মোক মানুহে গণ্ডপ মৰা বুলিব পাৰে; এচকুৱা বুলিব পাৰে; বোলক তাত মোৰ দুখ নাই। কিন্তু মোৰ মুখত কোনেও সোপা দিব নোৱাৰে; যদি মই গল মেলি কওঁ যে— ভাৰততহে নালাগে পৃথিৱীৰ কোনো সুসভ্য দেশত এনে এখন Scripture শাস্ত্ৰ আজিও ওলোৱা নাই, যাক আমাৰ এই ঘোষা শাস্ত্ৰখনেৰে সৈতে একে শাৰীতে ঠগিত থ'ব পাৰি। ই ঈশ্বৰৰ চৰণত কায়-বাক্য-মনেৰে নিজক সপি দি ঈশ্বৰত নিমগ্ন হৈ যোৱা ভকতৰ হৃদয়ৰ তলিৰ পৰা ওলোৱা কাৰুণ্য স্তুতিৰ উহ। অকল সেয়া নহয়, সেই অবাঙমনস গোচৰ অথচ সচ্চিদানন্দময়ৰ আনন্দানুভৱ মূৰ্তিৰ অভয় চৰণত ভকতৰ অন্তৰৰ পৰা আপোনা-আপুনি উথলি পৰা পৰমানন্দ তৰংগ প্ৰবাহৰ পুষ্পাঞ্জলি।

ভক্তি-ভক্ত আৰু ভগৱন্তৰ স্বৰূপ প্ৰকাশ লগতে ভক্তিৰ প্ৰগাঢ়তা, ভক্তৰ মাহাত্ম্য আৰু ভগৱন্তৰ দয়াপৰৱশ ভক্ত বাৎসল্যতা প্ৰকাশক নাম-ঘোষা আৰম্ভ হৈছে বিষ্ণুপুৰী সন্ন্যাসীৰ ভক্তি-ৰত্নাৱলীৰ কান্তিমালা টীকাৰ এটি শ্লোকেৰে। 'যে মুক্তাৱপি নিস্পৃহা' ঃ বুলি আৰম্ভ হোৱা উক্ত শ্লোকৰ প্ৰাঞ্জল অনুবাদ কৰিছে এনেদৰে—

"মুক্তিতো নিস্পৃহ যিটো সেহি ভকতক নমো
ৰসময় মাগোহো ভকতি।
সমস্ত মস্তক মণি নিজ ভকতৰ বশ্য
ভজো হেন দেৱ যদুপতি।।"

অৰ্থাৎ ঐহিক পাৰত্ৰিক ভোগ বাঞ্ছাৰ কথা বাদেই 'মুকুতি' বাঞ্ছা নকৰা ভকতক নমস্কাৰ জনাই আৰম্ভ হৈছে নাম-ঘোষা। ইয়াত 'মুক্তিতো নিস্পৃহ' প্ৰয়োগ অতি তাৎপৰ্যপূৰ্ণ। মানুহ মাত্ৰেই ধন সম্পত্তি, সতি-সন্ততি, ভুকুতি-মুকুতি, ইহকাল-পৰকালৰ সুখ হাবিয়াস বিচৰাটো স্বভাৱ। জন্মৰ পৰা মৃত্যু পৰ্যন্ত তাৰেই লালসাত অহৰহ চেষ্টা অনেক সংগ্ৰাম। তেনে ক্ষণত কায়-বাক্য-মন আৰু মোৰ বুলি ভবা সৰ্বস্ব ভগৱন্তৰ চৰণত শোধাই দি নিঃস্ব নিংকিন হোৱাজনৰ চৰণত প্ৰণিপাত জনাই মহাপুৰুষে আওপকীয়াকৈ আধ্যাত্মিক সমাজবাদকে পোষকতা কৰিলে। আধ্যাত্মিক বিচাৰেৰে মানুহে মানুহৰ মাজেৰে ঈশ্বৰ সন্ধান কৰিলেহে ঈশ্বৰক বিচাৰি পাব পাৰে ই স্বতঃসিদ্ধ কথা। সেয়ে বাসুদেৱ-দৈৱকীসুত শ্ৰীকৃষ্ণৰ ৰসময় ভকতিৰ সন্ধান কৰিলে 'মুক্তিতো নিস্পৃহ' ভকতৰ মাজেৰে। মানুহক বাদ দি ঈশ্বৰবাদ, নৈতিকতা, আধ্যাত্মিকতা অবিহনে ঈশ্বৰৰ সেৱাৰ কোনো মূল্য নাই। কৃষ্ণক পাবলৈ ভকতেই উত্তম পন্থা, ভক্তিয়েই চমু পথ। পাপী নিষ্পাপী, ব্ৰাহ্মণ-চণ্ডাল, জ্ঞানী-অজ্ঞানী, ধনী-দৰিদ্ৰ সধবা বিধবা সকলোৰে 'কেৱল হৰি নাম লৈয়া' প্ৰকৃত অৰ্থত সপি দি ভকত আৰু সেৱাৰ যোগ্য হ'ব পাৰে।

মহাপুৰুষীয়া ভক্তি ধৰ্মত ভকতৰ স্থান আটাইতকৈ উচ্চ। এই কথা অতি স্পষ্টকৈ আৰু অধিক গুৰুত্ব সহকাৰে মাধৱপুৰুষেই ছাগে নাম-ঘোষাৰ মাজেৰে প্ৰকাশ কৰিলে। একান্ত ভকতৰ মহিমা প্ৰকাশ কৰিবলৈ মহাপুৰুষজনাই ঘোষাত লিখিছে—

"একান্ত ভকতসৰে নিৰ্গুণ কৃষ্ণৰ গুণ
গাৱে সদা বসিয়া যথাত।
বৈকুণ্ঠকো পৰিহৰি যোগীৰো হৃদয় এৰি
থাকা হৰি সাক্ষাতে তথাত।।"

অকল সেয়ে নহয়— কেতিয়াবা ভকতৰ ওচৰত ঈশ্বৰৰ শক্তি সামৰ্থ ঐশ্বৰিকতও ম্লান হৈ যায়।

"হওঁ মই ঈশ্বৰ সমস্ত জগতৰ।
তথাপি অধীন ভৈলো বৈষ্ণৱজনৰ।।"

— ভক্তি-ৰত্নাৱলী

'ভকতৰ প্ৰাণ' স্বৰূপ নিজ ভকতৰ বশ্য অতি দয়ালু নিজ যশ প্ৰিয় ভগৱন্ত ভকতৰ কাষৰ পৰা এখোজো আঁতৰি যাব নোৱাৰে। চৈতন্য ঈশ্বৰ আদিত্য যাৰ হিয়াত এবাৰ প্ৰকাশ হৈছে তাৰ উদয়াস্ত নাই। তেনে চতুৰ ভকতৰ হৃদয়তেই ঈশ্বৰৰ নিবাস। ঘোষাত কৈছে—

"যি সৱ চতুৰ নৰে মাধৱৰ নামগুণ
কীৰ্ত্তন কৰন্ত সাৱধানে।
দেৱৰো দেৱতা হৰি তাহাৰ হৃদয় এৰি
যাইবাক নপাৰে আন থানে।।"

সেয়ে মাধৱ পুৰুষে অনুভৱ কৰিছিল ভকতৰ মহিমা অপাৰ; ভকত অমৰ। চিন্দানন্দ, অনন্ত মহিমাযুক্ত, নিৰ্মল তৰংগত, পৰমানন্দ অমৃত সাগৰত অমৃত ৰস পান কৰি ভকতে সাংসাৰিক যন্ত্ৰণা আৰু ভোগ-বাসনা পাহৰি পেলায়। এক আত্যান্তিক সুখৰ সন্ধানত আপ্লুত হৈ ভকতে মুক্তিৰ সুখকো ত্যাগ কৰি অতি নিষ্কামী নিস্পৃহ হৈ পৰে। যাৰ হৃদয়ত 'চৈতন্যপূৰ্ণ পৰমাত্মাৰূপে হৰি আছন্ত প্ৰকাশি" তেনে ভকত মহৎ নহৈ নোৱাৰে। ত্যাগৰ প্ৰতিমূৰ্তি মাধৱপুৰুষে নাম-ঘোষাত ত্যাগৰ মাজেদি ভকতক ভকতিৰ চৰম সীমালৈ লৈ গৈছে। ত্যাগৰ মাজেৰে উপভোগ কৰা আনন্দক পৰম আনন্দ বুলি স্বীকৃতি দিছে। মহাপুৰুষজনাৰ বিচাৰত তেনে ভকতেই সেৱাৰযোগ্য আৰু নমস্য। দাসৰ দাস হৈ অতি নম্ৰ আৰু কাতৰভাৱে ঈশ্বৰত শৰণাপন্ন হ'লে নিবিচাৰিলেও ঈশ্বৰে সকলো দিয়ে। কিন্তু হৰি ভক্তিহীন দেৱতাসকলে, অন্যান্য দুৰাচাৰীসকলে সাৰশূন্য মৃগতৃষ্ণাৰ সন্ধানত অথাই সাগৰত, বিশাল মৰুৰ বুকুত মিছা শ্ৰম কৰে। মহামোহত পৰি কলমলাই থাকি অপাৰ জলৰ মাজত কেৱল তল-ওপৰ কৰে। কিন্তু যিসকলে ৰামনাম 'মহাধন' বুলি ভাবিব পাৰিছে, ঈশ্বৰৰ অৰুণ চৰণ তলত আশ্ৰয় বিচাৰি কাতৰ মিনতি জনাইছে; তেওঁৰ দৰে মহাভাগ্যৱান কোনো নাই। মহা দুৰাচাৰ, দুষ্টা নাৰী, ভ্ৰষ্টা ৰমণী, চণ্ডাল আদি কৰি সকলোৰেই হৰিক ভজি ভকত হ'ব পাৰে। তেনে ভকতৰ সমান মহান কোনো নাই। মহাভাৰতৰ ৰণৰ মাজত স্বয়ং শ্ৰীকৃষ্ণই অৰ্জুনক এই কথাকে কৈছিল—

(১২ পৃষ্ঠাত চাওক)

শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ বৰগীত

(১ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

সঙ্গীতৰ ভঁৰাল সমৃদ্ধ কৰে। মন কৰিবলগীয়া, চৰিত পুথিত উল্লিখিত নকুৰি গীতৰ ভিতৰত মাত্ৰ ৩৪টাহে (কোনো কোনোৰ মতে ৩৫) শঙ্কৰদেৱৰ গীত আৰু বাকী ১৫৭ টা গীত মাধৱদেৱৰ। মাধৱদেৱৰ গীতৰ সংখ্যা সম্পৰ্কতো পণ্ডিতসকলৰ মাজত মতভেদ আছে।

বৰগীত ৰচনাৰ মূল উদ্দেশ্য আছিল নৱবৈষ্ণৱ ভক্তি ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰা। গীতৰ সুললিত সুৰে উচ্চ-নীচ, সাক্ষৰ-নিৰক্ষৰ সকলো শ্ৰেণীৰ লোকেক আকৰ্ষণ কৰিব পাৰে। সেয়েহে মহাপুৰুষ দুজনাই কাব্য, আখ্যান, অনুবাদ, ভক্তিমূলক গ্ৰন্থ, নাট আদি ৰচনা কৰাৰ উপৰি ভক্তিধৰ্ম প্ৰচাৰৰ প্ৰধান আহিলা হিচাপে বৰগীত ৰচনা কৰিছিল। বৰগীতবোৰৰ ভাব, ভাষা, সুৰ আদি সাধাৰণ গীততকৈ বেলেগ। ইয়াৰ মাজেদি গভীৰ দাৰ্শনিক আৰু আধ্যাত্মিক তত্ত্বৰ কথা প্ৰকাশ পাইছে। মন কৰিবলগীয়া যে শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱে তেওঁলোকৰ এই গীতবোৰক বৰগীত নুবুলি 'গীত' বুলিহে কৈছিল। কিন্তু পৰৱৰ্তী কালত এই গীতবোৰৰ ভাষা, বিষয়বস্তুৰ মহত্ব, ৰচনাভঙ্গীৰ সৌষ্ঠৱ, শাস্ত্ৰীয় সুৰৰ গাম্ভীৰ্য আৰু কল্পনাৰ সংযম আদি দিশলৈ লক্ষ্য কৰি আন শাস্ত্ৰীয় সুৰযুক্ত গীতবোৰৰ পৰা পৃথক কৰিবলৈ শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ ভক্তিগীতসমূহক 'বৰগীত' আখ্যা দিয়া হয়। ডঃ বাণীকান্ত কাকতিয়ে আধ্যাত্মিক ভাৱলৈ লক্ষ্য কৰি বৰগীতবোৰক 'noble numbers' কালিৰাম মেধিয়ে great song বা song celestial" আৰু অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰথম বুৰঞ্জী প্ৰণেতা দেৱেন্দ্ৰনাথ বেজবৰুৱাই 'holy songs' আখ্যা দিছে।

আঙ্গিকৰ ফালৰপৰা শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ বৰগীতবোৰৰ দুটা ভাগ, ধ্ৰুৱা আৰু পদ। ধ্ৰুৱা অংশ সাধাৰণতে দুশৰীয়া বা চাৰিশৰীয়া। ইয়াত গীতটোৰ কেন্দ্ৰীয় বা মূল ভাবটো প্ৰকাশ কৰি পদ অংশত ইয়াৰ বিস্তাৰ ঘটোৱা হয়। চৰ্যাগীতৰ দৰে বৰগীতবোৰতো 'ভণিতা' এটি মন কৰিবলগীয়া বিশেষত্ব। দুয়োজনা ভক্ত গীতিকাৰে গীতৰ ক্ষেত্ৰত নিজকে 'কৃষ্ণ কিংকৰ', 'শঙ্কৰ দাস', 'দাসকু দাস', 'মুৰুখ মাধৱ' আদি হিচাপে পৰিচয় দি দাস্যভক্তিৰ প্ৰকাশ ঘটাইছে।

বৰগীতবোৰ ৰাগ প্ৰধান। শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ সমূহ বৰগীতত মুঠতে উনত্ৰিশটা ৰাগৰ ব্যৱহাৰ দেখা যায়। সেইবোৰ হৈছে, অহিৰ, আশোৱাৰী, কল্যাণ, কামোদ, কেদাৰ, কৌ, গৌৰী, তুৰ বসন্ত, তুৰ ভাটিয়ালী, ধনশ্ৰী, নাট, নাম-মল্লাৰ, বৰাৰী বসন্ত, বলোৱাৰ, ভটিয়ালী, ভুপালী, মল্লাৰ, মাহুৰ, মাহুৰ-ধনশ্ৰী, ললিত, শ্ৰী, শ্ৰীগাঙ্গাৰ, শ্ৰীগৌৰী, শ্যাম, স্যাম গেড়া, সিন্ধুৰ আৰু সুহাই। ইয়াৰে চৈধ্যটা ৰাগহে (আশোৱাৰী, কল্যাণ, তুৰবসন্ত, গৌৰী, ভুপালী, ধনশ্ৰী আৰু নাটমল্লাৰ) শঙ্কৰদেৱৰ বৰগীতত ব্যৱহাৰ হোৱা দেখা যায়। ইয়াৰ লগতে মাধৱদেৱে তেওঁৰ বৰগীতত আৰু পোন্ধৰটা ৰাগ নতুনকৈ ব্যৱহাৰ কৰি উল্লিখিত উনত্ৰিশটা ৰাগ সম্পূৰ্ণ কৰে। বৰগীতত তালৰ উল্লেখ দেখা নাযায়। কিন্তু 'ষড়-ছন্দৰ-গীত' বুলি অভিহিত শঙ্কৰদেৱৰ কেইটামান গীতত চুটা, খৰমান, একতাল আৰু যতি তালৰ ব্যৱহাৰ দেখা যায়। সাধাৰণভাৱে শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ বৰগীতসমূহ তুতি উপদেশ, জাগনৰ গীত, খেলানৰ (গোষ্ঠীৰ) গীত, দাস্যৰ গীত, উদ্ধৱ যানৰ গীত, ভোজনৰ গীত, ভূষণহৰণৰ গীত, দধি মথনৰ গীত আদি বৰ্ণনামূলক নামেৰে পৰিচিত হৈ আহিছে। সত্ৰৰ নানা সন্ত-মহন্তৰ মতে বৰগীতসমূহ চতুৰ্ধাৰাবিশিষ্ট; উত্থান, জাগন, খেলান আৰু নৃত্য। চৰিত পুথিত বৰগীতৰ ছটা ৰস আছে বুলি কৈছে— বিৰহ, বিৰক্তি, চোৰ, চাতুৰী, লীলা আৰু পাৰমাৰ্থ। প্ৰকৃততে এই ছটা ৰস নহয়, বিষয়হে। বৰগীতৰ বিষয় সম্পৰ্কীয় এই আটাইবোৰ কথালৈ লক্ষ্য কৰি বহলভাৱে বৰগীতৰ বিষয়বস্তুক তিনিটা ভাগত ভগাব পাৰি; প্ৰাৰ্থনা বা স্তুতিপ্ৰধান, উপদেশ-প্ৰধান আৰু লীলা-প্ৰধান গীত। সামগ্ৰিকভাৱে এই কেইটা শ্ৰেণীৰ ভক্তিগীতৰ মাজেৰে ঘাইকৈ নৱবৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ উপাস্য দেৱতা ভগৱান বিষ্ণুৰ পূৰ্ণাৱতাৰ কৃষ্ণৰ ঐশ্বৰিক আৰু মানৱীয় লীলামাহাত্ম প্ৰকাশ পাইছে। দুই-এটি গীতত অৱতাৰী পুৰুষ শ্ৰীৰামচন্দ্ৰৰ লীলাও বৰ্ণনা কৰা হৈছে।

প্ৰাৰ্থনা বা স্তুতিমূলক বৰগীতবোৰৰ এটি বিশেষত্ব হৈছে যে ইবোৰত কৃষ্ণ নামৰ সলনি বিষ্ণু, নাৰায়ণ, হৰি, শাৰংগপাণি, কেশৱ, গোপাল, গোবিন্দ, শ্ৰীৰামহে বেছি উল্লেখ আছে। এই গীতবোৰৰ মাজেৰে কৃষ্ণ, ৰাম, যাদৱ, পৰমব্ৰহ্ম, বিষ্ণু, নাৰায়ণ বা হৰিৰ অভেদত্ব প্ৰকাশ পাইছে। অৰ্থাৎ যিজন ৰাম তেৱেঁই অনাথৰ নাথ, অগতিৰ গতিদাতা, পাপীৰ উদ্ধাৰকৰ্তা আৰু সকলো জীৱৰ পালনকৰ্তা বিষ্ণু বা গোবিন্দ। এইদৰে প্ৰতিটো গীততে সকলো অপৰাধৰ বিনাশকাৰী কৃষ্ণ বা ৰাম-নামেই সংসাৰৰ বিষয় বাসনাৰপৰা মুক্তি লাভৰ একমাত্ৰ উপায় বুলি ভবা দুয়োজনা ভক্ত কবিয়ে কাতৰভাৱে প্ৰাৰ্থনা কৰিছে।

এনে দৃষ্টিভঙ্গীৰ পিনৰপৰা দুয়োজনা কবিৰ প্ৰাৰ্থনামূলক গীতবোৰক পাৰমাৰ্থিক গীত বুলিও ক'ব পাৰি। ইবোৰৰ একে সময়তে দাৰ্শনিক পণ্ডিতৰ বোধগম্য দৰ্শনৰ তাত্ত্বিক গভীৰতা-দ্যোতিক আৰু ভগৱানৰ কৃপাৰেণু বিচাৰি ব্যাকুল হোৱা আৱেগ-বিহ্বল ভক্ত কবিৰ হৃদয়ৰ আকুলতা-প্ৰকাশক। মানৱ জীৱন দুষ্প্ৰাপ্য অথচ ক্ষণভঙ্গুৰ আৰু মায়াময়। মৰীচিকা সদৃশ এই জগতো অসাৰ আৰু অনিত্য। হৰিভক্তি এই মোহাচ্ছন্ন জীৱন আৰু সংসাৰ-সমুদ্ৰত ধ্ৰুৱতৰা স্বৰূপ। এই তত্ত্ব উপলব্ধি কৰিব নোৱাৰি মূঢ় মানৱে তমসা অনিত্য সংসাৰকে সাৰ বুলি ভাবি অনিত্য জীৱন-যৌৱনৰ ৰাগীত মতলীয়া হৈ কাম-ক্ৰোধ-লোভ-মোহ আদি ছয় ৰিপুৰ বশৱৰ্তী হৈ নানান অপকৰ্ম কৰে। পাৰ্থিৱ বিষয় বাসনা তথা সংসাৰৰ অনিত্যতাৰ কথা শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ প্ৰায়বোৰ পাৰমাৰ্থিক গীতৰ মাজেৰে প্ৰকাশিত হৈছে। নিম্ন লিখিত গীতাংশতো তেনে ভাৱৰ প্ৰতিধ্বনি শুনা যায়—

(১) "অথিৰ জীৱন ধন যৌৱন দেহ।
সুহৃদ সোদৰ সুত কিছু নোহে কেহ।।
পেখিতে অমিয়া ৰস বিষ পৰিণাম।
তথিয়ে মজাইলো মন মেৰি ৰাম।।"

— শঙ্কৰদেৱ, ১৫

(২) "লোভ মোহ কাম ক্ৰোধ মদ মান
ইসব বৈৰীৰ সঙ্গে।
আপুনি ইচ্ছায় পাপ আচৰিয়া।।
বেড়াইলো মনত ৰঙ্গে।।"

— মাধৱদেৱ, ২৩

ভগৱানৰ মাহাত্ম্য অসীম। তেওঁৰ মহিমাৰ কথা চিন্তা কৰি চতুৰ্মুখ ব্ৰহ্মাও মোহগ্ৰস্ত হয়। গতিকে মায়াৰ পাশত আবদ্ধ সাংসাৰিক জীৱই ভগৱন্তৰ লীলাৰ কথা কেনেকৈ চিন্তা কৰিব?

"নাৰায়ণ লীলা জানব কোই
সনক সনাতন চিন্তি চতুৰমুহ
অধিকহি বিমোহিত হোই।।"

— শঙ্কৰদেৱ, ৭

(১২ পৃষ্ঠাত চাওক)

পদাধিকাৰৰ অভিভাষণ

(পূৰ্বানুৱৰ্তী)

ব্ৰহ্মাদেৱে চাৰিবেদ পাতপাতকৈ তিনিবাৰ বিচাৰি চলাথ কৰিলে। ইয়াতনো কোন দেৱতাৰ সেৱাৰ কথা কোৱা হৈছে সন্ধানৰত হ'ল। কাৰণ দেৱতা পণ্ডিত ব্ৰহ্মাদেৱে জানে যে, হৰি ভক্তি অবিহনে জীৱতৰণ অসম্ভৱ। পঢ়াৰ অন্তত বেদৰ গৰ্ভৰ পৰা সিদ্ধান্ত পালে "হৰি কীৰ্ত্তনেসে তৰে সংসাৰ"। সংসাৰ তৰিবলৈ হ'লে "জ্ঞানে কৰ্মে তাৰে তাৰিতে নপাৰে, ভকতি নপাৰে যাৰে।" ভকতি জীৱ তৰণৰ বাবে অপৰিহাৰ্য। অন্যথাই এই দুৰ্ঘোৰ সংসাৰলৈ জীৱৰ আয়াযাত চলিয়েই থাকিব। ভাগৱত মহাশাস্ত্ৰৰো সিদ্ধান্ত হৰি ভক্তি।

বৈকুণ্ঠৰ কল্পতৰু ভাগৱত শাস্ত্ৰ।
ইহাৰ উত্তম ফল হৰি নাম মাত্ৰ।।
হৰি নামে হৰি নামে হৰি নামে গতি।
হৰি নামে ভকতৰ কেৱলে ভকতি।।
কৃষ্ণ পাদ পদ্ম দুই মোৰ নিজ গতি।
হৰি নাম বিনে আন নাজানো ভকতি।।
(নাম-ঘোষা)

ভাগৱত শাস্ত্ৰৰ উত্তম ফল হ'ল হৰি নাম। এই হৰি নামেই হ'ল ভকতৰ ভকতি। এই হৰি নামেই ভকতৰ গতি, মতি সমস্ত। কৃষ্ণ-পদ সেৱাই ভকতৰ ভকতি। কলিকালত তপ, জপ, যাগ, যজ্ঞ, দানপূণ্য একোতেই গতি পোৱা নাযায়। কোনোবাই ইয়াৰ বিৰুদ্ধে যুক্তি প্ৰদৰ্শন কৰিলেও সেইয়া প্ৰকৃততে মিছা। যুগধৰ্ম নিৰূপণ কৰা হৈছে এনেদৰে—

সত্য যুগে ধ্যান ত্ৰেতা যুগে যজ্ঞ
দ্বাপৰ যুগত পূজা
কলিত হৰিৰ কীৰ্ত্তন বিনাই
আৰৰ নাহিকে দুজা।।

এই বেদেই নিৰ্ণয় কৰিছে— চাৰিবেদৰ পৰা চাৰি অক্ষৰ সাৰ কাঢ়ি আনি ব্ৰহ্মাদেৱে কিৰূপে 'নাৰায়ণ' নাম থলে। আৰু সেই নাৰায়ণ নাম লৈ আমি আমাৰ চিত্ত, আমাৰ কায়া শুদ্ধ কৰিব পাৰো।

একশৰণ হৰিনাম ধৰ্ম অন্য দেবতাৰ ভজনা ৰহিত ধৰ্ম। এক দেৱ, এক সেৱ এইধৰ্মৰ মূল মন্ত্ৰ। ভাগৱতে তাকে সজোৰে ঘোষণা কৰিছে--

এক কৃষ্ণ দেৱ কৰিয়োক সেৱ
ধৰিয়ো তাহান নাম।
কৃষ্ণ দাস হয়া প্ৰসাদ ভূঞ্জিয়া
হস্তে কৰা তান কাম।।
কৃষ্ণৰ স্থানক যত্নে চলিয়োক
সাঞ্চিয়ো পূণ্যৰ দাম।
কৃষ্ণৰ কিঙ্কৰে কহে নিৰন্তৰে
ডাকি বোলা ৰাম ৰাম।।
(ভাগৱত)

এই ধৰ্মত ভজনীয় দেৱতা কৃষ্ণদেৱ, শৰণ্য দেৱতা কৃষ্ণদেৱ। কৃষ্ণ বিনে নাই অপৰ দেৱ। জানিয়া কৃষ্ণক কৰিয়ো সেৱ।।

সেৱা কৰিবৰ বাবে নামেই একমাত্ৰ উপায়। গুৰু শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰে কলে, এই ভক্তি ৯ বিধ কিন্তু ৯ বিধ ভক্তিৰ ভিতৰত শ্ৰেষ্ঠ হ'ল শ্ৰৱণ আৰু কীৰ্ত্তন।

যদ্যপি নৱবিধ ভক্তি মাধৱৰ।
শ্ৰৱণ কীৰ্ত্তন আতে অতি শ্ৰেষ্ঠতৰ।।

শ্ৰৱণ আৰু কীৰ্ত্তনৰ যোগেদি ভকতিৰ সৰ্বোত্তম ফল লাভ কৰিব পৰা যায়। এই ভক্তি হ'ল শ্ৰেষ্ঠতৰ। কাৰণ—

শ্ৰৱণে কীৰ্ত্তনে আৰ বৈকুণ্ঠক যায়।
ধৰ্ম অৰ্থ কাম মোক্ষ সৱে আতে পায়।।

ধৰ্ম, অৰ্থ, কাম আৰু মোক্ষ মানুহৰ জীৱনৰ চাৰি পুৰুষাৰ্থ। ইয়াক শ্ৰেষ্ঠ সাধনা বুলি ধৰা হয়। কিন্তু ভগৱন্ত কৃষ্ণদেৱৰ নাম শ্ৰৱণ কীৰ্তনৰ ফল ততোধিক। এই শ্ৰৱণ কীৰ্ত্তনৰ মাজত চতুবৰ্গ সাধনৰ সমস্ত ফল অন্তৰ্হিত হৈ আছে। শ্ৰৱণ-কীৰ্ত্তনৰ বাবে প্ৰয়োজন—

বিষ্ণু ভকতৰ সঙ্গ লৈব প্ৰথমতে।
গুৰুমানি শুশ্ৰূষা কৰিব ভালমতে।।
লৈয়া উপদেশ মাধৱক আৰাধিব।
যতেক সুকৃতি মানে কৃষ্ণতে অৰ্পিব।।
(কীৰ্তন-ঘোষা)

কৃষ্ণ কথা শ্ৰৱণত শুদ্ধ হৈব মন।
সৰ্ব্বদায়ে কৰিবেক কৃষ্ণৰ কীৰ্ত্তন।।
(কীৰ্তন-ঘোষা)

কৃষ্ণদেৱৰ ভক্ত হ'বৰ কাৰণে নিৰ্দেশিত এইয়া সুগম পথ। প্ৰথমতে বিষ্ণু ভকতৰ সঙ্গ লব লাগিব। সেইসকল বিষ্ণু ভকতক গুৰু মানি শুশ্ৰূষা কৰিব লাগিব। সন্ত-মহন্ত কৃষ্ণৰ ভকতসকলৰ উপদেশ নহলে ভগৱৎ আৰাধনা সম্পূৰ্ণ হ'ব নোৱাৰে। সন্ত সকলৰ সঙ্গতে সুবাসনা সম্ভৱ হয়। কৃষ্ণ কথা যদি শুদ্ধ সদাচাৰী কৃষ্ণভকতৰ মুখে শুনি নিজক কৃতাৰ্থ কৰিব নোৱাৰে তেতিয়া হলে ভগৱন্তৰ চৰণত শুদ্ধ ভক্তিও সম্ভৱ নহয়। আমাৰ মন শুদ্ধিৰ বাবে শ্ৰৱণ অপৰিহাৰ্য। এই শ্ৰৱণ দৰাচলতে কৃষ্ণ কথাৰ শ্ৰৱণ হবই লাগিব।

ভক্তিৰ দুৱাৰ সকলোৰে বাবেই মুক্ত। সেইয়ে জ্ঞানী-অজ্ঞানী, জাতি-অজাতি, আচাৰ-বিচাৰ আদিয়ে ভক্তিপথৰ বাধক হ'ব নোৱাৰে। ৰত্নাৱলী পুথিত কৈছে--

জাতি কুলাচাৰ ধৰ্ম/ জ্ঞানে কৃষ্ণ দেৱতাৰ/ নুহি অনুগ্ৰহৰ কাৰণ।/ কিন্তু ভক্তিভাৱে অতি
ভজোক অজাতি জাতি/ তাতেসে সন্তুষ্ট নাৰায়ণ।।

নাৰায়ণ সন্তুষ্টিৰ কাৰণে জ্ঞান, কৰ্ম, কুলাচৰিত ধৰ্মৰ প্ৰয়োজন নাই, প্ৰয়োজন ভকতিৰ। গভীৰ প্ৰীতিৰে যদি ভগৱন্তক ভজনা কৰা হয় তেতিয়া ভগৱন্ত সন্তুষ্ট হয়। ভগৱন্তৰ ভক্তিত মুকুতি ৰস অনায়াসে পোৱা যায়। এই ভক্তি এৰি কোনোজনে যদি জ্ঞান-কৰ্মত ৰতি প্ৰীতি কৰে তেনে ভকতৰ প্ৰতি ভগৱন্ত অসন্তুষ্ট হবই। ইয়াতেই গীতা শাস্ত্ৰৰ কৰ্মবাণী প্ৰতিধ্বনিত হৈছে। ভক্তি ৰত্নাকৰ গ্ৰন্থত ৰামচৰণ ঠাকুৰে লিখিছে—

সমস্ত গীতাৰ মৰ্ম উদ্ধাৰিয়া আনি।
অৰ্জুনত কৃপায়ে কহন্ত চক্ৰপাণি।।
বোলে অৰ্জুনক শুনা বান্ধৱ পৰম।
কহো গুহ্যতমতো পৰম গুহ্যতম্।।
সিজয় সমস্ত ধৰ্ম মোৰ ভকতিত।
সুদৃঢ় বিশ্বাস হেন কৰিয়া বুদ্ধিত।।
তেজি বিধি কিঙ্কৰ যতেক ধৰ্মগণ।
মোতেসে কেৱলে এক হুয়োক শৰণ।।
কৰ্মত্যাগ নিমিত্তে সিজয় পাপচয়।
ইটো শোক নকৰিবা তুমি ধনঞ্জয়।।
যিহেতু আমাতে তুমি লৈলাহা শৰণ।
*সমস্ত পাপতে মই কৰিয়ো ৰক্ষণ।।*৫১৯ (ভক্তি ৰত্নাকৰ)

গীতা শাস্ত্ৰৰ সাৰ উদ্ধাৰ কৰি আনি সখা অৰ্জুনক কৃষ্ণদেৱে পৰম গুহ্যতম তত্ব প্ৰকাশ

(১৮ পৃষ্ঠাত চাওক)

প্ৰধান সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

(পূৰ্বানুৱৰ্তী)

(৬) **সাহিত্য কৰ্মৰ খতিয়ান ঃ** শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘই সাহিত্য শাখাৰ জৰিয়তে এইবাৰ তিনিখন মূল্যবান গ্ৰন্থ গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়ভিত্তিত প্ৰণয়ন কৰি উলিয়াইছে। ইয়াৰ ভিতৰত দুখন সমালোচনামূলক প্ৰতিবাদী গ্ৰন্থ যথাক্ৰমে 'স্খলন নাহিকে কদাচিত' শ্ৰীজীৱকান্ত নাথৰ দ্বাৰা প্ৰণয়ন কৰা হৈছে। কীৰ্ত্তন-ঘোষাৰ বিতৰ্ক আৰু সমাধান শীৰ্ষক আন এখন প্ৰতিবাদী গ্ৰন্থ শ্ৰীজীৱকান্ত নাথ আৰু ড° জগৎ কলিতা বাপদ্বয়ৰ সম্পাদনাত প্ৰকাশ পাইছে। আনখন সম্পাদিত গ্ৰন্থ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ অঙ্কীয়া নাট আৰু ঝুমুৰা ড° প্ৰদীপ হাজৰিকা আৰু ড° ইন্দিৰা শইকীয়া বৰাৰ যৌথ উদ্যোগত প্ৰকাশ কৰা হৈছে। নিয়মীয়া প্ৰকাশন মহিলা আলোচনী 'মহীয়সী', শিশু আলোচনী 'শিশু-মঞ্জৰী', যুৱ আলোচনী 'ডেকাগিৰি' প্ৰকাশ কৰা হৈছে। সংশ্লিষ্ট সম্পাদকসকললৈ যথাক্ৰমে ড° ইন্দিৰা শইকীয়া বৰা, শ্ৰীভবেন দুৱৰী, শ্ৰীগোবিন্দ চন্দ্ৰ ডেকালৈ ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জনাইছো। সঙ্ঘৰ মুখপত্ৰ 'নামধৰ্ম' সম্পাদনা কৰিছে শ্ৰীযুত প্ৰদীপ শইকীয়াই ইংৰাজী গৱেষণা পত্ৰিকা মহাপুৰুষজ্যোতি ড° জগত কলিতাৰ দ্বাৰা সম্পাদনা কৰি উলিওৱা হৈছে। সংস্কৃতি শাখাৰ মুখপত্ৰ হিচাপে "শঙ্কৰী সংস্কৃতিৰ সুবাসৰ দ্বাদশ সংখ্যা শ্ৰীফণী হাজৰিকাৰ দ্বাৰা সম্পাদিত হৈছে। সম্পাদনক শ্ৰীকমলা কান্ত বৰাৰ দ্বাৰা মণিকাঞ্চন বাৰ্তালোচনী প্ৰকাশো অব্যাহত আছে। গ্ৰন্থ আলোচনীৰ সম্পাদক সকললৈ ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছো। সকলোৰে একাণপতীয়া চেষ্টাত প্ৰকাশনসমূহ যথাসময়ত প্ৰকাশ পাইছে আৰু শঙ্কৰী সাহিত্য-সংস্কৃতি চৰ্চাৰ এটা পৰিমণ্ডল গঢ় লৈ উঠিছে। সাহিত্য শাখাৰ উদ্যোগত 'কীৰ্ত্তন-ঘোষাৰ বিতৰ্ক আৰু সমাধান' শীৰ্ষক এখন আলোচনা-চক্ৰ যোৱা ২৮ অক্টোবৰ ২০১২ তাৰিখে গুৱাহাটী জিলা পুথিভঁৰাল প্ৰাঙ্গনত অনুষ্ঠিত হয়। দিনজোৰাকৈ দুটা বৈঠকত আয়োজিত এই আলোচনা চক্ৰখনি উদ্বোধন কৰে প্ৰধান সম্পাদক শ্ৰীহৰিপ্ৰসাদ হাজৰিকাই। পদাধিকাৰ শ্ৰীযুত ৰজনীকান্ত দত্ত বাপৰ সঞ্চালনাত অনুষ্ঠিত আলোচনা-চক্ৰখনিত সঙ্ঘৰ তৰফৰ পৰা অধ্যাপক কৈলাস দাসে অংশ লয়। ড° প্ৰমোদ চন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্য, ড° ৰমেশ পাঠক, ড° জীতেন দাস, কনকচন্দ্ৰ শৰ্মা, লীলাকান্ত মহন্ত, জীৱেশ্বৰ গোস্বামী, ড° পৰমানন্দ ৰাজবংশী, বিশ্বেশ্বৰ হাজৰিকা, অসম নেপালী সাহিত্য পৰিষদৰ চবিলাল উপাধ্যায়, তিকাৰাম উপাধ্যায় নিৰ্ভীক আদি লোকসকলে বিষয়বস্তুৰ সম্পৰ্কে তত্বগধুৰ ভাষণ দাঙি ধৰে। 'কীৰ্ত্তন-ঘোষাৰ বিতৰ্ক আৰু সমাধান' শীৰ্ষক প্ৰকাশিত গ্ৰন্থখন এই আলোচনা চক্ৰৰে ফলশ্ৰুতিত প্ৰকাশ কৰা হ'ল।

(৭) **সাংস্কৃতিক কৰ্মৰ খতিয়ান ঃ** শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ সংস্কৃতি শাখাই বৰ্ষজোৰা কৰ্ম আঁচনিৰে শঙ্কৰী সঙ্গীত চৰ্চাৰ এলানি কাৰ্যসূচী গ্ৰহণ কৰি তিতাবৰ আৰু ডিব্ৰুগড় জিলাৰ ৰঙাবননীত দুটা কেন্দ্ৰীয় প্ৰশিক্ষণ আবাসিকভাৱে ৭ দিনীয়াকৈ অনুষ্ঠিত কৰি নতুন-পুৰণি সকলো শিল্পীক প্ৰশিক্ষণ প্ৰদান কৰিছে। ওদালগুৰি জিলাৰ ওদালগুৰি, ধনশ্ৰীঘাট আৰু মাজবাটত মুঠ ৬ খন অঙ্কীয়া নাট প্ৰদৰ্শন কৰি নাট সমাৰোহ অনুষ্ঠিত কৰিছে। শঙ্কৰী সঙ্গীত বিদ্যালয়ৰ শিক্ষক প্ৰশিক্ষণ আৰু সঙ্গীত নাটক একাডেমীয়ে আয়োজন কৰা অঙ্কীয়া নাট সমাৰোহত পাৰিজাত-হৰণ প্ৰদৰ্শন কৰি শ্ৰেষ্ঠ আসন লাভ কৰিছে। শিলচৰত অনুষ্ঠিত গুৰুজয়ন্তী উৎসৱত সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান প্ৰদৰ্শন কৰিছে। সৰ্বোপৰি এইবাৰ এক বিশেষ কাৰ্যসূচী সম্পাদন কৰি শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ আৰু শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ গুৰুজনাক বিশ্ব-দৰবাৰত আসন দিবলৈ সক্ষম কৰি তুলিলে সংস্কৃতি শাখাৰ কাৰ্যাৱলীয়ে। যোৱা ৬ জানুৱাৰী তাৰিখে সঙ্ঘৰ চল্লিশখন জিলাৰ পৰা তিতাবৰত সমবেত হ'ল ১৪৮৩৩ জন শিল্পী। কান্ধত খোল লৈ গুৰুজনাক স্মৰণ কৰি খোলবাদ্য পৰিবেশন কৰা এইসকল শিল্পীয়ে বিশ্ব-অভিলেখৰ কাৰ্যসূচী ৰূপায়ন কৰিছে। এই তথ্যৰ ভিত্তিত 'India Book of Record' প্ৰমাণপত্ৰ থিতাতে প্ৰদান কৰিলে সংশ্লিষ্ট কৰ্তৃপক্ষই। পৰ্যায়ক্ৰমে এই ৰেকৰ্ড পৃথিৱীৰ অন্যান্য শ্ৰেষ্ঠ ৰেকৰ্ডলৈ যথা এচিয়া, লিমকা আৰু গিনীজ বিশ্ব-ৰেকৰ্ডলৈ প্ৰেৰণ কৰা হৈছে। বিভিন্ন জিলা শাখাই এই কাৰ্যসূচী সফল কৰিবলৈ নিজ নিজ জিলাত জাগৰণ সভা অনুষ্ঠিত কৰি ব্যাপক প্ৰস্তুতিৰে আৰ্থিক, কায়িক, মানসিক সৰ্বতো প্ৰকাৰে পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰাৰ বাবে আঞ্চলিক প্ৰাথমিকৰ সঙ্গীভকতসকললৈ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতাৰে ধন্যবাদ জনাইছো। এই সুযোগতে সঙ্ঘৰ জিলা শাখাসমূহলৈ বিশেষভাৱে কৃতজ্ঞতা জনাই শলাগ জ্ঞাপন কৰা হ'ল। বাদ্যশিল্পীসকলে কান্ধত খোল লৈ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ পৰা কায়কষ্টে আহি খোলবাদ্য পৰিবেশন কৰি এক অভূতপূৰ্ব দৃষ্টি নন্দন চিত্ৰ ৰূপায়িত কৰিলে। এই কাৰ্যক্ৰমে শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘক বিশ্বৰ সাংস্কৃতিক ইতিহাসত খোদিত কৰিলে। সংস্কৃতি শাখাৰ সম্পাদক শ্ৰীপবিত্ৰপ্ৰাণ বৰাৰ সৈতে অক্টোবৰ-নবেম্বৰ-ডিচেম্বৰ মাহৰ ভিতৰত ত্ৰিশখন জিলাত আমি জাগৰণ সভা অনুষ্ঠিত কৰোতে সঙ্ঘৰ পদাধিকাৰ বাপ আৰু সংস্কৃতি শাখাৰ সভাপতি শ্ৰীবসুন্ধৰ ডেকা বাপেও কিছু সংখ্যক জিলাত যোগদান কৰি উক্ত অভিযান সফল কৰি তোলে। তিতাবৰ জিলা শাখাত গঠিত আদৰণী সমিতিৰ বিষয়ববীয়া কৰ্মকৰ্তাসকলে এই কাৰ্যসূচীৰ আয়োজনত যি সেৱা আগবঢ়ালে তাৰ বাবে সঙ্ঘৰ হৈ কৃতজ্ঞতা প্ৰকাশ কৰিলো।

(৮) **কেন্দ্ৰীয় ব'হাগী উৎসৱ ঃ** কেন্দ্ৰীয় সেৱাবাহিনীৰ কাৰ্যক্ৰমত কেন্দ্ৰীয় বহাগী উৎসৱ এইবাৰ ধনশিৰি জিলাৰ ব্যৱস্থাপনাত অনুষ্ঠিত হৈ যায়। নিতাইপুখুৰী শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ বিদ্যালয়ত উদ্‌যাপন কৰা হয় ৫ ছেপ্তেম্বৰ তাৰিখে শিক্ষক দিৱস। ডিব্ৰুগড় মণ্ডলৰ পৰা নিৰ্বাচিত ১৯ জন শিক্ষকক সেইদিনা সম্বৰ্ধনা জ্ঞাপন কৰা হয়। বৰ্ষজোৰা বিভিন্ন কাৰ্যসূচীত সেৱাবাহিনীৰ নিৰৱচিন্ন সহায়-সহযোগ স্মৰণ কৰিলো। গুৱাহাটী জিলা পুথিভঁৰালত সেৱাবাহিনীৰ উদ্যোগত এখন ৰাষ্ট্ৰীয় পৰ্যায়ৰ আলোচনা-চক্ৰ ১৩ মে' ২০১২ তাৰিখে অনুষ্ঠিত হৈ যায়। 'অসমৰ সমাজ-

(১৪ পৃষ্ঠাত চাওক)

মণিকাঞ্চন

úÓöñßÂÏþ

//অষ্টাদশবছৰঃ চতুৰ্থসংখ্যা Ð &»±ý±éÂÏ Ð এপ্ৰিল 2013 Ð 564 ú,Â]±s //

ৰঙালী বিহুৰ ওলগ

উজায়ে আহিলে মাছে কি মগৰে
উজায়ে আহিলে শিহু,
কান্ধতে ঢোলটি মুখতে পেঁপাটি
পালেহি ব'হাগৰ বিহু।

বিহুৰ নামবোৰতে বিহুৰ বিষয়ে এখন স্পষ্ট ছবি দেখা পোৱা যায়। কুলি চৰাই কোমল মাতে, গছ-বিৰিষৰ কোমল কুঁহি পাতে, কপৌ ফুলৰ ৰূপে, নাহৰ ফুলৰ গোন্ধে বিহুৰ বতৰা দিয়ে। ফাগুনৰ পচোৱা বতাহজাকৰ পৰশে, বৰদৈচিলাৰ বৰষুণৰ টোপালত ওলোৱা মাটিৰ গোন্ধে মানুহৰ দেহ আৰু মনত সঞ্চাৰ কৰে প্ৰাকৃতিক আনন্দ। প্ৰকৃতিয়ে নতুন সাজ পিন্ধি ন-ৰূপত সজাই তোলাৰ দৰে মানুহৰ মনলৈ ৰঙৰ ভাস আহি পৰে। তেতিয়াই গা সাতখন-আঠখন কৰে। গছে-বনে বতাহত হালি-জালি নচাৰ দৰে নাচিবৰ মন যায়, কুলি কেতেকীয়ে গোৱাৰ দৰে গাবৰ মন যায়। প্ৰকৃতিৰ পৰশত গা ৰাই-জাই লগা, মন ৰিঙা ৰিঙা লগাকে বিহু গাত লগা বুলি কোৱা হয়। এনে মধুময় মনোমোহা পৰিৱেশক বিহু নামত প্ৰকাশ পাইছে এনেদৰে—

কুউ কুউ বুলি কুলিয়ে মাতিলে
গছেও সলালে পাত,
কপৌ ফুল ফুলিলে নাহৰ ফুল ফুলিলে
বিহু বিহু লাগিছে গাত।

কোনোজনে আকৌ এখোপ চৰাকৈ গাত দেওধনি লগা বুলিও গাইছে—

বিহু আনন্দিয়া বিহু বিনন্দীয়া
বিহুৰে অমিয়া মাত,
বিহুৰে বা লাগি বিহুৱা কাকাই ঐ
দেওধনি লাগিছে গাত।

এনেদৰে মনৰ উলাহতে নচা আৰু গোৱাৰ পৰাই বিহু নাচ আৰু বিহু নামৰ ৰূপ পালে। ঢোলৰ ৰগৰে পেঁপাৰ লহৰে সোণত সুৰগা সানিলে। বিহুমৰা কাৰ্য আদিতে ডেকা-গাভৰুসকলে আছুতীয়া ঠাইত গছৰ তলত কৰিছিল। এটা সময়ত বিহু জনজীৱনৰ অঙ্গ হৈ পৰিছিল তেতিয়াৰ পৰাই ঘৰৰ চোতালত ঠাই পালে। লাহে লাহে শিপিনী, ৰোৱণী, দাৱনীসকলোৱে মনত সোমাই বিহুৱে ন-ৰূপ ল'লে। এতিয়া মঞ্চায়ণৰ যুগত বিহু মঞ্চৰ আইটেম হৈ পৰিল।

সাধাৰণতে ব'হাগৰ প্ৰথম সপ্তাহ অতি বেছি পোন্ধৰ দিনৰ ভিতৰতে বিহু উৎসৱৰ সামৰণি পৰে। এই দিনকেইটাতে গাঁৱৰ সকলোৱে গৃহতে হুঁচৰি গাই গৃহস্থক আশীৰ্বাদ দিয়াৰ লগতে আনন্দ-উৎসৱ কৰে। প্ৰায় বিলাক গাঁৱত সাতৰ পৰা দহ দিনৰ ভিতৰত হুঁচৰি গাই শেষ কৰে, অৱশ্যে কিছু সৰহীয়া ডাঙৰ গাঁওবোৰত হুঁচৰি গাই শেষ কৰোতে পোন্ধৰ-বিশ দিন পৰ্যন্ত সময় লাগে।

বিহু পিছে বেছি দিনলৈ গাত লাগি নাথাকে। যেনেকৈ বিহুক আদৰে, তেনেকৈ বিদায় দিয়াৰো এটা প্ৰথা আছে তাকে বিহু উৰুওৱা বুলি কোৱা হয়। গাঁৱৰ সকলোৱে ঘৰত হুঁচৰি গোৱা শেষ হ'লেই বিহু উৰুওৱা হয়। গাঁৱৰে এজোপা নিৰ্দিষ্ট গছৰ তলত বিহুৱাসকল সমবেত হৈ বিহু নামেৰে বিহুক বিদায় দিয়া হয়। বিহু উৰুৱা বিহু নামবোৰ আৱেগসনা, অনুভূতিপ্ৰৱণ অভিব্যক্তিৰে পুৰঠ। আপোনাজনক বিদায় দিয়াৰ যি বেদনা তেনে ধৰণৰ ভাব ৰাশিয়ে বিহু উৰোৱা বেলাত অনুভূত হয়—

বিহুৱে বিৰিণা পাতে সমনীয়া
বিহুৱে বিৰিণা পাত,
বিহু থাকে মানে বিহুকে বিনাবা
বিহু গ'লে বিনাবা কাক।
যাওঁগে দেইবা থাকিবা দেইবা
মনত নকৰিবা দুখ,
যদি ভালে ৰাখে পৰম ঈশ্বৰে
অহাবাৰ দেখিবা মুখ।
বিহুটি আহিলে বিহুটি গ'লৈগে
কঠালে পেলালে মুচি,
কাপোৰ-কানি ক'লা হ'ল সমনীয়া
যাওঁ ঘৰলৈ গুচি।

আজি মঞ্চায়নৰ দিনত বিহু গাত লগা-নলগাৰে কথাবোৰ তল পৰিল। বিহু উৎযাপনৰ নামত জেঠ-আহাৰ মাহলৈকে বিভিন্ন মঞ্চত ব'হাগী উৎসৱ, ব'হাগী বিদায় আদি বিভিন্ন নামেৰে বিহু পাতি থকা দেখা যায়। এনে কৰাৰ প্ৰৱণতা এৰি পেলোৱা উচিত। সকলো উৎসৱ-পাৰ্বনৰে পালনৰ এটা নিৰ্দিষ্ট সময় থাকে, সেইখিনি সময়ৰ ভিতৰতে পালন কৰিলে তাৰ যিটো ৰস আৰু মৰ্যাদা থাকে, তাকে যদি অতিবিলম্ব কৰা হয় সি ৰস বিবৰ্জিত হৈ পৰে আৰু তাৰ মৰ্যাদাও লাঘৱ হ'বলৈ ধৰে।

লগতে আৰু এটা কথা উনুকিয়াব পাৰি যে বিহু মঞ্চত এটা নিৰ্দিষ্ট সময়লৈকেহে বিহু জাতীয় গীত-মাত, নাচ-গানৰ অনুষ্ঠান হোৱা যুগুত। ৰাতি দুপৰলৈকে ভিন্নসুৰী অনুষ্ঠান কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই, বিশেষকৈ হিন্দী চিনেমাৰ গীত-বাদ্য আদিৰ প্ৰয়োভৰ কম কৰি সময় ৰক্ষা কৰিব পৰা যায়।

কিছুৱে আকৌ অন্য সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানত বিহু-নৃত্য, বিহু হুঁচৰি আদি প্ৰদৰ্শন কৰাটোক আৱতৰীয়া কাম কৰা বুলি মন্তব্য কৰে। দৰাচলতে বিহু নৃত্য, বিহু হুঁচৰি এটা লোককলা। কলাসুলভ দৃষ্টিৰে বিহু নৃত্য, বিহু হুঁচৰি আদিৰ কলাত্মক পৰিৱেশন দোষণীয় হ'ব নোৱাৰে।

আজিৰ সৃষ্টি বিহুৰাণী, বিহু সম্ৰাজ্ঞী উপাধিবোৰেহে বিভ্ৰান্তিৰ সৃষ্টি কৰিছে। ৰাণী বা সম্ৰাজ্ঞী হ'বলৈ হ'লে কোনোবা ৰজা নাইবা সম্ৰাটৰ পত্নী হ'ব লাগিব অথবা কোনোবা ৰাজ্যৰ শাসনকৰ্তা হ'ব লাগিব। বিহু নাচনী এই দুটাৰ এটা ভাগতো নপৰে। গতিকে শব্দৰ অপপ্ৰয়োগ কৰি বিহুৱতী গৰাকীৰ মান হানি কৰা যেনহে লাগে। বিহু কুঁৱৰী, বিহু ৰাণী, বিহু সম্ৰাজ্ঞীৰ ঠাইত বিহুৱতী, বৰ বিহুৱতী, শ্ৰেষ্ঠা বিহুৱতী নামৰ উপাধি কেইটাহে বিহুৰ ভাব-ভঙ্গীৰ লগত ৰজিতা খোৱা যেন লাগে।

নাচনীৰ লগতে ভাল নামতি, ভালকৈ ঢোল, পেঁপা, গগণা বজাব জনা লোকসকলকো পুৰস্কাৰ, সন্মান আদিৰে সন্মানিত কৰিব লাগে। তেতিয়াহে নতুনকৈ ঢোল, পেঁপা, গগণা আদি বজাবলৈ শিকাসকল উৎসাহিত হ'ব। অন্যহাতেদি এজন মঞ্চ গায়ক বা গায়িকাই যি ধৰণে মাননী পায় তাৰ তুলনাত বিহু দলক দিয়া মাননী তেনেই পুতৌ লগা। সেইফালৰ পৰা বিহুদলসমূহকো কিছু আৰ্থিক সকাহ দিব পাৰিলে, বিহুদলবিলাক অনুপ্ৰাণিত হোৱাৰ লগতে নিশ্চয় উপকৃত হ'ব।

শেষত উত্তৰোত্তৰ কালত বিহুৱে যাতে ইয়াৰ বৈশিষ্ট্য ৰক্ষা কৰি অধিক সমাদৰ লাভ কৰিব তাকে কামনা কৰি এটি বিহু নামেৰে সমাৰিলোঁ—

বিহুটি আদৰৰ বিহুটি সাদৰৰ
বিহুটি পিছলি যায়,
অতি চেনেহৰ ৰঙালী বিহুটি
ধন দি ৰাখোঁতা নাই।

নৱবৰ্ষৰ শুভেচ্ছাৰে—

Âóõ±¿ñßÂ±]] ßÂù÷ ।।ৰজনীকান্তদত্ত।।

ব'হাগৰ দস্তাবেজ

তেওঁক এটা লেখা লাগে ব'হাগ পালেহি নহয়। ব'হাগক আদৰি-সাদৰি আনিব লাগিব 'আদৰণী' উৎসৱৰ যে তেওঁ সম্পাদক এখন স্মৰণিকা প্ৰকাশ কৰিব লাগে। চ'তৰ ধূসৰ বতৰৰ শেষত ব'হাগ আহিছে। উধনীয়া খোপাত কপৌফুল গুজিছে। তেওঁৰ তেজগোৰা অৰয়বত চিকুণ পুৱাৰ স্বপ্ন, খোজত ব'হাগ, গতিত ব'হাগ লাহ-বিলাহৰ প্ৰতিটো মুহূৰ্তত ব'হাগ ব'হাগ কুলিৰ কাকলিত কুঁহিপাতৰ কঁপনিত নাচি নাচি আপোন-পাহৰা সেইজনী কোন লাস্যময়ী ব'হাগী গাভৰু। লেখাটোতো দিবই লাগিব। কিয়েইবা লিখো—

"বাঁহৰে আগলৈ চাইনো পঠিয়ালো
বাঁহৰ কোনডালি পোন,
চেনাইৰে মুখলৈ চাইনো পঠিয়ালো
যেন পূৰ্ণিমাৰে জোন।"

এৰা এইজনীয়েইচোন ব'হাগী, তাইৰ কথাকে লিখিব লাগিব। ব'হাগ বুলিলেই গা সাতখন আঠখন হোৱা এইজনী ব'হাগী।

"বহোঁ তাঁতৰ পাতত, চকু আলিবাটত
মাকো সৰি সৰি পৰে।"

ঘৰতো মন নবহা, পৰতো মন নবহা
চফলা গাভৰু ব'হাগী।
চেনাই ধনক বিবহুৱান যাচিব লাগিব।
ভমকা ফুলীয়া ফুলৰ বিহুৱান।
ক'তা, গৰকাত ভৰিৰ গচক পৰা নাই
হাতৰ মাকো হাততে থমকি ৰয়,
দোপতিয়েও খট্‌খট্ কৰা নাই।
উৰুঙা উৰুঙা লগা চ'তৰ ৰিঙা মন
ক'লৈ যাওঁ কি কৰোঁ লাগে
তেওঁৰ মনৰ গোপন মণিকোঠাত
খুন্দ খাই থকা সাঁচতীয়া হেঁপাহবোৰ
কেঁচাপতীয়া হৈ আছে।
থুৰীয়া তামোলৰ পাকটোতে
কোনেও নেদেখাকৈ
গুজি দিয়া লংগুটিটোৰে,
গোপন অভিসাৰত সাঁতোৰে
দুকুল ডকা বানৰ গভীৰতা কঢ়িয়াই আনে।
এয়া ব'হাগৰ ইতিহাস,
কেঁচা মাটিৰ ইতিহাস।
বৰদৈচিলা, সৰুদৈচিলাৰ যাত্ৰীৰ জয়গীতে
হিয়াই হিয়াই অপাৰ আনন্দৰ
হেন্দোলনি তোলে।
এয়াও ব'হাগৰে বুৰঞ্জী
এখিলা, দুখিলাকে এই বুৰঞ্জীৰ
সাঁচিপাতবোৰ বোলাই পেলালে,
ৰং আৰু ফাঁকুৰে
লাহৰি গগণাই
দুওঁঠৰ মাজত ঘঁহনা খাই, লাহি হাতৰ
কঁপনিত এটি মধুময় পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰে,
পৃথিৱীখনক আপোন কৰাৰ
মহামন্ত্ৰ আছে এই মধুৰ ধ্বনিত।
তাকোতো লিখিব পাৰে,
স্মৃতি লেখাৰ বাবে।
চিফুংবাঁহীৰ স্বৰধ্বনিয়ে মাটিৰ মানুহক
ক'ব নোৱাৰাকৈয়ে লৈ যায়
ওপৰলৈ, বহু ওপৰলৈ ঃ সেইখন হেনো
তৰাৰ সপোন দেখা সাম্ৰাজ্য।
ব'হাগ মানে শীতৰ কুঁৱলী ফলা
এটি নতুন প্ৰভাত।
এই পুৱাত সাৰ পাই উঠে জীৱনৰ
গভীৰ প্ৰত্যয়।
ব'হাগ মানে এটি সদ্যজাত শিশু
হাঁহি আৰু কান্দোনৰ সোণালী ভৱিষ্যত (৭ পৃষ্ঠাত চাওক)

সাহিত্য শাখা সমিতিৰ সভাপতিৰ অভিভাষণ

পৰম পূজ্যষ্পাদ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ পদাধিকাৰ তথা সাহিত্য-সংস্কৃতি মুকলি অধিৱেশনৰ সভাপতি বাপ, প্ৰধান সম্পাদক প্ৰমুখ্যে কাৰ্যনিৰ্বাহকৰ বিষয়ববীয়া আৰু সদস্য-সদস্যা বাপ-আইসকল, মাননীয় উদ্বোধক উপ-পদাধিকাৰ শ্ৰীযুত ভবেন্দ্ৰ নাথ ডেকা বাপ, মুখ্য অতিথি মেঘালয়ৰ মহামান্য ৰাজ্যপাল শ্ৰীযুত ৰঞ্জিত শেখৰ মুছাহাৰীদেৱ, সন্মানীয় অতিথিদ্বয় ক্ৰমে মেঘালয়ৰ মাননীয় মুখ্যমন্ত্ৰী শ্ৰীযুত মুকুল চাংমাদেৱ আৰু অসমৰ প্ৰাক্তন মুখ্যমন্ত্ৰী মাননীয় শ্ৰীযুত প্ৰফুল্ল কুমাৰ মহন্তদেৱ, নিৰ্দিষ্ট বক্তাদ্বয় শিৱসাগৰ জিলা সাহিত্য সভাৰ মাননীয় সভাপতি, শঙ্কৰী সাহিত্যৰ গৱেষক অধ্যাপক ড° প্ৰদীপ হাজৰিকা বাপ আৰু সঙ্ঘৰ সংস্কৃতি শাখাৰ প্ৰাক্তন সভাপতি ডাঃ নৰকৃষ্ণ ৰাজখোৱা বাপ, বিশিষ্ট অতিথিসকল, মঞ্চত উপবিষ্ট গুণী-জ্ঞানীসজ্জনসকল, আমাৰ জন্মজন্মান্তৰৰ সেৱাৰ থলী গুৰু অনুৰাগী বাপ-বান্ধৱ, আইমাতৃ, যুৱক-যুৱতী আৰু কণ কণ মইনাসকল। জয় জয়তে সদৌটিলৈকে আমাৰ ভক্তিভৰা সেৱা আৰু আন্তৰিক প্ৰীতি যাচিছোঁ। শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ বিৰাশী সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশনভাগি দক্ষিণ-পশ্চিম কামৰূপ জিলা শাখাৰ আতিথ্যত বামুণীগাঁৱৰ গাৰোৰ গোবিন্দ আতা সমন্বয় ক্ষেত্ৰত চাৰিদিনীয়া বৰ্ণাঢ্য কাৰ্যসূচীৰে অনুষ্ঠিত হৈছে। শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ একান্ত ভক্তসৱৰ লগতে পূৰ্বাঞ্চলৰ অগণন ভক্ত আৰু ৰাইজৰ সমাগমে এই সমন্বয় ক্ষেত্ৰ বৈকুণ্ঠপুৰীলৈ পৰিণত কৰিছে। সকলো দুখ-কষ্ট পৰিহাৰ কৰি সমন্বয় ক্ষেত্ৰলৈ ঢাপলি মেলা অগণন ভকত-সজ্জনৰ পদৰেণুৰে এই পুণ্যস্থানৰ গছ-গছনি, ধূলি-বালি, জান-জুৰি, পৰ্বত-পাহাৰ, আকাশ-বতাহ সকলোকে পবিত্ৰ কৰাৰ লগতে মহানন্দ প্ৰদান কৰিছে। গুৰুজনাৰ একান্ত ভক্ত গাৰোৰ গোবিন্দ আতা সমন্বয় ক্ষেত্ৰ যথোপযুক্ত নামকৰণ হৈছে। জয় জয়তে এই পবিত্ৰ অৱসৰত সদৌটিলৈকে সেৱা আৰু প্ৰীতি যাচি সাহিত্য শাখা সমিতিৰ সভাপতিৰ অভিভাষণ পাঠ কৰিবলৈ ওলাইছোঁ। ভুল-ত্ৰুটিৰ বাবে ক্ষমা কৰে যেন।

১৯৫৩-৫৪ চনতেই তদানীন্তন পদাধিককাৰ ডিম্বেশ্বৰ নেওগদেৱৰ কাৰ্যকালতেই সাহিত্য শাখা সমিতি গঠন হোৱা বুলি জানিব পৰা যায়। শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেনৱ সঙ্ঘই শঙ্কৰদেৱ গুৰুজনাৰ মহান উদ্দেশ্য সমাজত কাৰ্যকৰী ৰূপ দিয়াৰ পৰিকল্পনা কৰিয়েই সাহিত্য শাখা সমিতি গঠন কৰিছিল। অৱশ্যে পৰৱৰ্তীকালত সঙ্ঘৰ মজিয়াত সাহিত্য গৱেষণা পৰিষদৰো সৃষ্টি কৰা হয়। সাহিত্য চৰ্চাৰ যোগেদি সমাজক নিকা কৰি ‘কৃষ্ণ-সংস্কৃতি’ৰ প্ৰচাৰ-প্ৰসাৰ ঘটাই মানৱ সমাজত ঐক্য-সম্প্ৰীতিৰ বাণী বোঁৱাই বৈষম্যপূৰ্ণ সমাজখনক একত্ৰিত কৰাৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য আগত ৰাখিয়েই সঙ্ঘৰ মঞ্চত সাহিত্য শাখা সমিতি গঠন কৰা হৈছে। ইয়াৰ লগে লগে শঙ্কৰদেৱৰ সাহিত্যৰাজিৰ যাতে শুদ্ধ ৰূপ সংৰক্ষণ কৰিব পাৰি আৰু সঙ্ঘৰ ভাৱমূৰ্তি অক্ষুণ্ণ ৰাখিব পাৰি তাৰো পৰিকল্পনা কৰি কৰ্মত অগ্ৰসৰ হোৱা গৈছে। শঙ্কৰদেৱৰ সাহিত্যৰাজিৰ মৰ্মাৰ্থ স্বাৰ্থপৰ লোকসকলে যাতে ভাঁজ দি বিকৃত কৰিব নোৱাৰে, তাৰ প্ৰতিও শাখাটিয়ে অহৰহ দৃষ্টি ৰাখি আহিছে। প্ৰতিবাদমূলক গ্ৰন্থ, প্ৰবন্ধাদি প্ৰকাশ কৰি দুষ্টচক্ৰৰ অপচেষ্টা মষিমূৰ কৰিছে। এই প্ৰসঙ্গত সঙ্ঘই প্ৰকাশ কৰা বৈষ্ণৱ পণ্ডিত সোণাৰাম চুতীয়া আতাৰ ‘বৈষ্ণৱ দৰ্শনৰ স্বৰ্ণৰেখা’ যুটীয়াভাৱে কৈলাস দাস আৰু জীৱকান্ত নাথ ৰচিত ‘শঙ্কৰদেৱ চৰ্চা ঃ বিদ্বেষ আৰু বিভ্ৰান্তি’, জীৱকান্ত নাথ ৰচিত ‘স্খলন নাহিকে কদাচিত’ আৰু যুটীয়াভাৱে ড° জগত চন্দ্ৰ কলিতা আৰু জীৱকান্ত নাথ সম্পাদিত সদ্য প্ৰকাশিত ‘কীৰ্ত্তন-ঘোষা বিতৰ্ক আৰু সমাধান’ শীৰ্ষক গ্ৰন্থ কেইখনিৰ কথাকে উল্লেখ কৰিব পাৰি। সাহিত্য আৰু ধৰ্ম-দৰ্শনৰ উপৰি গুৰুজনৰ সাহিত্যত ব্যৱহৃত ভাষাৰ গৱেষণামূলক অধ্যয়নত এই শাখাটিৰ অন্যতম মুখ্য উদ্দেশ্য। শঙ্কৰদেৱৰ ভাষাৰ গঠন পদ্ধতি, শব্দ চয়ন আদিৰ গৱেষণামূলক চৰ্চা গ্ৰন্থ আৰু আলোচনীসমূহৰ মাধ্যমেদি শাখাটিয়ে কৰি আহিছে আৰু ভৱিষ্যতেও কৰিবৰ বাবে পৰিকল্পনা যুগুত কৰিছে।

সাহিত্য কলা চাৰুকলা কেইটিৰ ভিতৰত অন্যতম। সাহিত্যই মানৱ মনৰ সুকুমাৰ ভাৱ অনুভূতিক জাগ্ৰত আৰু সুন্দৰ কৰি তোলে। কবি চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালাই ক'বৰ দৰে ‘সুন্দৰৰ আৰাধনা জীৱনৰ খেল’য়েই হ'ল সাহিত্যৰ মূল সম্পদ। বিশ্বৰ চিৰশাশ্বত সৌন্দৰ্যক চিৰকালৰ বাবে বুকুত বান্ধি ৰাখে এইবিধ সুকুমাৰ কলাই। সাহিত্যৰ সাধকসকলে বিশ্ব সৌন্দৰ্যৰ এধানিমান কলা সাহিত্যৰ মাধ্যমেদি প্ৰকাশ কৰিবলৈ যত্ন কৰে। বিশ্ব সৌন্দৰ্যই যেনেদৰে কলাকাৰৰ মনত অহৰহ দোলা দি থাকে, তদ্ৰূপ সমাজ জীৱনৰ প্ৰতিকূল পৰিৱেশেও হৃদয়ত আঘাত হানে। অন্য কথাত ক'বলৈ গ'লে সাহিত্যৰ মাজেদি জাতীয় চৈতন্য প্ৰৱাহিত হৈ থাকে। সমাজ, জাতি আৰু সাহিত্যৰ সম্পৰ্ক অতি নিবিড়। আজন্ম কলাকাৰ চিৰসুন্দৰৰ সাধক মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱে সঙ্গীত, চিত্ৰ, স্থাপত্য, ভাস্কৰ্য আদিৰ সাধনা কৰাৰ পূৰ্বে সাহিত্য কলাৰ মাধ্যমেদিহে সৰ্বপ্ৰথমে গুৰুগৃহতে আত্মপ্ৰকাশ ঘটাইছিল। ‘কৃষ্ণ-সংস্কৃতি’ক কেন্দ্ৰ কৰি সৃষ্টি কৰা সাহিত্য কলাত তাৰাই সমসাময়িক সমাজ জীৱনৰ সদাচাৰ আৰু কদাচাৰ ৰূপ প্ৰকাশ কৰিছিল। ঘূণে ধৰা জীৱনক নৱৰূপ প্ৰদান কৰাৰ প্ৰয়াসেৰেই তাৰাই হাতত কাপ তুলি লৈছিল আৰু তুলি লৈছিল গীত-নৃত্য-বাদ্য আদি সংস্কৃতিৰ সঁফুৰা। ৰসৰ নিজৰা বোৱাই সহৃদয়জনৰ মন জয় কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল এইজন মহান কলাকাৰে।

মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱ কলাকৈৱল্যবাদী নাছিল। কেৱল সাহিত্য অধ্যয়ন কৰি পাঠকক ৰসাপ্লুত কৰোৱাই তাৰাৰ উদ্দেশ্য নাছিল। ৰসৰ মহাসাগৰত অৱগাহন কৰাৰ লগতে যাতে সমাজৰ প্ৰতিকূল ছবি এখনো পাঠক সমাজে প্ৰত্যক্ষ কৰিব পাৰে --- তাৰ প্ৰতি শঙ্কৰদেৱ সদা সচেতন আছিল। এক কথাত ক'বলৈ গ'লে শঙ্কৰদেৱৰ সাহিত্য আছিল উদ্দেশ্যধৰ্মী। একশৰণ হৰিনাম ধৰ্মৰ প্ৰকাশ আৰু প্ৰচাৰ কৰাই তাৰাৰ সাহিত্য সৃষ্টিৰ মূল লক্ষ্য। গুৰুগৃহত ৰচিত ‘কৰতল কমল কমল দলনয়ন’ নামৰ কবিতাটিৰ পৰাই কোচবেহাৰত নৰনাৰায়ণৰ ৰাজসভাত ‘ৰাম বিজয়’ নাট ৰচনা কৰালৈকে তাৰাৰ সমস্ত সাহিত্য কৰ্মৰ মাজত এই উদ্দেশ্য প্ৰতিফলিত হৈছে। সাহিত্যৰ মহাসাধক গুৰুজনে মুক্তকণ্ঠে ঘোষণা কৰিছে ----

“দেৱৰো ঈশ্বৰ হৰি   তান্ত মহাযত্ন কৰি
লৈয়ো একশৰণ সাক্ষাত।
যাৰ ইচ্ছা মোক্ষ পাইবে   নলাগে দূৰক যাইবে
আছা হৰি সৱাৰো হিয়াত।। ২০২২।।

(কীৰ্ত্তন-ঘোষা, ভাগৱত-তাৎপৰ্য)

এক শৰণ গ্ৰহণ কৰি বিষয় বাসনাৰ ধান্দা এৰি কলিকালত হৰিনাম গলত বান্ধি ল'বৰ বাবে তাৰাই মহান সাহিত্য কৰ্মৰ মাজত ঘোষণা কৰিছে ---

“কলিত পৰম উপায় নাম।
একেদায়ে সিজৈ ত্ৰিতয় কাম।।
উপজৈ পুণ্য পাপ হোৱৈ দূৰ।
মিলৈ মহামোক্ষ সুখ প্ৰচুৰ।। ২০৩৬।।
কলিত লোকৰ মলিন মতি।
নোপজয় আন পুণ্য সম্প্ৰতি।।
নামেসে পৰম ধৰ্ম্ম কলিত।
নামেসে মৰণ সম্বল বিত।। ২০৩৭।।”

(উপৰি উক্ত খণ্ড)

দশম শতিকামানত প্ৰান্তীয় ভাষাবোৰৰ উদ্ভৱৰ লগে লগে জনসাধাৰণৰ বাবে সংস্কৃত ভাষা দুৰ্বোধ্য হৈ পৰিছিল। এনে দুৰ্বোধ্যতাৰ সুবিধা গ্ৰহণ কৰিছিল এচাম ব্ৰাহ্মণ্যবাদী সুবিধাবাদী লোকে। সেয়েহে সৰ্বভাৰতীয় ভক্তি আন্দোলনৰ প্ৰবক্তাসকলে গীত-পদৰ যোগেদি সংস্কৃত শাস্ত্ৰৰ দুৰ্বোধ্য তত্ত্বক সহজ-সৰল ভাষাত প্ৰান্তীয় ভাষালৈ অনুবাদ অথবা ভাৱানুবাদ কৰি ভক্তিধৰ্মৰ প্ৰচাৰ-প্ৰসাৰ ঘটাইছিল। অসীম প্ৰতিভাধৰ দূৰদৰ্শী মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱেও কীৰ্ত্তন-দশম, গীত-পদ ৰচনা কৰি ভক্তিধৰ্ম জনমানসত প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল। সমাজত শ শ বছৰ বিয়পি থকা পুৰোহিত তন্ত্ৰৰ সামাজিক শোষণ-শাসনৰ পৰা জনসমুদ্ৰক মুক্ত কৰাই শঙ্কৰী সাহিত্যৰ আছিল মূল লক্ষ্য। কোঁচ ৰজা নৰনাৰায়ণ আৰু যুৱৰাজ চিলাৰায়ৰ অনুপ্ৰেৰণা এইক্ষেত্ৰত স্মৰণযোগ্য।

মহাপুৰুষ গুৰুজনাই ভাষাৰ মাধ্যমেদিও সমাজত ঐক্য-সম্প্ৰীতিৰ বান্ধোন কটকটীয়া কৰিবলৈ অহোপুৰুষাৰ্থ কৰিছিল। অসমীয়া, ব্ৰজাৱলী আৰু সংস্কৃত এই তিনিওটি ভাষাক তাৰাৰ সাহিত্য কৰ্মৰ ভাষা হিচাপে গ্ৰহণ কৰি এক সমন্বয়ৰ আদৰ্শ ৰক্ষা কৰিছিল। অসম, কামৰূপ আৰু বেহাৰ এই তিনিও ৰাজ্যৰ সৰ্বসাধাৰণৰ ভাষাক উদাৰভাৱে গ্ৰহণ কৰিও ব্ৰজাৱলী আৰু সংস্কৃত ভাষা যোগেদি সম্প্ৰীতিৰ সাঁকো নিৰ্মাণ কৰিছিল। অঙ্কীয়া নাট আৰু বৰগীতত ব্ৰজাৱলী ভাষাৰ প্ৰয়োগেৰে সৰ্বভাৰতীয় সংযোগ সূত্ৰ ৰক্ষা কৰিছিল। এই ভাষাৰ প্ৰয়োগেৰে অঙ্কীয়া নাটৰ ঐশ্বৰিক গুণৰ অধিকাৰী চৰিত্ৰসমূহৰো মৰ্যাদা অক্ষুণ্ণ ৰাখিছিল। শঙ্কৰদেৱৰ অনুবাদ ৰীতিতো সমন্বয়ৰ আদৰ্শ লক্ষ্য কৰা যায়।

মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱৰ সাহিত্য প্ৰধানতঃ ধৰ্মকেন্দ্ৰিক সাহিত্য। একশৰণবাদ বা একেশ্বৰবাদ, নামধৰ্মৰ প্ৰাধান্যতা, মানৱতাবোধ আদি বিশেষত্ব শঙ্কৰী সাহিত্যৰ আত্মা স্বৰূপ। এনেবোৰ দিশৰ কথা শঙ্কৰী সাহিত্যৰ পৰা নিলগাই কেৱল নন্দন তত্ত্বৰ আলোচনা কৰিবলৈ যোৱা মানে ‘দুখ মাত্ৰ পাৱৈ পাছেসে জানৈ। কাষ্ঠ পতানক যেহেন বানৈ'ৰ দৰেহে হ'ব। একশৰণবাদ শঙ্কৰী সাহিত্যৰ মূলতত্ত্ব। ঋগ্বেদতেই একশৰণবাদৰ উদগম ঘটিছিল। “একং সদ্ বিপ্ৰাঃ বহুধা বদন্তি।” (১/১৬৪/৪৬) শঙ্কৰদেৱৰ সাহিত্যতো একশৰণবাদৰ বৰ্ণনা অতি প্ৰাঞ্জল ---

“দেৱৰো ঈশ্বৰ হৰি   তান্ত মহাযত্ন কৰি
লৈয়ো একশৰণ সাক্ষাত।
যাৰ ইচ্ছা মোক্ষ পাইবে   নলাগে দূৰক যাইবে
আছা হৰি সৱাৰো হিয়াত।।”
২০২২

(কীৰ্ত্তন-ঘোষা, ভাগৱত তাৎপৰ্য)

প্ৰকৃতাৰ্থত একেশ্বৰবাদে বিশ্ববাসীক এখন বৈষম্যহীন সমাজ গঢ়াত বিশেষভাৱে সহায় কৰিব বুলি দৃঢ়তাৰে ক'ব পাৰি। শঙ্কৰদেৱ গুৰুজনাৰ দ্বাৰা প্ৰৱৰ্তিত ধৰ্মৰ সাধন মাৰ্গ ওতঃপ্ৰোতভাৱে জড়িত হৈ আছে একশৰণ তত্ত্বৰ লগত। ভক্তি হৈছে শঙ্কৰদেৱ প্ৰৱৰ্তিত ধৰ্মৰ সাধন মাৰ্গৰ মূল সম্পদ। গুৰুজনাৰ দৃষ্টি-দৰ্শনেৰে ভক্তি হ'ব লাগিব নিষ্কাম। নিষ্কাম ভকতিয়েহে ভক্ত ভগৱানৰ মাজৰ সম্পৰ্ক ওচৰ চপাই আনে। ভগৱন্তক ভক্তি কৰিবৰ বাবে কোনো সামাজিক পদ মৰ্যাদা, শাস্ত্ৰৰ পণ্ডিতালি অথবা ধৰ্মীয় আনুষ্ঠানিকতাৰ প্ৰয়োজন নাই --

“নলাগে ভক্তিত দেৱ দ্বিজ ঋষি হইবে।
নলাগে সন্তত শাস্ত্ৰ বিস্তৰ জানিবে।।
তপ জপ যজ্ঞ দান সৱে বিড়ম্বন।
কেৱল ভক্তিত তুষ্ট হোন্ত নাৰায়ণ।।” ৩৮০

(কীৰ্ত্তন-ঘোষা, প্ৰহ্লাদ চৰিত, পঞ্চদশ কীৰ্ত্তন)

নিষ্কামভাৱে ভগৱন্তৰ নাম শ্ৰৱণ-কীৰ্ত্তনৰ দ্বাৰাই ভক্তিৰ পথ পকা হয়। নাম শব্দব্ৰহ্মাই ভক্তজনক পৰম পথৰ সন্তান দিয়ে।

শঙ্কৰদেৱে কোনো দৰ্শন শাস্ত্ৰ প্ৰণয়ন কৰি যোৱা নাই যদিও তাৰাৰ দ্বাৰা ৰচিত গ্ৰন্থতেই দাৰ্শনিক মত প্ৰতিষ্ঠা কৰি গৈছে। শঙ্কৰী সাহিত্যৰ দাৰ্শনিক ভিত্তি হ'ল বেদান্ত। শঙ্কৰদেৱ গুৰুজনাই ধৰ্মীয় দৰ্শন গ্ৰহণ কৰিছে শ্ৰীমদ্ভাগৱত, শ্ৰীমদ্ভগৱদ, গীতা আৰু ভাগৱতৰ প্ৰসিদ্ধ টীকাকাৰ শ্ৰীধৰ স্বামীৰ ‘ভাগৱত-ভাৱাৰ্থ-দীপিকা’ৰ পৰা। পণ্ডিতসকলে শঙ্কৰদেৱৰ দৰ্শনক বিভিন্ন দৃষ্টিভঙ্গীৰে বিশ্লেষণ কৰি বিভিন্ন নামকৰণ কৰিলেও তাৰাৰ দৰ্শনক অদ্বৈতবাদৰ সুৰ স্পষ্ট। গুৰুজনৰ মত হ'ল ---

“তোহ্মাৰ অদ্বৈত ৰূপ   পৰম আনন্দ পদ
তাতে মোৰ মগ্ন হৌক চিত্ত।
ভৈলোহো দাসৰ দাস   জানি আৱৈ নৰহৰি
আহ্মাক নেড়িবা কদাচিত।। ১৬৬৯
মুকুট কুণ্ডল যেন   সুৱৰ্ণৰে ভিন্ন নুহি
মিছা মাত্ৰ নাম ৰূপ য'ত।
অহঙ্কাৰ পঞ্চভূত   তোহ্মাত পৃথক নুহি
প্ৰভু পৰমাৰ্থ বিচাৰত।।”

(কীৰ্ত্তন-ঘোষা, বেদ-স্তুতি)

সোণৰ দ্বাৰা নিৰ্মিত ভিন ভিন আ-অলঙ্কাৰবোৰ পুনৰ ভাঙি-ছিঙি জুইত গলাই পেলালে এডোখৰ সোণলৈ ৰূপান্তৰিত হোৱাৰ দৰে জীৱাত্মাসমূহো পৰমাত্মাৰ বুকুতেই লীন যায়; আকৌ সেই পৰম শক্তিৰ পৰাই জীৱাত্মাসমূহ সংসাৰ চক্ৰত বিচৰণ কৰে। পৰম শক্তি ভগৱন্তৰ লগত জীৱাত্মাৰ কোনো প্ৰভেদ নাই। ‘তেওঁ’য়েই ‘মই’ আৰু ‘মই’য়েই ‘তুমি’ --- এই ‘তত্ত্বমসি’ৰ তত্ত্বটোৰেই শঙ্কৰদেৱে প্ৰতিষ্ঠা কৰিছে ---

“তুমি সত্য ব্ৰহ্ম   তোহ্মাত প্ৰকাশে
জগত ইটো অসন্ত।

(১৫ পৃষ্ঠাত চাওক)

মাতৃ, শিশু আৰু ঘৰখন

প্ৰদীপ কুমাৰ শইকীয়া

বিশিষ্ট শিক্ষাবিদ 'Madam Montesori'য়ে কোৱাৰ দৰে ঘৰখনেই হ'ল শিশুৰ আটাইতকৈ ভাল পঢ়াশালী আৰু মাকেই হ'ল আটাইতকৈ উত্তম শিক্ষয়িত্ৰী। এই কথা সত্য যদিও বৰ্তমান যুগত মহিলাসকলো পুৰুষসকলৰ দৰে সমানে সমানে কৰ্ম-সংস্থাপনৰ বাবে ঘৰখন এৰি বাহিৰলৈ ওলাই যাব লগা হৈছে নিশ্চয়। সেয়ে পৰিয়াল মহিলা-পুৰুষ উভয়ে এক বুজা-বুজিৰ মাজেৰে শিশুটিৰ দায়িত্ব ল'লেহে শিশুটি সুনাগৰিক হিচাপে গঢ় দিয়াত সহায়ক হ'ব।

এটি সুন্দৰ সুস্থ সংস্কাৰবান শিশু জন্ম দিবলৈ হ'লে মাতৃগৰাকী সম্পূৰ্ণভাৱে শাৰীৰিক, মানসিক আৰু আধ্যাত্মিকভাৱে সুস্থ হ'ব লাগে। এগৰাকী ভালমাতৃয়েহে এজন সুস্থ্য আৰু সুনাগৰিকৰ জন্ম দিব পাৰে। শিশুসকল দেশৰ ভৱিষ্যত উত্তৰাধিকাৰী। ভৱিষ্যতৰ বংশধৰসকল সুনাগৰিক আৰু গুণৱান হোৱাতো আমি আটায়ে কামনা কৰো।

সত্য সুন্দৰৰ প্ৰতীক ভগৱৎ প্ৰদত্ত গুণ কেন্দ্ৰীভূত হৈ থকা দেৱদূত স্বৰূপ শিশুসকল ঈশ্বৰৰ বিশ্ব বিনন্দীয়া ফুলনিখনিৰ একো একো পাহি সুগন্ধি ফুল। দেৱ পাৰিজাতৰ সুৱাসত ভৱিষ্যতৰ ঘৰখন আৰু সমাজখন আলোকিত হয়। সামাজিক কলুষতাই স্পৰ্শ নকৰা পৰ্যন্ত শিশুৰ হৃদয় অমৃতৰসেৰে পৰিপূৰ্ণ হৈ থাকে। শিশুৰ মনৰ পৱিত্ৰতা বিনষ্ট নকৰাকৈ অতি সাৱধানে ভৱিষ্যতৰ উপযোগী কৰি গঢ়ি তুলিবৰ বাবে প্ৰধান আৰু প্ৰথম কেন্দ্ৰস্থল হ'ল ঘৰখন।

শিশুসকলক যি সমাজত জন্মলৈ ডাঙৰ দীঘল হয় সেই সমাজৰ শিক্ষা আৰু সংস্কৃতিৰ অনুষ্ঠানসমূহেই তেওঁলোকৰ শাৰীৰিক, মানসিক আৰু চাৰিত্ৰিক বিকাশ সাধনৰ মূল আহিলা। যদি ঘৰ, বিদ্যালয় আৰু সামাজিক অনুষ্ঠানে শিশুসকলক এই সম্বল নোযোগায় তেনেহ'লে সুস্থ নাগৰিক হিচাপে তেওঁলোকে আগবাঢ়িব নোৱাৰে। বৈদিককালৰ পৰা মাতৃসকলে সমাজ সংস্কাৰ কৰাত বিশেষস্থান অধিকাৰ কৰি আহিছে। সেয়েহে মাতৃসকলে তেওঁবিলাকৰ সন্তানসকলক ধাৰ্মিকভাৱে সংস্কাৰিত কৰি বৰ্তমান সমাজত এক সুস্থ-সবল বাতাবৰণ সৃষ্টি কৰে, কু-সংস্কাৰ যেন দূৰ কৰে আৰু নতুন যুগৰ সূচনা কৰিব পাৰে তাৰ বাবে যত্ন ল'ব লাগে।

স্বামী বিবেকানন্দৰ মতে "মগজুত কিছুমান কথা ভৰাই দিয়াটোৱেই শিক্ষা নহয়। শিক্ষা হৈছে প্ৰধানকৈ মন আৰু চৰিত্ৰক গঢ় দিয়া।" তেখেতৰ নিজৰ ভাষাত শিক্ষাৰ অৰ্থ হৈছে মানুহ গঢ়া, চৰিত্ৰ গঠন আৰু ভাৱৰ সংমিশ্ৰণ। শিক্ষাই মানুহৰ মাজত আগৰে পৰাই অন্তনিহিত হৈ থকা পূৰ্ণতাৰ বিকাশ ঘটায়।

শিশুসকল হৈছে অনাগত ভৱিষ্যতৰ এটি নতুন প্ৰজন্ম। যিয়েই গঢ়িব পাৰে সমাজ, সংস্কৃতি, সভ্যতা, যাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিব সময়ৰ নতুন নতুন আহ্বান, প্ৰত্যাহ্বান, তাৰ সাৰ্থকতা আৰু মানৱতাৰ চৰম উৎকৰ্ষ। শিশুসকলক ভৱিষ্যতে এক সুস্থ, সৎ নাগৰিক হিচাপে গঢ় দিব লাগিলে শৈশৱৰ পৰাই যথেষ্ট সাধনাৰ প্ৰয়োজন। অনুসন্ধিৎসু শিশুক মনত দ-সাঁচ বহুৱাব পৰাকৈ ভিন্ন ৰুচিসম্পন্ন সৎ আৰু মহৎলোকৰ জীৱনী, সাধুকথা, ভ্ৰমণ কাহিনী আদিৰ উপৰি ৰামায়ণ, মহাভাৰত, কীৰ্ত্তন, দশমৰ উপদেশমূলক কথা মন পৰশাকৈ কোৱা উচিত। এনেবোৰ কথাই শিশুৰ মন ভালৰ পৰা ভাললৈ পৰিৱৰ্তন হোৱাত সহায়ক হ'ব।

'মেডাম মণ্টেশ্বৰী'ৰ মতে শিশুসকলৰ মনত বা অন্তৰত নিহিত হৈ থকা গুণবোৰৰ স্বতঃস্ফুত বিকাশ ঘটোৱাত ঘৰখনৰ উপৰি শিক্ষকসকলৰ দায়িত্ব অপৰিসীম। শিক্ষকসকলে শিশুসকলক পাঠ্যপুথি পঠন কৰোৱাৰ বাদেও আধ্যাত্মিক আৰু নৈতিক শিক্ষা, শাৰীৰিক, মানসিক, বৌদ্ধিক, সামাজিক, মানৱীয়তা আদি অনেক গুণৰ শিক্ষা প্ৰদান কৰিব লাগে যাতে তেওঁবিলাক সৎপথে পৰিচালিত হয়।

শিশু অৱস্থাত তেওঁবিলাকৰ মন আৰু মগজুৱে ক্ষীপ্ৰগতিত কাম কৰে। সেয়েহে আমি তেওঁবিলাকক শঙ্কৰদেৱ, মাধৱদেৱ, লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা, জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা, বিষ্ণুপ্ৰসাদ ৰাভা, মহাত্মা গান্ধী, মাদাৰ টেৰেছা, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ, স্বামী বিবেকানন্দ আদি মহান লোকসকলৰ কৰ্ম সংস্কৃতিৰ কথা, ৰামায়ণৰ ৰাম-লক্ষ্মণৰ ভাতৃত্ববোধ, হমনুমানৰ হৰিভক্তি, ভাগৱতৰ বিদুৰৰ উদাৰতা আৰু ত্যাগ, মহাভাৰতৰ কৃষ্ণ-অৰ্জুনৰ বন্ধুত্ব, কীৰ্ত্তনৰ প্ৰাদ, ধ্ৰুৱ আদিৰ একান্ত হৰিভক্তি কথা বাৰে বাৰে কৈ থাকো নিশ্চয় শিশুসকল ভাল হ'বই হ'ব।

এটি সফল শিশুৰ আঁৰত ঘৰখনৰ প্ৰতিজন ব্যক্তি আৰু বিদ্যালয়ৰ প্ৰতিজন শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী লগতে অভিভাৱকসকলো সম্পূৰ্ণ জড়িত হ'ব লাগে। শিক্ষা হ'ল ত্ৰিপাক্ষিক পদ্ধতি। শিক্ষক, শিক্ষাৰ্থী আৰু পৰিৱেশ। এই তিনিওটাৰ অৱস্থা উন্নত হ'লেহে শিশুৰ নৈতিক চৰিত্ৰ সবল হ'ব।

উপৰিউক্ত কাৰণবোৰৰ লগত শিশুক পূৰ্ণ মানৱ তৈয়াৰ কৰাত মাতৃৰ প্ৰভাৱ বিশেষ তাৎপৰ্যপূৰ্ণ। মাতৃগৰাকী সৎ, নিষ্ঠাবান আৰু আধ্যাত্মিক দিশত আগবঢ়া হ'ব লাগে। প্ৰাদৰ পিতৃ অধৰ্মী আৰু হিংসুক আছিল যদিও পুত্ৰ প্ৰাদ মহাভক্ত আৰু ধাৰ্মিক আছিল। ইয়াৰ কাৰণ প্ৰাদৰ মাতৃ কয়াধু এগৰাকী মহীয়সী নাৰী আছিল। প্ৰাদক গৰ্ভধাৰণ কৰি থাকোতে মাতৃয়ে নাৰদৰ মুখত হৰি কথা শুনি কয়াধুৱেও একান্ত মনে হৰিক চিন্তা কৰি পুত্ৰ প্ৰাদক জন্ম দিছিল। গতিকে পুত্ৰ প্ৰাদ সৰুৰে পৰা হৰিভক্তি পৰায়ণ হৈছিল।

ৰামায়ণৰ সীতা এগৰাকী মহাসতী নাৰী আছিল। পুণ্যশ্লোকা সীতাদেৱীয়ে জ্বলন্ত অগ্নিকুণ্ডৰ মাজৰ পৰা অক্ষত অৱস্থাত ওলাই আহি নিজৰ সতীত্ব প্ৰমাণ কৰিব পাৰিছিল। 'স্বামী জপ, স্বামী তপ, স্বামী কৰো ধ্যান, স্বামীৰ কুশল বিনা নিচিন্তোহো আন' বুলি গোটেই জীৱন স্বামীৰ ধ্যানতেই কটাইছিল। সীতা শান্তি আৰু কৰুণাৰ প্ৰতিমূৰ্তি। সীতাক বনবাস দিয়াৰ পিছতো অনেক দুখ-কষ্ট স্বীকাৰ কৰিও লৱ-কুশ নামৰ দুটি পুত্ৰক জন্ম দি পুত্ৰদ্বয়ক শাৰীৰিক, মানসিকভাৱে দৃঢ় কৰি অস্ত্ৰ বিদ্যাৰ পৰা অনেক বিদ্যাশিক্ষা দিয়াতো সীতাসতী আদৰ্শনীয় আৰু উল্লেখনীয়।

গৰ্ভস্থ সন্তানে পৰিপুষ্টি আৰু মানসিক গঠন সম্পূৰ্ণভাৱে নিজৰ মাতৃৰ পৰা লাভ কৰে। গৰ্ভস্থ সন্তানক সুস্থ কৰি তুলিবলৈ মাতৃগৰাকীক সাত্বিক আহাৰৰ প্ৰয়োজন হোৱাৰ দৰে মানসিকভাৱে সুস্থ-সবল আৰু সৎ ভাবাপন্ন কৰি তুলিবলৈ সগৰ্ভা মাতৃয়ে সৎচিন্তা, সৎকথাৰ আলোচনা, ঈশ্বৰ উপাসনা, ভগৱানৰ লীলা চৰিত্ৰ শ্ৰৱণ-কীৰ্তন আদিত ব্ৰতী থকাতো একান্ত প্ৰয়োজন।

সন্তান গৰ্ভস্থ অৱস্থাতে মাতৃয়ে যি শুনে, যি ভাৱে, যি কৰে, তাৰ প্ৰভাৱ পোনপটীয়াভাৱে গৰ্ভস্থ সন্তানৰ ওপৰত পৰে। ইয়াৰ প্ৰমাণ আমি মহাভাৰতৰ অভিমন্যুৰ জন্ম কাহিনীৰ পৰা পাওঁ। অভিমন্যুৰ মাতৃ সুভদ্ৰাই পুত্ৰ গৰ্ভস্থ অৱস্থাত থাকোতে চক্ৰবেহুত সোমোৱা কথা শুনি আছিল স্বামী অৰ্জুনৰ মুখেৰে। দুভাগ্যৰ কথা— কথা শুনি থকাৰ অৱস্থাতে সুভদ্ৰাৰ নিদ্ৰা অহাত চক্ৰবেহুৰৰ পৰা কেনেকৈ ওলাব লাগে এই বৰ্ণনা শুনা নাপালে। ফলত কুৰুক্ষেত্ৰ মহাসমৰত অভিমন্যু চক্ৰবেহুৰ পৰা ওলাই আহিব নোৱাৰি মৃত্যুক সাৱটি ল'বলগা হ'ল।

ভাগৱত মহাসমুদ্ৰত লগ পোৱা অনেক গৰীয়সী নাৰীৰ ভিতৰত সুনীতি এগৰাকী উজ্জ্বল নাৰীৰত্ন। ৰজাই সুনীতিক সময়ত এলাগী কৰিলে। লাগী পুত্ৰ উত্তমক কোলাত লৈ মৰম-চেনেহ কৰি ঘনে ঘনে মুখত চুমা খাই হুঁহুৱাই-নচুৱাই থকা দেখি ধ্ৰুৱও পিতাকৰ কাষ চপাত কুচৰিত্ৰৰ নাৰী সুৰুচিয়ে সেই নিষ্পাপ শিশুটিক কঠোৰ বাক্য বাণেৰে খেদি পঠালে। পুত্ৰক কৰা এনে দুৰ্ব্যৱহাৰত মাতৃ সুনীতি হৃদয়ভাগি গৈছে যদিও নিজৰ অদৃষ্টকেই দোষাৰোপ কৰি পুত্ৰক প্ৰবোধ দিছে ভকত বৎসল যদুপতি কৃষ্ণক ভজি নিজৰ দুখ উপশম ঘটাবলৈ। শিশু ধ্ৰুৱক কৃষ্ণক ভজি প্ৰাদৰ দৰে হৈ পৰিল। পুত্ৰক সৎপথ দিয়া সুনীতি এগৰাকী কষ্ট সহিষ্ণু অনুকৰণীয় নাৰী।

মাতৃসকলৰ লগতে পৰিয়ালৰ সকলো সদস্যৰে শিশু এটিক সুস্থ-সবল কৰাত অনেক অৰিহণা আছে। সবাতোকৈ প্ৰয়োজনীয় বিষয়টো হৈছে শিশুক নিৰ্দিষ্ট সময়ত প্ৰকৃত গুৰুৰ পৰিচয় কৰি দিয়াতো। গুৰু পৰিচয় হ'লে ঈশ্বৰৰ প্ৰতি ভক্তিৰ প্ৰৱণতা বৃদ্ধি পায়। শিশুৰ মনত অধ্যাত্ম ভাবৰ বীজ ৰোপণ কৰিব পৰা নহ'লে পৰৱৰ্তী কালত সেই শিশু বিপথে পৰিচালিত হোৱা দেখা যায়। সেয়ে শিশুক পাঠ্যপুথিৰ শিক্ষাৰে শিক্ষিত কৰাৰ উপৰি গুৰুমুখী আৰু ঈশ্বৰমুখী কৰি তোলাটো অত্যাধিক প্ৰয়োজন।

শিশুক সুস্থাস্থ্য গঢ়াত যিদৰে সুখাদ্যৰ প্ৰয়োজন, খেল-ধেমালি, আসন-প্ৰাণায়ামৰ দৰকাৰ ঠিক সেইদৰে সুস্থিৰ পৱিত্ৰ মন এটি গঢ় দিয়াৰ বাবে এক ঈশ্বৰৰ উপাসনাৰ অতি প্ৰয়োজন। সেয়েহে সৰুৰে পৰা পুৱা-গধুলি ঈশ্বৰ কৃষ্ণৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা কৰাৰ অভ্যাস গঢ়ি তুলিব লাগে। ভগৱৎ জ্ঞানে মনক, আত্মাক বৌদ্ধিক আৰু ইন্দ্ৰিয়ক সংযমী কৰি তোলে। ঈশ্বৰ কৃষ্ণক প্ৰাৰ্থনা কৰিলে কৃষ্ণৰ কৰুণা লাভ কৰিব পাৰি। প্ৰভু কৃষ্ণৰ কৰুণা পালে মানৱ ত্যাগী, উদাৰ, দয়ালু, মানৱপ্ৰেম, জীৱপ্ৰেম, দেশপ্ৰেম, ঐক্য, শান্তি, মৈত্ৰী, শ্ৰদ্ধা, ভক্তিৰে পূৰ্ণ হৈ জীৱন আনন্দত অতিবাহিত কৰিব পাৰে।

পৰিশেষত ক'ব পাৰি মালিগৰাকীৰ প্ৰযত্নত যিদৰে ভিন্নৰঙী ফুলনিখনি জকমকীয়া হৈ চাৰিওদিশে সুসন্ধি বিয়পাই সেইদৰে ঘৰখনৰ প্ৰতিজন সদস্যৰ লগতে শিক্ষা গুৰুসকলৰ অশেষ ত্যাগ আৰু যত্নৰ ফলতহে এটি শিশুৱে ভৱিষ্যতে এগৰাকী সুনাগৰিক হিচাপে গঢ় লৈ সমাজখনক প্ৰগতিৰ জখলাত এখোপ আগুৱাই যোৱাত সহায় কৰিব পাৰে।

আত্মাৰ জ্ঞানহে প্ৰকৃত জ্ঞান

নগেন্দ্ৰনাথ বৰুৱা

ঈশ্বৰ সমস্ত প্ৰাণীৰেই স্ৰষ্টা আৰু পালনকৰ্তা। এই সৃষ্টিৰ সমস্ত জীৱনৰ হৃদয়তে আত্মাৰূপে আছো বুলি কৃষ্ণই নিজমুখে ব্যক্ত কৰিছে— "আত্মাৰূপে শৰীৰত আছোহো সবাৰে।"

"সমস্ত ভূতৰে হৃদয়তে আছো আমি।
পৰম সুন্দৰ মহেশ্বৰ অন্তৰ্য্যামী।।"

— গীতা

এই আত্মাৰ জ্ঞানৰ বিষয়ে কৃষ্ণই অৰ্জুনৰ আগত কৈছে এইবুলি— "তুমি ক'ব পাৰা যে সকলোৱে আত্মাক নাজানে কিয়?" কৃষ্ণই উদাহৰণসহ অৰ্জুনক বুজাইছে যেনেকৈ এডোখৰ সোণ অন্ধকাৰত পৰি থাকিলে তাক চকু থাকিলেও দেখা নাপায়। কিন্তু প্ৰদীপ লগাই চালে অন্ধকাৰ দূৰ হৈ পোহৰ হোৱাৰ ফলত সেই সোণ টুকুৰাক দেখা পোৱা যায়। ঠিক তেনেদৰে মানুহে ৰজোগুণত আৱদ্ধ হৈ থকাৰ কাৰণে নিজৰ হৃদয়তে থকা আত্মাক দেখা নাপায়। ভক্তি জ্ঞানে যিজনে ঈশ্বৰক ভজনা কৰে তেওঁ চৈধ্য ভুৱন দৰ্শন পায় অৰ্থাৎ হৃদিস্থিত ভগৱন্তক দৰ্শন পায়। তেতিয়াই ভকত আৰু ভগৱানৰ মিলন হয়। এই পৰ্যায়ৰ ভকতক ভগৱন্তই কেতিয়াও লগ এৰা নিদিয়ে। গতিকে তেনে ভকতে হৃদয়তে সদায় লগ পাই থাকে।

"ভক্তিজ্ঞানে যত্ন কৰি চিন্তে যিটোজন।
জ্ঞান চক্ষু দেখে সিটো চৈধ্যয় ভুৱন।।
মই কদাচিতো তাক নকৰোহো ত্যাগ।
সিয়ো সৰ্বদায়ে হৃদয়তে পাৱে লাগ।।"

— গীতা

ভাগৱততো কৃষ্ণই উদ্ধৱক এনেদৰে কৈছে— তোমাক যি উপদেশ দিলো, তাক যিজনে ভক্তি কৰি পঢ়ে, সেইজন মহাশুদ্ধ হৈ মোক জ্ঞানদ্বীপে দৰ্শন পায়।

"আক ভক্তি কৰি পঢ়ে যিটো জ্ঞানীলোক।
মহাশুদ্ধ হুয়া জ্ঞানদীপে দেখে মোক।।"

— কীৰ্ত্তন

ভকত-ভগৱন্তৰ মিলন হোৱাৰ পৰ্যায়ত ভকতে ভগৱন্তৰ বাহিৰে আনক চিন্তা নকৰে আৰু ভগৱন্তই ৰক্ষা কৰে।

"সহজ কৃপালু গুণক প্ৰকাশি এ
ধৰি আছা হৰি ভকতবৎসল নাম।
ধেনু যেনমতে বৎসক পালয় এ
তুমি সেহিমতে ভকতক পালা ৰাম।।"

— নাম-ঘোষা

ভগৱন্তই তেওঁৰ একান্ত ভক্তসকলক সকলো ক্ষেত্ৰতো পালন কৰে অৰ্থাৎ সৰ্বক্ষণতে ৰক্ষা কৰি থাকে। ভকতক ভগৱন্তই ৰক্ষা নকৰা হ'লে প্ৰহ্লাদ বা আজিৰ দিনত প্ৰহ্লাদৰ দৰে একান্ত ভক্তসকলৰ কি অৱস্থা হ'লহেঁতেন তাক ভুক্তভোগীসকলেহে জানে।

ভগৱান কৃষ্ণই ভক্তি কৰোতে সতৰ্কতা অৱলম্বনৰ বাবে অৰ্জুনক কাম, ক্ৰোধ, লোভ, মোহ আদি নৰকৰ দ্বাৰসমূহক পৰিহাৰ কৰিবলৈ উপদেশ দিছে। যিদৰে গ্ৰীষ্মকালত শীত নথকাৰ

(৭ পৃষ্ঠাত চাওক)

পদাধিকাৰৰ কলম

(৪ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

পাহৰিও পাৰহিব নোৱাৰা,
গাৰ পৰা সৰি পৰা অতীত।
এইবোৰ কথাৰেইচোন মোৰ লেখাটো
পূৰ্ঠ হ'ব পাৰে ঃ সম্পাদকৰ মেজত বা
সম্পাদনা কক্ষত এই
প্ৰতীতি হেৰাই নাযায়।
ঢোল আৰু ঢুলীয়া
তাল আৰু তালুৱাক, নাচনীৰ পৰা
যেনেকৈ আঁতৰ কৰিব নোৱাৰি,
মেঘ আৰু আকাশৰ যি পুৰাতন সম্পৰ্ক
ব'হাগ আৰু জীৱনৰো একেই বান্ধোন।
এই বান্ধ জীৱনবোধৰ
গৰাখহনীয়া ভৰা বোৱঁতী নদীৰ।
তথাপি ব'হাগ মোৰ অতিকে আপোন।
লিখোঁ বুলি হেৰাই যোৱা
গল্প ই ধৰি ৰাখে,
কওঁ বুলি ক'ব নোৱাৰা
ভাষাবোৰ ই সামৰি লয়।
ব'হাগৰ আবেলিত দিগন্ত প্ৰসাৰি
যোৱা বগলিৰ জাক উৰে
এই যাত্ৰা নীড়মুখী, এই গতি সপোন হেৰুৱা
ব'হাগৰ পদুলিত নাচোনৰ হিল্লোল।
এইবোৰ কথাৰেই মোৰ
লেখাটো সমৃদ্ধ হ'ব।
কাছই কণী পৰা লুইতৰ
ঢকঢকীয়া বগা বালিত ব'হাগৰ খোজ,
এই খোজত খোদিত হৈ আছে
প্ৰেমাস্পদৰ আকুল আহ্বান।
'চটাই পৰেৰতত পহু জাল পতা'
পাহোৱাল অসমীয়া ডেকাৰ
মনৰ জাল ফালি ওলাই যোৱা
হৰিণী নয়ণী সেইজনী বন্যপ্ৰেমৰ
চিৎ পখিলী ঃ ৰচকী ব'হাগী
দিখৌ, দিচাং জাঁজী নৈৰ চৰত বহি
বুকুৰ উমেৰে জীৱন, যৌৱন উত্তাল কৰা
গাভৰুজনীৰ গাৰ ছাঁটো, নিজতে হেৰাই যোৱা
এইখন ব'হাগী চোতাল,
এয়া ব'হাগী পদুলি।
এইবোৰৰ ওপৰত লিখা
কথা আৰু কাহিনীৰে—
সঁচাই ভঁৰাল ভৰাই পেলাব পাৰি,
তাকোচোন লিখি,
স্মৃতিলেখাৰ পৃষ্ঠা ভৰাব পাৰি।
তাৰেইচোন হাঁহি আৰু কান্দোনেৰে
নতুন বছৰক আদৰি আনিব পাৰি।
নোৱাই ধোৱাই ব'হাগৰ ওপজি পুৱাতে
হালৰ গৰুহাল, খীৰতি গাইজনী
আৰু পোৱালিকেইটা মাখিয়তী, দীঘলতিৰে
কোবাই কোবাই হৰিধ্বনিৰে নৈ-বিলৰ
কাষলৈ খেদি নিয়া দৃশ্যবোৰ
"লাও খা বেঙেনা খা
দিনক দিনে বাঢ়ি যা।
মাৰ সৰু বাপেৰ সৰু
তই হ'বি বৰ গৰু।"
এইবোৰ কথাওটো লেখাত
সন্নিৱিষ্ট কৰিব পৰা যায়।
গৰু গা ধুৱাই—
ডেকাবোৰৰ মাজত ইজনে সিজনৰ গালৈ
লাউ লেঙেনা ঠেকেৰা তিয়হঁৰ চকল
দলিয়াই কৰা ধেমালিবোৰ একা।
ব'হাগ মানে জীৱনৰ সপোন
ব'হাগ মানে আপোনৰো আপোন
দেউতাৰ স্বপ্ন ভঙ্গ হোৱাৰ এই ৰাতি
ককাদেউতা, আজোককাৰ
সপোনৰ পুৰা এই ব'হাগ।
নতুন পঘাডাল তৰাৰে পকোৱা
ডিঙিত আঁৰি নিদিলে
পদূলি মূৰত জাগটো দি বছৰক নাদৰিলে
সিহঁতক বিহু পিঠা খুৱাই মৰম নকৰিলে
ব'হাগ নপকে,
অসম অসম নালাগে
সকলোৰে বাবেই ব'হাগ
অতিকে আপোন বুকুৰ কুটুম।
"এই অনা এতিয়াও দেই যোৱা নাই
কাঢ়িব জানিব লাগিব চোক চাই।"
ব'হাগৰ লেখাটো জিলিকিব লাগিব,
তেতেলীপতীয়া মালভোগ চিৰা,
বকুল বড়া ধানৰ আখৈ
বকনা ম'হৰ থমা দৈ
তিলপিঠা, তেলপিঠা, ঘিলাপিঠা
আৰু যে কিমান নাম। মিঠা মিঠা।
সম্পাদক ডাঙৰীয়া,
এই যে বিহু জলপান
জপলপানৰ মাজত সোমাই থকা
আইতাজনীৰ চেনেহ আকলুৱা
প্ৰীতিৰ পৰশ
নবৌহঁতৰ মৰমৰ এনাজৰী
এই কথাবোৰ কিন্তু পাহৰি নাযাব,
লিখিব আক'।
ব'হাগ সঁচাই ব'হাগ।
জীৱনৰ ৰং সপোনৰ বোল।
আমি এৰিলেও জানো
ব'হাগে আমাক এৰিব,
ওহোঁ।■■

সাহিত্য শাখা সমিতিৰ
বাৰ্ষিক কৰ্ম-আঁচনি
(২০১৩)

১. প্ৰয়োজনীয় পৰ্যালোচনাৰে শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ ইতিহাস গ্ৰন্থ পূৰ্ণ প্ৰকাশ।
২. মহাপুৰুষ দুজনাৰ সম্পূৰ্ণ ৰচনাৱলী ইংৰাজী ভাষালৈ অনুবাদৰ কাম সম্পূৰ্ণ কৰা।
৩. ইংৰাজীলৈ অনুদিত 'অনাদি পাতন' আৰু 'ভক্তি-ৰত্নাৱলী' সুকীয়া গ্ৰন্থৰূপে আৰু ৰুক্মিণী হৰণ, কেলিগোপাল আৰু অৰ্জুন ভঞ্জন— এই তিনিখন নাটৰ অনুবাদ একত্ৰভাৱে প্ৰকাশ কৰা।
৪. কীৰ্ত্তন-ঘোষা আৰু নাম-ঘোষা গ্ৰন্থ অসমৰ জনজাতীয় ভাষাসমূহলৈ অনুবাদ কৰি প্ৰকাশ কৰা।
৫. মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱৰ জীৱন আৰু কৰ্ম বিষয়ক পুস্তিকা প্ৰকাশ কৰি অতি কম মূল্যত বিতৰণ কৰা।
৬. প্ৰাচীন অসমীয়া ভাষাৰ অভিধান প্ৰণয়নৰ কাম সম্পূৰ্ণ কৰা।
৭. মুম্বাইত অনুষ্ঠিত হ'বলগীয়া আলোচনা-চক্ৰত উন্মোচন কৰিব পৰাকৈ Mahapurushjyoti জাৰ্ণেলত পূৰ্বে প্ৰকাশিত নিৰ্বাচিত লেখনিৰে গ্ৰন্থ প্ৰস্তুত কৰি ছপা কৰা।
৮. 'শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ আৰু অসমৰ জনজাতি' শীৰ্ষক গ্ৰন্থ এখনি বিভিন্নজনৰ লেখাৰে প্ৰস্তুত কৰি সেইখন অসমীয়া আৰু বড়ো দুয়োটা ভাষাত দ্বিভাষিক গ্ৰন্থৰূপে প্ৰকাশ কৰা।
৯. (ক) 'বৈষ্ণৱ পণ্ডিত সোণাৰাম চুতীয়া জীৱন আৰু কৰ্ম' শীৰ্ষক গ্ৰন্থ প্ৰণয়ন কৰি প্ৰকাশ কৰা। (খ) 'বৈষ্ণৱ পণ্ডিত সোণাৰাম চুতীয়া ৰচনাৱলী' (সম্পূৰ্ণ) প্ৰকাশ কৰাৰ লগতে তেখেতৰ 'অসমৰ বৈষ্ণৱ দৰ্শনৰ স্বৰ্ণৰেখা' আৰু 'শ্ৰীশ্ৰীহৰিদেৱ চৰিতৰ প্ৰতিবাদ' গ্ৰন্থ দুখনি গুটীয়াকৈ প্ৰকাশ কৰা।
১০. অহা তিনিচুকীয়া অধিৱেশনত উন্মোচন কৰিব পৰাকৈ অনিৰুদ্ধদেৱৰ জীৱন আৰু কৃতি বিষয়ক এখনি গ্ৰন্থ প্ৰকাশ কৰা।
১১. ৰসৰাজ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ ডেৰশ বছৰীয়া জয়ন্তী উপলক্ষে গুৱাহাটীৰ জিলা পুথিভঁৰালত এখনি আলোচনা চক্ৰ অথবা বক্তৃতা অনুষ্ঠানৰ আয়োজন কৰা আৰু তাত পৰিৱেশন কৰা বক্তৃতা অথবা গৱেষণা-পত্ৰ সংগ্ৰহেৰে এখনি গ্ৰন্থ প্ৰকাশ কৰা।
১২. গোপাল আতাৰ জীৱন আৰু মহাপুৰুষীয়া ধৰ্মলৈ তাৰাৰ অৱদান বিষয়ক এখনি আলোচনা-চক্ৰ বৰপেটা জিলাত সেই জিলাৰ সহযোগত অনুষ্ঠিত কৰা।
১৩. গুৰুজনাৰ জীৱন-ধৰ্ম-দৰ্শন বিষয়ত এখনি মুকলি ৰচনা প্ৰতিযোগিতা অসমীয়া, হিন্দু আৰু ইংৰাজী মাধ্যমত অনুষ্ঠিত কৰা।
১৪. ৰূপনগৰ সাংস্কৃতিক প্ৰকল্পত সাতদিনীয়াকৈ পাঠ সমীক্ষা বিষয়ক কৰ্মশালা এখনি আয়োজন কৰা।
১৫. ইণ্টাৰনেটত উপলব্ধ কীৰ্ত্তন-ঘোষা, নাম-ঘোষা আৰু বৰগীতসমূহৰ লগত সংযোগ কৰি দিবৰ বাবে ঘোষা-বৰগীত গাই থকা দৃশ্য গ্ৰহণ কৰি ইণ্টাৰনেটত উপলব্ধ কৰা।

আদৰণি সমিতি গঠন

(১ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

আৰু আই-মাতৃ শাখা সমিতিৰ সম্পাদিকা ৰূপা চুতীয়া আয়ে সভাত বক্তব্য প্ৰদান কৰি নগাঁও মণ্ডল ভিত্তিত আইসকলৰ দ্বাৰা এখনি পিঠাপনা আৰু গামোচা প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত কৰাৰ কথা অৱগত কৰে। জিলা সভাপতি কমল বৰাবাপক সভাপতি আৰু সম্পাদক মুনিন্দ্ৰনাথ বৰাবাপক সাধাৰণ সম্পাদক আৰু গজেন লস্কৰ বাপক কাৰ্যকৰী সভাপতি আৰু পাঁচ গৰাকী সহকাৰী সম্পাদক হিচাপে লগতে পাঁচখন উপসমিতিসহ এখন শক্তিশালী আদৰণি সমিতি গঠন কৰা হয়। জিলা শাখাৰ বিষয়ববীয়াসকলৰ লগতে কেন্দ্ৰীয় সেৱাবাহিনীৰ উপমুখ্য অধিনায়ক বিপ্লৱজ্যোতি বৰাবাপ উপস্থিত থাকে। সভাপতিৰ আসনৰ পৰা পদাধিকাৰ ৰজনীকান্ত দত্ত বাপে সমূহ বিষয়ৰ পৰ্যালোচনা কৰাৰ লগতে সফল সমাপ্তিৰ বাবে প্ৰাৰ্থনা কৰি মন্তব্য আগবঢ়ায়। (প্ৰেৰক ঃ অঞ্জন সাধনিদাৰ, মুখ্য-অধিনায়ক, কেন্দ্ৰীয় সেৱাবাহিনী)■■

আত্মাৰ জ্ঞানহে প্ৰকৃত জ্ঞান

(৭ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

দৰে শীতকালতো গ্ৰীষ্ম নাথাকে, তেনেদৰে ভকতে ভক্তি কৰোতে কাম, ক্ৰোধ, লোভ, মোহ আদি থাকিব নালাগিব। যিজনৰ এই গুণবিলাক থাকিব তেওঁৰ ভগৱানৰ প্ৰতি জ্ঞান হ'ব নোৱাৰে।

> "হেন জানি কাম ক্ৰোধ এৰিয়োক আগ।
> তেৱে সত্ত্ব গুণেসে আপুনি পাৱে লাগ।।
> সত্ত্ব গুণ ভৈলে জ্ঞান ভক্তি হৈবে জাত।
> তেবে অনায়াসে গতি লভিবে আমাত।।"
>
> — গীতা

এই পৰ্যায়ৰ ভকত আত্মজ্ঞানী বা ঈশ্বৰৰজ্ঞানেৰে জ্ঞানী হোৱাৰ বাবে অজ্ঞানতাবিলাক দূৰ হয়। অৰ্থাৎ মায়া অতিক্ৰম কৰি নিৰ্গুণ ভগৱানৰ লগত মিলন হয়।

> "কোটি কোটি জন্ম অন্তৰে যাহাৰ
> আছে মহাপুণ্য ৰাশি।
> সি সি কদাচিত মনুষ্য হোৱয়
> ভাৰত বৰিষে আসি।।"— কীৰ্ত্তন

গতিকে এনে দেৱৰো দুৰ্লভ মনুষ্য জন্ম লাভ কৰি বিফলে নিয়াটো উচিত নহয়।

> "সমস্তৰে আদি নৰতনু উদ্যম কোটিয়ো নপায় পুন
> কোনে ভাগ্যোদয়ে পায়া নাৱ দৃঢ় আতি।
> গুৰু ভৈলা আৰ কৰ্ণধাৰ কৃষ্ণে ভৈলা অনুকূল বায়ু
> তথাপি সংসাৰ নতৰয় আত্মাঘাতী।।"
>
> — নাম-ঘোষা

সমস্তৰে আদি হৈছে নৰতনু। কোটি কোটি জন্মৰ উদ্যমৰ বলতো এই নৰতনু পোৱা নাযায়। ভাগ্যৱান জীৱইহে এই ভৱ সংসাৰৰ পৰা উদ্ধাৰৰ নৌকা স্বৰূপ নৰতনু লাভ কৰে। এই নৰনৌকাৰ কাণ্ডাৰী হৈছে গুৰুজন আৰু কৃষ্ণ হৈছে অনুকূল বায়ু। এনে সুযোগ পাইও এই ভৱ-সংসাৰৰ পৰা উদ্ধাৰ হ'বলৈ যত্ন নকৰাজনে নিজকে নিজেই আত্মঘাতী কৰে।

> "কৃষ্ণকেসে মাত্ৰ ভজে যিটোজনে
> অব্যভিচাৰী ভকতি।
> তিনিগুণ অতি- ক্ৰমি ব্ৰহ্মৰূপ
> পাৱে সিটো মহামতি।।"
>
> — নাম-ঘোষা

ব্যভিচাৰী ধৰ্মত ঈশ্বৰক লাভ কৰিব নোৱাৰি। গতিকে ঈশ্বৰক ভক্তি কৰাজনে ব্যভিচাৰ কৰিব নালাগে। ঈশ্বৰৰ একান্ত ভক্তইসে জীৱিত কালতে হৃদিস্থিত ভগৱানক উপলব্ধি কৰিব পাৰিব। কৃষ্ণই উদ্ধৱকো উপদেশ দিছে—

> "সৰ্ব্বধৰ্ম এৰি মোৰ ভক্তিত ততপৰ।
> মোহোৰ সম্মতে সখি সেহিসে ঈশ্বৰ।।"
>
> — ভাগৱত

গতিকে সৰ্বদায় একশৰণ ৰক্ষা কৰিবৰ কাৰণে যত্ন কৰিব লাগে। তেতিয়াহে আমি এই ভৱ সংসাৰৰ পৰা উদ্ধাৰ হম আৰু মানৱ জীৱন পোৱাটোও সাৰ্থক হ'ব।

"কৃষ্ণ প্ৰিয়তম আত্মা নিজ/ ৰাম ৰাম ৰাম ৰাম ৰাম/যাতে হন্তে অনুমাত্ৰকো ভয় নুশুনি। আক যিটো জানে সেহিজন/ৰাম ৰাম ৰাম ৰাম ৰাম/বিদ্যাৱন্ত গুৰু সেহিসে হৰি আপুনি।।"■■

উপ-সমিতিসমূহ

কেন্দ্ৰীয় সেৱাবাহিনী সঞ্চালন সমিতিৰ সদস্যৰ নাম-ঠিকনা

⊡ শ্ৰীভৃগুৰাম মিলি
গাঁও ঃ লাচিতনগৰ, ডাক ঃ চপাখোৱা
পিন ঃ ৮৬১৫৭
জিলা ঃ তিনিচুকীয়া (শদিয়া)
ফোন ঃ ৯৭০৭২৫৫২০৫

⊡ শ্ৰীমন মাউট
গাঁও-ডাক ঃ ইনথেম, পিন ঃ ৭৮৬১৫৭
জিলা ঃ তিনিচুকীয়া
ফোন ঃ ৯৮৫৪৬৮৫২৯৫

⊡ শ্ৰীহেমন্ত তাঁতী
গাঁও ঃ ঔফুলীয়া
ডাক ঃ ঔফুলীয়া চাৰিআলি
পিন ঃ ৭৮৬৬১৩, জিলা ঃ ডিব্ৰুগড়
ফোন ঃ ৯৯৫৭৬১০০৪৮

⊡ শ্ৰীপ্ৰতাপ লাহন
গাঁও ঃ খনিকৰগাঁও, ডাক ঃ গড়গাঁও
পিন ঃ ৭৮৫৬৮৫
জিলা ঃ শিৱসাগৰ (নাজিৰা)
ফোন ঃ ৯৮৫৪১৭২৭০৯

⊡ শ্ৰীঅঞ্জন সাধনিদাৰ
গাঁও ঃ গোৱালগাঁও, ডাক ঃ দিখৌমুখ
পিন ঃ ৭৮৫৬৪০, জিলা ঃ শিৱসাগৰ
ফোন ঃ ৯৯৫৪৩০১১৩২

⊡ শ্ৰীজ্ঞানাৰুণ গগৈ
গাঁও ঃ ১নং ঘৰফলীয়াগাঁও
ডাক ঃ চেনীজান, পিন ঃ ৭৮৫০১০
জিলা ঃ যোৰহাট,ফোনঃ ৯৮৫৯৭১৭৬৮০

⊡ শ্ৰীলক্ষ্যজিৎ হাজৰিকা
গাঁও ঃ বিবিজান চামগুৰি
ডাক ঃ তিতাবৰ, পিন ঃ ৭৮৫৬৩০
জিলা ঃ যোৰহাট
ফোন ঃ ৯৬১৩৫৯৩৯৫৯

⊡ শ্ৰীবাণীকান্ত কাকতি
গাঁও ঃ ঘোৰবিল কাঠনীআটী
ডাক ঃ ৰঙাচাহী, পিন ঃ ৭৮৫১০৪
জিলা ঃ যোৰহাট
ফোন ঃ ৯৪৩৫৬৭৯৫০৯

⊡ শ্ৰীবিপ্লৱজ্যোতি বৰা
গাঁও ঃ বগৰিয়নী, ডাক ঃ ন-ভঙ্গা
পিন ঃ ৭৮৫৬১৪, জিলা ঃ গোলাঘাট
ফোন ঃ ৯৮৫৪৫৭০৮৮১

⊡ শ্ৰীকেশৱ গগৈ
গাঁও ঃ লাংঠা গাঁও
ডাক ঃ প্ৰেমহৰা, বৰপথাৰ
পিন ঃ ৭৮৫৬০২, জিলা ঃ গোলাঘাট
ফোন ঃ ৯৪৩৫৪৩৬৬৯২
৯৮৬৪১১৬৪২৭

⊡ শ্ৰীপ্ৰদীপ হাজৰিকা
জিলা ঃ বোকাখাট

⊡ শ্ৰীঅনন্ত বৰুৱা
গাঁও ঃ শান্তিপুৰ, ডাক ঃ ভোমোৰাগুৰি
পিন ঃ ৭৮২১৪৩, জিলা ঃ নগাঁও
ফোন ঃ ৯৯৫৪৭২৮৭২২

⊡ শ্ৰীজিতুতপন শইকীয়া
গাঁও ঃ জাগীয়াল পেটবড়া
ডাক ঃ বালিগাঁও, পিন ঃ ৭৮২১৪৪
জিলা ঃ নগাঁও, ফোন ঃ ৯৮৫৪১২১৬৬৪

⊡ শ্ৰীলক্ষ্যজ্যোতি বৰা
গাঁও ঃ আইভেটিগাঁও উঃ জামুহগুল
ডাক ঃ পদুমপুখুৰী
জিলা ঃ নগাঁও (হোজাই)
ফোন ঃ ৯৮৬৪৬৬৫৭৩৮
৯৮৫৯৯৩১২৬৬

⊡ শ্ৰীসমৰ কলিতা
গাঁও-ডাক ঃ লাংহিন, পিন ঃ ৭৮২৪৪১
জিলা ঃ কাৰ্বি আংলং

⊡ শ্ৰীখগেন বৰদলৈ
গাঁও ঃ বৰঘাট, ডাক ঃ তৰাডুবি
পিন ঃ ৭৮২৪৮৫, জিলা ঃ কাৰ্বি আংলং
ফোন ঃ ৯৫৭৭৬৭২০৯৫

⊡ শ্ৰীউৎপল বৰদলৈ
গাঁও ঃ কহুৱাআটি, ডাক ঃ বৰছিলা
পিন ঃ ৭৮২১৪২, জিলা ঃ মৰিগাঁও
ফোন ঃ ৮৭২৪০০৫০৭২

⊡ শ্ৰীমানিক কলিতা
গাঁও ঃ অমিয়নগৰ (চান্দমাৰী)
ডাক ঃ শিলপুখুৰী, পিন ঃ ৭৮১০০৩
জিলা ঃ কামৰূপ
ফোন ঃ ৯৮৫৯৭৭০০২২
৮৮২২৮২০৭০৪

⊡ শ্ৰীহৃদয় মৰল
গাঁও ঃ কাঞ্চন নগৰ, শুৱালকুছি
ডাক ঃ শুৱালকুছি, পিন ঃ ৭৮১১০৩
জিলা ঃ কামৰূপ (হাজো)
ফোন ঃ ৮৮৭৬৮২৯৮৭০

⊡ শ্ৰীনিপন বৈশ্য
গাঁও-ডাক ঃ ৰঙিয়া, পিন ঃ ৭৮১৩৫৪
জিলা ঃ কামৰূপ (ৰঙিয়া)
ফোন ঃ ৯৭০৭৭৬০৩৮৭

⊡ শ্ৰীদীপক কুমাৰবৈশ্য
গাঁও ঃ বালামুগকছী, ডাক ঃ মুগকুছি
পিন ঃ ৭৮১৩৩৪, জিলা ঃ নলবাৰী
ফোন ঃ ৯৯৫৪৩৬৪৬০২

⊡ শ্ৰীমনজিৎ দাস
গাঁও ঃ ভাৰেগাঁও, ডাক ঃ সৰুপেটা
পিন ঃ ৭৮১৩১৮, জিলা ঃ বৰপেটা
ফোন ঃ ৮৭২০৯৬১৩৬২

⊡ শ্ৰীবিজু তালকুদাৰ
গাঁও-ডাক ঃ বামাখাটা, পিন ঃ ৭৮১৩২৫
জিলা ঃ বজালী

⊡ শ্ৰীহেমন্ত কুমাৰ দাস
গাঁও ঃ জ্যোতি নগৰ ৱাড নং ৩
ডাক ঃ অভয়াপুৰী, পিন ঃ ৭৮৩৩৮৪
জিলাঃ বঙাইগাঁও,ফোনঃ ৯৮৬৪৩৮৯৬৭৪

⊡ শ্ৰীহিৰণ্যকুমাৰ ৰায়
গাঁও-ডাক ঃ পাতিলাদহা
পিন ঃ ৭৮৩৩৯১, জিলা ঃ বঙাইগাঁও
ফোন ঃ ৯৬৭৮৪০০৪২২

⊡ শ্ৰীভৱেশ দাস
গাঁও ঃ বামুণপাৰা, ডাক ঃ ধনুভাঙা
পিন ঃ ৭৮৩১৩০, জিলা ঃ গোৱালপাৰা
ফোন ঃ ৯৮৫৪৭৭৭১৫৯
৮৪৮৬৮৬১১০২

⊡ শ্ৰীশঙ্কৰ শইকীয়া
গাঁও ঃ নিৰনচুৱা, ডাক ঃ পাথৰিঘাট
পিন ঃ ৭৮৪১৪৪, জিলা ঃ দৰং
ফোন ঃ ৯৭০৭০৯৮৯০৬

⊡ শ্ৰীদীপজ্যোতি চহৰীয়া
গাঁও ঃ বজ্ৰাঝাৰ, ডাক ঃ ৰৌতা চাৰিআলি
পিন ঃ ৭৮৪৫০৮, জিলা ঃ ওদালগুৰি
ফোন ঃ ৯৮৬৪০৭০৩৭১

⊡ শ্ৰীগিৰীশ চন্দ্ৰ দাস
গাঁও ঃ পলাশ পথাৰ, ঢেকিয়াজুলি
ডাক ঃ পলাশ বস্তি পথাৰ
পিন ঃ ৭৮৪১১২
জিলা ঃ শোণিতপুৰ (তেজপুৰ)
ফোন ঃ ৯৮৫৪৫২৪৬৫৮

⊡ শ্ৰীমহেন্দ্ৰ শইকীয়া
গাঁও ঃ বৰভেটি, ডাক ঃ কলাবাৰী
পিন ঃ ৭৮৪১৭৮
জিলা ঃ শোণিতপুৰ (গহপুৰ)
ফোন ঃ ৯৮৫৪৬০৭৭৯৩

⊡ শ্ৰীকিৰণ বৰুৱা
জিলা ঃ লখিমপুৰ

⊡ শ্ৰীপ্ৰাঞ্জল প্ৰতিম ফুকন
গাঁও ঃ বৰভেটি, ডাক ঃ কলাবাৰী
পিন ঃ ৭৮৪১৭৮, জিলা ঃ শোণিতপুৰ
ফোন ঃ ৮৪৮৬৪০২৫৪৫

⊡ শ্ৰীকমল বৰুৱা
জিলা ঃ জোনাই

⊡ শ্ৰীদিব্যজ্যোতি বৰুৱা
গাঁও-ডাক ঃ পতিয়াপাম
পিন ঃ ৭৮২৪২৬, জিলা ঃ নগাঁও
ফোন ঃ ৮৮২২৫৭০৯৮৯

⊡ শ্ৰীগদাধৰ ৰাজবংশী
জিলা ঃ বাক্‌চা

⊡ শ্ৰীতপন কুমাৰ ৰায়
জিলা ঃ কোকৰাঝাৰ) চিৰাং

আইন উপদেষ্টা উপসমিতি

সভাপতি ঃ শ্ৰীযাদৱ দলৈ, যোৰহাট
সম্পাদক ঃ শ্ৰীপংকজ দত্ত, শিৱসাগৰ
সদস্য ঃ শ্ৰীবিপিন দোলাকাষৰীয়া, যোৰহাট
শ্ৰীউৎপল কলিতা, গুৱাহাটী
শ্ৰীগীতাশ্ৰী ডেকা, মৰিগাঁও

পৰিকল্পনা আৰু যোগাযোগ উপসমিতি

সভাপতি ঃ ডাঃ নগেন বৰুৱা
সম্পাদক ঃ শ্ৰীমুনীন্দ্ৰ কুমাৰ দাস
সদস্য ঃ শ্ৰীজীতেন ভূএগু,
লখিমপুৰ জিলা শাখা
শ্ৰীভূৱন বৰা, তেজপুৰ জিলাশাখা
শ্ৰীপদ্ম গগৈ, ধেমাজী জিলা শাখা
শ্ৰীমানিক ডেকা,
তিনিচুকীয়া জিলা শাখা
শ্ৰীদীপক বৈশ্য, নলবাৰী
শ্ৰীপ্ৰদীপ ডেকা, নগাঁও জিলা শাখা
শ্ৰীলক্ষেশ্বৰ কলিতা,
নলবাৰী জিলা শাখা
শ্ৰীফণী মালাকাৰ,
গুৱাহাটী মহানগৰী জিলা শাখা

বিত্তীয় শৃংখলা কোষ

আহ্বায়ক ঃ শ্ৰীকুশল ঠাকুৰীয়া, গুৱাহাটী
সদস্য ঃ শ্ৰীবিনন্দ সন্দিকৈ, ডেৰগাঁও
শ্ৰীলেনিন কাকতি, নগাঁও
শ্ৰীপ্ৰভাকৰ বৰ্মন, তেজপুৰা
শ্ৰীবাবুল কলিতা, নগাঁও
শ্ৰীতিলেশ্বৰ বৰা, নগাঁও

শঙ্কৰী সংস্কৃতি কেন্দ্ৰ, পাঞ্জাবাৰী, গুৱাহাটী-৭৮১০৩৭

উপদেষ্টা ঃ শ্ৰীজ্যোতিষ পাঠক
শ্ৰীকুলধৰ চুতীয়া
শ্ৰীকণ্ঠি পাঠক
শ্ৰীবৈকুণ্ঠ প্ৰসাদ দুৱৰা
শ্ৰীতপন কুমাৰ বৰা
নিয়ন্ত্ৰক ঃ শ্ৰীবাবুল বৰা, প্ৰধান সম্পাদক,
শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘ
সভাপতি ঃ শ্ৰীমুহিৰাম বৰা,
যদুমণি প্ৰাথমিক শাখা
উপ-সভাপতি ঃ শ্ৰীকমলেশ্বৰ বৰা,
হৰি হৰ আতা প্ৰাথমিক শাখা
সম্পাদক ঃ শ্ৰীলক্ষীধৰ মুদৈ,
হৰিহৰ আতা প্ৰাথমিক শাখা
সহঃ সম্পাদক ঃ শ্ৰীপুলিন বৰগোহাই,
হৰিহৰ আতা প্ৰাথমিক শাখা
সদস্য ঃ শ্ৰীবিহুৰাম বৰা,
হৰিহৰ আতা প্ৰাথমিক শাখা
শ্ৰীভূৱনেশ্বৰ কলিতা,
হৰিহৰ আতা প্ৰাথমিক শাখা
শ্ৰীৰমেশ তালুকদাৰ,
কৈলাশ নগৰ প্ৰাথমিক শাখা
শ্ৰীসূৰ্যকান্ত বৰা,
হৰিহৰ আতা প্ৰাথমিক শাখা
শ্ৰীকমল বৰা, হৰিহৰ আতা
প্ৰাথমিক শাখা
শ্ৰীপূৰ্ণকান্ত গগৈ,
হৰিহৰ আতা প্ৰাথমিক শাখা
শ্ৰীচক্ৰধৰ মটক,
ৰাজধানী প্ৰাথমিক শাখা
শ্ৰীৰূপকৃষ্ণ পাটৰ,
পৰমানন্দ প্ৰাথমিক শাখা
শ্ৰীহংস দাস, গকুলচান্দ
প্ৰাথমিক শাখা
শ্ৰীপ্ৰফুল্ল বৰুৱা, সভাপতি, নাৰায়ণ
দাস ঠাকুৰ আতা আঞ্চলিক শাখা
শ্ৰীসোণেশ্বৰ পাটোৱাৰী, সম্পাদক,
নাৰায়ণ দাস ঠাকুৰ আতা আঞ্চলিক শাখা
পদেন সদস্য ঃ শ্ৰীকুশল ঠাকুৰীয়া,
যুটীয়া সম্পাদক
শ্ৰীআনন্দ কুমাৰ বৰা,
যুটীয়া সম্পাদক
ড° জগত চন্দ্ৰ কলিতা,
সম্পাদক, সাহিত্য শাখা
শ্ৰীপবিত্ৰ প্ৰাণ বৰা, সম্পাদক,
সংস্কৃতি শাখা
শ্ৰীতপন কুমাৰ বৰা, সভাপতি,
গুৱাহাটী মহানগৰী জিলা শাখা
শ্ৰীপঙ্কজ দত্ত, সম্পাদক, গুৱাহাটী
মহানগৰী জিলা শাখা
শ্ৰীমামনী চলিহা, সভানেত্ৰী,
আইমাতৃ কল্যাণ সমিতি
শ্ৰীকমলা বৰ্মন, মূলৰ সদস্য,
গুৱাহাটী মহনগৰী জিলা

(৯ পৃষ্ঠাত চাওক)

উপ-সমিতিসমূহ

(৮ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

গ্ৰন্থ বিপণন কেন্দ্ৰ
লখিমপুৰ শাখা কাৰ্যালয়

সভাপতি ঃ ডাঃ নৰকৃষ্ণ ৰাজখোৱা
সম্পাদক ঃ শ্ৰীচক্ৰধৰ সোণোৱাল
সদস্য ঃ শ্ৰীঘনকান্ত দত্ত
শ্ৰীনিপেন শইকীয়া
শ্ৰীপদ্ম গগৈ
শ্ৰীহৰেণ ৰাজখোৱা
শ্ৰীপ্ৰফুল্ল কোঁৱৰ

মূল কাৰ্যালয় পৰিচালনা সমিতি, নগাঁও

নিয়ন্ত্ৰক ঃ শ্ৰীবাবুল বৰা, প্ৰধান সম্পাদক, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
উপদেষ্টা ঃ শ্ৰীহৰিপ্ৰসাদ হাজৰিকা
শ্ৰীৰমনীমোহন দাস
সভাপতি ঃ শ্ৰীধীৰেণ ভড়ালী
উপ-সভাপতি ঃ শ্ৰীতুলসী শইকীয়া
সম্পাদক ঃ শ্ৰীত্ৰৈলোক্য বৰা
সদস্য-সদস্যা ঃ শ্ৰীকুশীৰাম বৰুৱা
শ্ৰীবিষ্ণু বৰা
শ্ৰীতোষেশ্বৰ বৰা
শ্ৰীটুপুল ডেকা
শ্ৰীমাধৱী বৰা
শ্ৰীবৰ্ণালী মহেলা

মূলৰ শাখা কাৰ্যালয় ঃ যোৰহাট শাখা সমিতি

সভাপতি ঃ শ্ৰীৰুদ্ৰকান্ত বৰা
সম্পাদক ঃ ডঃ নবীন চন্দ্ৰ বৰা
সদস্য ঃ শ্ৰীভোলাৰাম কাকতি
শ্ৰীবীণা শইকীয়া
শ্ৰীবিমান ভৰালী
শ্ৰীমাখনী কাকতি
শ্ৰীখগেশ্বৰ বৰা
শ্ৰীআদিত্য বৰুৱা

মহাপুৰুষ মাধৱদেৱৰ জন্মস্থান পৰিচালনা সমিতি

মুখ্য উপদেষ্টা ঃ শ্ৰীৰজনীকান্ত দত্ত, পদাধিকাৰ, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
উপদেষ্টা ঃ শ্ৰীভবেন্দ্ৰ নাথ ডেকা, উপ-পদাধিকাৰ, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
শ্ৰীবাবুল বৰা, প্ৰধান সম্পাদক, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
সভাপতি ঃ শ্ৰীমহেন্দ্ৰ বৰা
উপ-সভাপতি ঃ শ্ৰীসেৱীৰাম শইকীয়া
সম্পাদক ঃ শ্ৰীগোলাপ বৰা
সহ-সম্পাদক ঃ শ্ৰীশিৱ বৰা
শ্ৰীসোণেশ্বৰ বৰা

সদস্য ঃ শ্ৰীবুবুল গগৈ, শ্ৰীদয়ালমণি গগৈ, শ্ৰীদ্ৰোণ দাস, শ্ৰীলাচিত পাঠক, শ্ৰীজীৱন চন্দ্ৰ ভূএগ, শ্ৰীদিলীপ শইকীয়া, শ্ৰীইন্দ্ৰ হাজৰিকা, শ্ৰীগোলাপ বৰুৱা, শ্ৰীজগত বনিয়া, শ্ৰীমহেন্দ্ৰ বৰা, পথালিপাহাৰ, শ্ৰীভদ্ৰেশ্বৰ বৰা, শ্ৰীপ্ৰবীন বৈষ্ণৱ শ্ৰীলোকাই নেওগ, শ্ৰীমনেশ্বৰ বৰা, শ্ৰীঠগেশ্বৰ ভৰালী, শ্ৰীতৰুণ নেওগ, শ্ৰীপ্ৰফুল্ল বৰা, শ্ৰীতিখেশ্বৰ দত্ত, শ্ৰীদুলাল দলৈ, শ্ৰীলীলা শইকীয়া, শ্ৰীনিপেন শইকীয়া, শ্ৰীভৱকান্ত দত্ত, শ্ৰীভূৱন তামুলী ফুকন, শ্ৰীৰসৰাম তামুলী, শ্ৰীঘনকান্ত দত্ত শ্ৰীচক্ৰধৰ সোণোৱাল, শ্ৰীমুহিকান্ত বৰা, শ্ৰীপদ্মেশ্বৰ চুতীয়া, শ্ৰীৰমাকান্ত টাইদ, শ্ৰীস্বৰ্ণ বৰা শ্ৰীবিজু হাজৰিকা, শ্ৰীৰুণুৰাণী লাহন, শ্ৰীজ্যোৎস্না মেদক।

শঙ্কৰী সংস্কৃতি প্ৰকল্প, দুমৰদহ

মুখ্য উপদেষ্টা ঃ শ্ৰীৰজনীকান্ত দত্ত, পদাধিকাৰ, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
উপদেষ্টা ঃ শ্ৰীভবেন্দ্ৰ নাথ ডেকা, উপ-পদাধিকাৰ, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
শ্ৰীহৰিপ্ৰসাদ হাজৰিকা, প্ৰাক্তন মুখ্য সচিব, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
মুখ্য সচিব ঃ শ্ৰীবাবুল বৰা, প্ৰধান সম্পাদক, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
সঞ্চালক ঃ শ্ৰীচন্দ্ৰকিশোৰ ভকত, ধুবুৰী
উপ-সঞ্চালক ঃ শ্ৰীবনিক্য পাঠক
কাৰ্যালয় সম্পাদক ঃ শ্ৰীজয়ন্ত গোস্বামী
যুটীয়া সচিব ঃ শ্ৰীদিগন্ত দাস
শ্ৰীদিব্যলোচন দাস, গোৱালপাৰা
সদস্য ঃ শ্ৰীহেমন্ত ভকত
শ্ৰীশিৱেন ৰায়
শ্ৰীশিৱনাথ ৰাভা, জিলা সভাপতি, ধুবুৰী
শ্ৰীসুধীৰ ভকত, জিলা সম্পাদক, ধুবুৰী
শ্ৰীবুদ্ধেশ্বৰ ৰাভা
শ্ৰীসুৰেন ডেকা, গোৱালপাৰা
শ্ৰীউদয় ডেকা, বিজনী
ড° জগত কলিতা, মূলৰ সদস্য, গুৱাহাটী
শ্ৰীৰবীন্দ্ৰ নাথ দাস, মূলৰ সদস্য
শ্ৰীহৰকান্ত অধিকাৰী, মূলৰ সদস্য, কোকৰাঝাৰ
শ্ৰীনিৰেন ৰায়, কোকৰাঝাৰ

ৰূপনগৰ শাখা কাৰ্যালয়, অতিথিশালা আৰু নামঘৰ পৰিচালনা সমিতি

সভাপতি ঃ শ্ৰীদেবেন্দ্ৰ নাথ দাস
উপ-সভাপতি ঃ শ্ৰীকৃষ্ণকান্ত ডেকা
সম্পাদক ঃ ডাঃ জ্যোতিপ্ৰসাদ বৰা
সদস্য ঃ শ্ৰীৰামচৰণ ডেকা
শ্ৰীধৰ্মেশ্বৰ উজীৰ
শ্ৰীটিলেশ্বৰ শইকীয়া
শ্ৰীকনমাই ডেকা
শ্ৰীমঞ্জু সাউদ
শ্ৰীবীৰেন শইকীয়া

সত্যসন্ধা প্ৰেছ পৰিচালনা সমিতি

মুখ্য উপদেষ্টা ঃ শ্ৰীৰজনীকান্ত দত্ত, পদাধিকাৰ, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
উপদেষ্টা ঃ শ্ৰীবাবুল বৰা, প্ৰধান সম্পাদক, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
সভাপতি ঃ শ্ৰীকৃষ্ণকান্ত ডেকা, গুৱাহাটী মহানগৰী
সম্পাদক ঃ শ্ৰীৰজনী ঠাকুৰীয়া, গুৱাহাটী মহানগৰী

সদস্য ঃ শ্ৰীফণী মালাকাৰ, শ্ৰীমঞ্জুল কুমাৰ দাস, শ্ৰীৰমেন মেধী, ৰূপনগৰ, গুৱাহাটী, শ্ৰীলিখকেশ্বৰ ওজা, শ্ৰীমৃদুল মালাকাৰ, শ্ৰীপ্ৰদীপ কুমাৰ বৰা, মৰিগাঁও

শঙ্কৰী সংস্কৃতি কেন্দ্ৰ, ৰূপনগৰ পৰিচালনা সমিতি

মুখ্য উপদেষ্টা ঃ শ্ৰীৰজনীকান্ত দত্ত, পদাধিকাৰ, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
নিয়ন্ত্ৰক ঃ শ্ৰীবাবুল বৰা, প্ৰধান সম্পাদক, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
উপদেষ্টা ঃ শ্ৰীকমলাকান্ত তালুকদাৰ
সভাপতি ঃ শ্ৰীফণী মালাকাৰ
উপ-সভাপতি ঃ শ্ৰীমিঠাৰাম চুতীয়া
সম্পাদক ঃ শ্ৰীবলীন্দ্ৰ কুমাৰ দাস
সহ-সম্পাদক ঃ শ্ৰীনিকুঞ্জ তালুকদাৰ
পদেন সদস্য ঃ শ্ৰীকুশল ঠাকুৰীয়া, যুটীয়া সম্পাদক, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
শ্ৰীকমলা বৰ্মন, মূলৰ সদস্য, গুৱাহাটী মহানগৰী জিলা শাখা
শ্ৰীদেবেন্দ্ৰ নাথ দাস

সদস্য ঃ শ্ৰীঅজিত বৰকাকতী, শ্ৰীৰঞ্জীৱ বৰুৱা, শ্ৰীতপন কুমাৰ বৰা, শ্ৰীভৱেন দুৱৰী, শ্ৰীপঙ্কজ দত্ত, শ্ৰীপ্ৰফুল্ল বৰুৱা, শ্ৰীপুষ্পকান্ত মেধি, শ্ৰীৰমেশ বৰুৱা, শ্ৰীহিৰেন্দ্ৰ কুমাৰ ডেকা, শ্ৰীঅখিল বৰ্মন, শ্ৰীকৰুণাকান্ত তালুকদাৰ, শ্ৰীসোণেশ্বৰ পাটোৱাৰী, শ্ৰীউৎপল কলিতা, শ্ৰীফণীন্দ্ৰ কুমাৰ দাস, শ্ৰীৰমা হালৈ, শ্ৰীভৱেশ দাস, শ্ৰীবিশ্ব মেধী, শ্ৰীৰিজু পাঠক

ন্যাসপুঁজি সঞ্চালন সমিতিৰ সদস্যৰ তালিকা

সঞ্চালক ঃ শ্ৰীৰজনীকান্ত দত্ত, পদাধিকাৰ, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
উপ-সঞ্চালক ঃ শ্ৰীভবেন্দ্ৰনাথ ডেকা, উপ-পদাধিকাৰ
মুখ্য সচিব ঃ শ্ৰীবাবুল বৰা, প্ৰধান সম্পাদক, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
যুটীয়া সচিব ঃ শ্ৰীকুশল ঠাকুৰীয়া, যুটীয়া সম্পাদক, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
শ্ৰীআনন্দ কুমাৰ বৰা, যুটীয়া সম্পাদক, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ

সদস্য ঃ শ্ৰীকৃষ্ণ বৰা (গহপুৰ), শ্ৰীপ্ৰভাকৰ বৰ্মন (তেজপুৰ), শ্ৰীঅৰুণা শইকীয়া (ধেমাজী), শ্ৰীনগেন বৰুৱা (বিশ্বনাথ), শ্ৰীলোহিত ভূএগ (তেজপুৰ), শ্ৰীপ্ৰদীপ কুমাৰ শইকীয়া (মৰিগাঁও), শ্ৰীকমলা বৰ্মন (গুৱাহাটী মহানগৰ), শ্ৰীদীপাঙ্কৰ খাউণ্ড (গুৱাহাটী মহানগৰ), শ্ৰীভোগচন্দ্ৰ বৰুৱা (যোৰহাট), শ্ৰীঅজিত দাস (ডিগবৈ), শ্ৰীবগাধৰ পাঁচনি (বৰহাট), শ্ৰীজ্যোতি চুতীয়া (নাজিৰা), শ্ৰীপ্ৰ !াদ শইকীয়া (শিৱসাগৰ), শ্ৰীকুল দত্ত (মৰাণ), শ্ৰীগিৰীশ বৰুৱা (বোকাখাট), শ্ৰীপ্ৰদীপ ঠাকুৰীয়া, বৰমা, শ্ৰীজয়ৰাম ডেকা (ৰঙিয়া)

অসম শঙ্কৰ মিচন (কঢ়ালি) পৰিচালনা সমিতি

মুখ্য উপদেষ্টা ঃ শ্ৰীযুত ৰজনীকান্ত দত্ত, পদাধিকাৰ, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
উপদেষ্টা ঃ শ্ৰীবাবুল বৰা, প্ৰধান সম্পাদক, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
সভাপতি ঃ শ্ৰীথিৰেণ বৰা
সম্পাদক ঃ শ্ৰীগণেশ গায়ন

সদস্য ঃ শ্ৰীপ্ৰফুল্ল চন্দ্ৰ বৰা, সভাপতি, নগাঁও জিলা শাখা; শ্ৰীনলিনী বৰা, সম্পাদক, নগাঁও জিলা শাখা; শ্ৰীমলোৰাম কেওঁট, সভাপতি, পূৰ্ব্বাঞ্চলিক শাখা, শ্ৰীগুণধৰ শইকীয়া, সম্পাদক, পূৰ্ব্বাঞ্চলিক শাখা, সভাপতি, পাঞ্চজন্য আঞ্চলিক শাখা, সম্পাদক, পাঞ্চজন্য আঞ্চলিক শাখা, সভাপতি, মধুপুৰ আঞ্চলিক শাখা, সম্পাদক, মধুপুৰ আঞ্চলিক শাখা, সভাপতি, বৰিকৰচুক প্ৰাথমিক শাখা, সম্পাদক, বৰিকৰচুক প্ৰাথমিক শাখা, সভাপতি, কঢ়ালি প্ৰাথমিক শাখা, সম্পাদক, কঢ়ালি প্ৰাথমিক শাখা

মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ বিশ্ববিদ্যালয় নিৰ্মাণ সমিতি

মুখ্য উপদেষ্টা ঃ শ্ৰীৰজনীকান্ত দত্ত, পদাধিকাৰ, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
উপদেষ্টা ঃ শ্ৰীবাবুল বৰা, প্ৰধান সম্পাদক, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
শ্ৰীহৰিপ্ৰসাদ হাজৰিকা, সভাপতি, ট্ৰাষ্ট সমিতি
সভাপতি ঃ শ্ৰীগোপেশ্বৰ বৰা
সম্পাদক ঃ শ্ৰীতৰুণ চন্দ্ৰ বৰা

সদস্য ঃ শ্ৰীবিষ্ণু বৰা, শ্ৰীচাকিৰাম বৰা, শ্ৰীউমা হাজৰিকা, শ্ৰীগোবিন্দ দাস, শ্ৰীৰমনী দাস

ডিব্ৰুগড় শাখা কাৰ্যালয়, অতিথিশালা, গ্ৰন্থ বিপণন আৰু নামঘৰ পৰিচালনা সমিতি

মুখ্য উপদেষ্টা ঃ শ্ৰীৰজনীকান্ত দত্ত, পদাধিকাৰ, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
উপদেষ্টা ঃ শ্ৰীবাবুল বৰা, প্ৰধান সম্পাদক, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
সভাপতি ঃ শ্ৰীবীৰেন হাজৰিকা
সম্পাদক ঃ শ্ৰীসুভাষ বৰুৱা

সদস্য ঃ শ্ৰীকুল হাজৰিকা, শ্ৰীবুবুল হাজৰিকা, শ্ৰীজয়ন্ত নাথ, শ্ৰীগোবিন নেওগ, শ্ৰীললিত গগৈ, শ্ৰীনৰেন্দ্ৰ মহেলা, শ্ৰীবাণী গগৈ

জিলা শাখাৰ সভাপতিসকলৰ নাম-ঠিকনা

শ্ৰীফটিক নেওগ
গাঁও ঃ সেউজ নগৰ, ডাক ঃ শদিয়া
জিলা ঃ তিনিচুকীয়া (শদিয়া)
ফোন ঃ ৯৪৩৫৮৪৫৯৩৭

শ্ৰীবিমল বুঢ়াগোহাঁই
গাঁও ঃ কাকপথাৰ
ডাক ঃ কাকপথাৰ উঃমাঃ বিদ্যালয়
জিলা ঃ তিনিচুকীয়া
ফোন ঃ ৯৯৫৪৫৪১২০২

শ্ৰীজয়ন্ত নাথ
গাঁও ঃ ৰঙাবননি ৰাজগড়
ডাক ঃ ৰাজগড়, জিলা ঃ ডিব্ৰুগড়
ফোন ঃ ৯৪০১৩৩১১১৫

শ্ৰীলীলা গগৈ
গাঁও ঃ লুখুৰাখন, ডাক ঃ ঔগুৰি শ্যামগাঁও
জিলা ঃ শিৱসাগৰ
ফোন ঃ ৯৫৭৭৪১৭৪৯৩

শ্ৰীৰেখা তামুলী
গাঁও-ডাক ঃ গড়গাঁও, পিন ঃ ৭৮৫৬৮৫
জিলা ঃ শিৱসাগৰ (নাজিৰা)
ফোন ঃ ৯৪৩৫৩৫৯৪৮০

শ্ৰীকিৰণ বৰদলৈ
গাঁও ঃ পিয়লিফুকন নগৰ
ডাক ঃ নামটিয়া পথাৰ,
পিন ঃ ৭৮৫৬৯৭
জিলা ঃ শিৱসাগৰ
ফোন ঃ ৯৪৩৫৮০৩৭৯২

(১০ পৃষ্ঠাত চাওক)

(৯ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

জিলা শাখাৰ সভাপতিসকলৰ নাম-ঠিকনা

শ্ৰীজীৱেশ্বৰ বৰা
গাঁও ঃ বড়িগাঁও চাইদিং
ডাক ঃ চিৰতীয়া
গাঁও নৱজ্যোতি পথ
জিলা ঃ যোৰহাট
ফোন ঃ ৯৪৩৫০৫২৫৯৮

শ্ৰীঅম্বিকা বৰা
গাঁও-ডাকঃ বান্দৰ চলিহা
জিলা ঃ যোৰহাট (তিতাবৰ)
ফোন ঃ ৭৮৯৬৭৭৮২০৬

শ্ৰীপ্ৰসন্ন শইকীয়া
গাঁও ঃ দেউদিয়াআটি,
ডাক ঃ বেঙনাআটি
পিন ঃ ৭৮৫১০৬
জিলা ঃ যোৰহাট (মাজুলী)
ফোন ঃ ৯৭০৭৬১১৩০২

শ্ৰীথানেশ্বৰ হাজৰিকা
গাঁও ঃ দেৰগাঁও টাউন, ৱাৰ্ড নং ৮
ডাক ঃ দেৰগাঁও, পিন ঃ ৭৮৫৬১৪
জিলা ঃ গোলাঘাট
ফোন ঃ ৯৪০১৮১৩৬৩০

শ্ৰীনবীন দত্ত
গাঁও ঃ পাভজান, ডাক ঃ বৰপথাৰ
পিন ঃ ৭৮৫৬০২, জিলা ঃ গোলাঘাট
ফোন ঃ ৯৮৫৪৮৭৩০৯০

শ্ৰীভোলা বৰুৱা
গাঁও ঃ মধ্য কাজিৰঙা, ডাক ঃ কাজিৰঙা
জিলা ঃ গোলাঘাট
ফোন ঃ ৭৮৯৬৩২৭১৫০

শ্ৰীমোহন শইকীয়া
গাঁও ঃ লেতুগাঁও, ডাক ঃ কুঁৱৰীটোল
জিলা ঃ নগাঁও,
ফোন ঃ ৯৪০১০৪১০৬১

শ্ৰীপ্ৰফুল্ল চন্দ্ৰ বৰা
গাঁও ঃ মধুপুৰ, ডাক ঃ ছোটেহয়বৰ
জিলা ঃ নগাঁও,
ফোন ঃ ৯৪৩৫১৫০৭৩৫

শ্ৰীপ্ৰফুল্ল বৰা
গাঁও ঃ ২নং কাকী,৪ নং মৰিকলং
ডাক ঃ শংকৰপুৰ, জিলা ঃ নগাঁও
ফোন ঃ ৮৪৭৪৮৯১৩২৯

শ্ৰীদেৱকান্ত বৰা
গাঁও ঃ লাংহিন তিনিআলি
ডাক ঃ লাংহিন, জিলা ঃ কাৰ্বি আংলং
ফোন ঃ ৯৬১৩৯০৮২৬০

শ্ৰীচুম বাহাদুৰ লিম্বু
গাঁও ঃ টুংপ্ৰেং মাজগাঁও
ডাক ঃ টুংপ্ৰেং,
জিলা ঃ নগাঁও (হামৰেণ)
ফোন ঃ ৯৮৫৯২৬৮৮৫৮

শ্ৰীতৰুণ কুমাৰ মেধি
গাঁও ঃ গড়েৰ ভিতৰ
ডাক ঃ দীননাথপুৰ
পিন ঃ ৭৮৮৮১৭
জিলা ঃ কাছাৰ
ফোন ঃ ৯৫৭৭৬৮৩৩৯৮

শ্ৰীগণেশ চন্দ্ৰ বৰা
গাঁও-ডাক ঃ জালুগুটি,
জিলা ঃ মৰিগাঁও
ফোন ঃ ৯৪৩৫০৬৪৫০৩

শ্ৰীতপন কুমাৰ বৰা
জুৰিপাৰ, ঘৰ নং ৬
ডাক ঃ পাঞ্জাবাৰী
পিন ঃ ৭৮১০৩৭,
জিলা ঃ কামৰূপ
ফোন ঃ ৯৬৭৮০১০২৯৮

শ্ৰীঅমৃত চৌধুৰী
গাঁও ঃ যোগীপাৰা
ডাক ঃ এয়াৰপোৰ্ট, গুৱাহাটী-১৫
জিলা ঃ কামৰূপ (দঃপঃ কামৰূপ)
ফোন ঃ ৯৯৫৭০২৭৭৯৪

শ্ৰীকমল চন্দ্ৰ লহকৰ
গাঁও-ডাক ঃ মনাহকুছি,
পিন ঃ ৭৮১১০৪
জিলা ঃ কামৰূপ (হাজো)
ফোন ঃ ৯৬১৩৩৫২৫৬২
৮৪৮৬৬৭০৮৬০

শ্ৰীশৰৎ চন্দ্ৰ ডেকা
গাঁও-ডাক ঃ চিক্লীঝাৰ,
পিন ঃ ৭৮১৩৬৬১
জিলা ঃ বাক্‌চা,
ফোন ঃ ৯৮৫৪৭৬৭৯২৬

শ্ৰীবৈকুণ্ঠ কলিতা
গাঁও-ডাক ঃ বালিকৰিয়া,
জিলা ঃ নলবাৰী
ফোন ঃ ৯৮৫৯৯৭৮৯১৩

শ্ৰীহৰেকৃষ্ণ দাস
গাঁও-ডাক ঃ সৰুটাপা,
পিন ঃ ৭৮১৩৫২
জিলা ঃ বৰপেটা
ফোন ঃ ৯৪৩৫৪৮০১৫১

শ্ৰীনগেন দাস
গাঁও-ডাক ঃ দৌশিঙ্গৰী
পিন ঃ ৭৮১৩২৯, জিলা ঃ বৰপেটা
ফোন ঃ ৯৯৫৪৬৬০১১৯

শ্ৰীফুলচৰণ পাঠক
গাঁও ঃ চুকানি,
ডাক ঃ সৃজনগ্ৰাম
জিলা ঃ বঙাইগাঁও
ফোন ঃ ৯৬৭৮৫৭৩১৩২

শ্ৰীঅজিত কুমাৰ ৰায়
গাঁও ঃ লাৰুগাঁও,
ডাক ঃ শিলিখাগুড়ি
পিন ঃ ৭৮৩৩৯০,
জিলা ঃ চিৰাং
ফোন ঃ ৮৭৫৩০৯৮৩৭১

শ্ৰীজগত চন্দ্ৰ মেধী
গাঁও-ডাক ঃ শিমলিতোলা
জিলা ঃ গোৱালপাৰা
ফোন ঃ ৯৮৫৯৯৪৬৭৩৫

শ্ৰীশিৱনাথ ৰাভা
গাঁও ঃ বাঘমৰা,
ডাক ঃ দেবীতোলা
জিলা ঃ ধুবুৰী,
ফোন ঃ ৯৫৭৭০৩৩৭৯৮

শ্ৰীতাৰিণী চহৰীয়া
গাঁও-ডাক ঃ হাজৰিকাপাৰ
পিন ঃ ৭৮৪১৪৫,
জিলা ঃ দৰং
ফোন ঃ ৯৫৭৭৩৫০৯১৫

শ্ৰীঅনিল মেধি
গাঁও ঃ নলবাৰী, ৱাড নং ২
ডাক ঃ ওদালগুৰি,
জিলা ঃ ওদালগুৰি
ফোন ঃ ৯৭০৭০৬৯৮৬৩

শ্ৰীপ্ৰভাত বৰা
গাঁও-ডাক ঃ বালিপাৰা
জিলা ঃ শোণিতপুৰ (তেজপুৰ)

শ্ৰীবাপীৰাম বৰুৱা
গাঁও ঃ ওপৰ বাঘমৰা
জিলা ঃ শোণিতপুৰ (বিশ্বনাথ)

শ্ৰীকুমুদ বৰা
জিলা ঃ গহপুৰ

শ্ৰীঘনকান্ত দত্ত
গাঁও ঃ আজাৰগুৰি,
ডাক ঃ চৰাইমৰীয়া
পিন ঃ ৭৮৭০৩২,
জিলা ঃ লখিমপুৰ
ফোন ঃ ৯৪৩৫০০৬১১৫

শ্ৰীকিৰণ বৰুৱা
গাঁও ঃ বৰপাত্ৰ গাঁও,
ডাক ঃ ঢকুৱাখনা
জিলা ঃ লখিমপুৰ (ঢকুৱাখনা)
ফোন ঃ ৯৬১৩৫০৩৬১৯

শ্ৰীৰোহিতেশ্বৰ ভঁৰালী
গাঁও ঃ বৰপাত্ৰ গাঁও
জিলা ঃ ধেমাজী

শ্ৰীতুলন চন্দ্ৰ ফুকন
জিলা ঃ (জোনাই)

শ্ৰীহৰেণ বৰুৱা
জিলা ঃ (অৰুণাচল)
ফোন ঃ ০৮৯৭৪১৫৬৮৫৮

শ্ৰীবিৰেন কোঁৱৰ
গাঁও ঃ ডিমাপুৰ
জিলা ঃ নাগালেণ্ড
ফোন ঃ ৯৮৫৬৫২৩৩৪৬

ডঃ পৰাগ ভূঞা
গাঁও-ডাক ঃ চেপা,
পিন ঃ ৭৯০১০২
জিলা ঃ পূৰ কামেং (কামেং)
ফোন ঃ ৯৪৩৬০৫১৭৬২

শ্ৰীকমল চন্দ্ৰ বৰা
গাঁও ঃ চাংচকীগাঁও, ডাক ঃ চাংচকী
জিলা ঃ নগাঁও (কামপুৰ)

শ্ৰীমহেন্দ্ৰ নাথ দাস
গাঁও ঃ বেলগুৰি পথাৰ
ডাক ঃ বড়িমুখ, জিলা ঃ বাক্‌চা
ফোন ঃ ৯৭০৭৮৭২২০৬
৯৯৫৭৮৯৮৭৫১

শ্ৰীজয়সিং ৰায়
গাঁও ঃ বামুণগাঁও ৱাৰ্ড নং-২
ডাক ঃ বাসুগাঁও, পিন ঃ ৭৮৩৩৭২
জিলা ঃ কোকৰাঝাৰ (চিৰাং)
ফোন ঃ ৯৬১৩৯০৮২৬০

জিলা শাখাৰ সম্পাদকসকলৰ নাম-ঠিকনা

শ্ৰীপ্ৰমোদ নাথ
গাঁও ঃ ৰতনপুৰ, ডাক ঃ বুঢ়াবুঢ়ী থান
পিন ঃ ৭৮৬১৫৭, জিলা ঃ তিনিচুকীয়া
ফোন ঃ ৯৪৩৫৯০৫২৯০

শ্ৰীলোকেশ্বৰ নাথ
গাঁও ঃ চেয়াৰমেন, তিনিচুকীয়া
ডেভেলপমেণ্ট অথৰিটি
ডাক ঃ চলিহানগৰ, পিন ঃ ৭৮৬১২৫
জিলা ঃ তিনিচুকীয়া
ফোন ঃ ৯৭০৬১২৮০৯০

শ্ৰীগোবিন নেওগ
গাঁও ঃ মুদৈপুৰ ডেইলি বজাৰ
ডাক ঃ দুলীয়াজান, জিলা ঃ ডিব্ৰুগড়
ফোন ঃ ৯৪৩৫০৩৮০৮০

শ্ৰীঅজিত গগৈ
গাঁও ঃ ১নং হাওঁফাওঁ গাঁও
ডাক ঃ ধুনীয়াপথাৰ, জিলা ঃ শিৱসাগৰ
ফোন ঃ ৮৭৫৩০২০৮১২

শ্ৰীদীপক ভৰালী
গাঁও-ডাক ঃ জতকীয়া, পিন ঃ ৭৮৫৬৬৬
জিলা ঃ শিৱসাগৰ (নাজিৰা)
ফোন ঃ ৯৪৩৫৭২৭৬৭৭

শ্ৰীঅপূৰ্ব কুমাৰ দত্ত
জিলা ঃ শিৱসাগৰ
ফোন ঃ ৯৪৩৫৭২৯১৯৯

শ্ৰীমুকুল গগৈ
গাঁও ঃ মেলেং পাখিমৰা
ডাক ঃ চাওখাট, পিন ঃ ৭৮৫১০১
জিলা ঃ যোৰহাট,ফোনঃ ৯৪৩৫৩৫৭২৬৩

শ্ৰীতুৰাকান্ত বৰা
গাঁও-ডাক ঃ জালুকনীবাৰী
পিন ঃ ৭৮৫৬৩০, জিলা ঃ যোৰহাট
ফোন ঃ ৯৭০৭১৫০৯৬৮

শ্ৰীবিশ্বনাথ মেধি
গাঁও ঃ ফুলনি বজাৰ
ডাক ঃ কাৰ্কীচুক, পিন ঃ ৭৮৫১০৫
জিলা ঃ যোৰহাট (মাজুলী)
ফোন ঃ ৯৬১৩৯০৮২৬০

শ্ৰীঅনিল বৰুৱা
গাঁও ঃ খনিকৰগাঁও, ডাক ঃ মিছামৰা
পিন ঃ ৭৮৫৬১৮, জিলা ঃ গোলাঘাট
ফোন ঃ ৯৮৫৯৩৩৩১৬২

শ্ৰীজয়ন্ত কুমাৰ বড়ো
গাঁও-ডাক ঃ টেঙাবাৰী, পিন ঃ ৭৮৫৬০১
জিলা ঃ গোলাঘাট
ফোন ঃ ৯৮৫৪৮৬১৬১৪

শ্ৰীধৰ্মেশ্বৰ বড়ি
গাঁও ঃ বৰটিকা, ডাক ঃ মহুৰামুখ
পিন ঃ ৭৮৫৬১৩
জিলা ঃ গোলাঘাট (বোকাখাট)
ফোন ঃ ৯৮৫৪৬০৫৮১৭

শ্ৰীগুণাৰাম বৰা
গাঁও ঃ তেলিয়াগাঁও, ডাক ঃ পুৰথৰীয়া
জিলা ঃ নগাঁও (কলিয়াবৰ)

শ্ৰীনলিনী বৰা
গাঁও ঃ জিলা কাৰ্যালয়, নগাঁও
ডাক ঃ নগাঁও, পিন ঃ ৭৮২০০১
জিলা ঃ নগাঁও,ফোন ঃ ৯৪৩৫৩৯৫৫২৩

শ্ৰীসোণাৰাম ডেকা
গাঁও ঃ উদ্ধগাঁও, ডাক ঃ পাৰখোৱা
পিন ঃ ৭৮২৪৪১,জিলা ঃ নগাঁও (হোজাই)
ফোন ঃ ৯৪০১০৪২৫৭০

শ্ৰীমাধৱ বৰা
গাঁও-ডাক ঃ পাৰখোৱা
জিলা ঃ কাৰ্বি আংলং
ফোন ঃ ৯৯৫৭৩৬০৯৪৯

শ্ৰীৰাজেন ডেকাৰজা
গাঁও ঃ নতুনগাঁও, ডাক ঃ তৰাডুবি
জিলা ঃ কাৰ্বি আংলং (হামৰেণ)

শ্ৰীঅশোক হাজৰিকা
গাঁও ঃ বৰগোল
ডাক ঃ এংলাৰ বজাৰ, ভায়া ঃ বদৰপুৰ
জিলা ঃ কাছাৰ, ফোন ঃ ৯৮৫৯৫৬৯১৬৮

শ্ৰীদীপাঙ্কৰ বৰদলৈ
গাঁও ঃ কুশতলী, ডাক ঃ বৰঙনি
জিলা ঃ মৰিগাঁও
ফোন ঃ ৯৬১৩০৭৮৫২১

(১১ পৃষ্ঠাত চাওক)

জধলা ভকত

বাছা বৰা

অসমীয়াত এষাৰ কথা আছে— “নাই মোমাইতকৈ কণা মোমায়ে ভাল।” আমাৰ জধলা ভকতৰ ক্ষেত্ৰতো সেই ফকৰাফাঁকি অৰ্থকে ফলিয়াই। গাঁওখনৰ নাম জয়পাৰা, যিখন গাঁৱত এই জধলা ভকতৰ জন্ম হৈছিল। যিখন গাঁৱত জধলা ভকতক চিনি পোনোৱা মানুহ নাই। গাঁওখনৰ মানুহবিলাক ধনে-ধানে চহকী হোৱাৰ লগতে শিক্ষাৰ ফালৰপৰাও আগবঢ়া। গাঁওখনৰ নামঘৰ এটা। বেলেগ ধৰ্মৰ মানুহ নাই। এটা নামঘৰ হ'লেও ফৈদ কিন্তু দুটা। এটা পূজা-পাতল নকৰা শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ সঙ্ঘ ফৈদ আৰু আনটো হ'ল অনাসঙ্ঘ মানে সকলোতে চলি যায়। মানুহ মৰিলে কোনোবাই এঘাৰ দিনত, কোনোৱে পোন্ধৰ দিনত, কোনোবাই ত্ৰিশ দিনত সকাম পতিব পাৰে। কোনো ধৰা-বন্ধা নিয়ম নাই। শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ সঙ্ঘৰ আকৌ নীতি-নিয়ম বহুত আছে। যিবোৰ সকলোৱে মানিব বা পালন কৰিব নোৱাৰে বুলি অনাসঙ্ঘ লোকসকলে ভাবে। শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ সঙ্ঘত নামাচাৰ্য, বিলনীয়া আদি কাম কৰিবলৈ মানুহৰ অভাৱ নাই। অনাসঙ্ঘ ফৈদত বিলনীয়া আদি কাম কৰিবলৈ মানুহৰ অভাৱ নাই যদিও নামাচাৰ্যৰ অভাৱ হয়। একেজন নামাচাৰ্যই ফৈদৰ প্ৰতি গৃহৰ সকামতে নামাচাৰ্য হ'ব লাগে, মুঠতে নামাচাৰ্যজন যথেষ্ট সন্মানৰ অধিকাৰী হয়।

তেনে এটা সুযোগকে লাভ কৰিলে জধলা ভকতে। জধলা ভকতে সঙ্ঘ, অনাসঙ্ঘ এইবিলাক বুজিবলৈ চেষ্টা নকৰে যদিও সঙ্ঘৰ নীতি-নিয়মবিলাকৰ বিষয়ে জানে। সঙ্ঘৰ নিয়মবিলাক শুদ্ধ বুলি জানিলেও জধলা ভকতে সেইবিলাক পালন কৰিব নোৱাৰিব বুলি ভাবি তাৰ চাৰি সীমাতো ভৰি দিব নোখোজে। তেওঁৰ মতে পাব লাগে আৰু খাব লাগে। জধলা ভকতৰ ঘৰৰ ওচৰত কেইবাঘৰো সঙ্ঘৰ ভকত আছে। তাৰে একাংশ সঙ্ঘলোকৰ কিছুমান নিয়ম-নীতি দেখি জধলা ভকত কেতিয়াবা বিমোৰত পৰে। জধলা ভকতৰ মতে সেইসকলে অনুষ্ঠানটোৰ বদনাম কৰিছে। যিহেতু শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ সঙ্ঘৰ নিয়ম মতে নিৰামিষভোজী হ'ব লাগে। ফলস্বৰূপে কোনোৱে নাম পাতিলে ভোজ-ভাত নিৰামিষ হয়। কিন্তু ৰাজহুৱাভাৱে নিৰামিষ খালেও নিজৰ ঘৰত মাছ-মাংস সকলো খায়। আকৌ একাংশ সঙ্ঘৰ লোকৰ ঘৰত দেখা যায় পিতৃ-মাতৃ ভগৱানৰ একান্ত সেৱক। কিন্তু ডেকা পুতেকে সকলো মহতীয়াই ফুৰে। মানে পিতৃয়ে নকৰা কামবোৰ কৰি ফুৰে। এনে কিছুমান কাৰ্য দেখি জধলা ভকতে ভাবে অনুষ্ঠান এটাত অন্তৰ্ভুক্ত হোৱাৰ পাছত নীতি-নিয়মবিলাক মানি চলিব নোৱাৰিলে নিজৰ লগতে অনুষ্ঠানটোৰো অনিষ্ট হয়। সেয়ে তেওঁ ঠিৰাং কৰিলে কিছুদিন অনাসঙ্ঘতে থাকি ভোগ কৰিব। সঙ্ঘৰ তুলনাত অনাসঙ্ঘত বহুত মুকলি। ইচ্ছানুযায়ী পূজা-পাতল, বিয়া-সকাম সকলোলৈকে যাব পাৰি। মাছ-মাংস বাদেই মদ, ভাং খোৱাটো বাধা নাই। জধলা ভকতৰ আচল গুণেশ্বৰ। সকলোৰে লগত মিলি থাকিব পৰা গুণটোৰ বাবে কিছুমানে মিলন বুলি মাতে। কাম-কাজ, কথা-বাৰ্তা, সাজ-পোছাক পিন্ধালৈকে কোনো শৃঙ্খলাবদ্ধ নোহোৱাৰ বাবে ‘জধলা’ নাম এটা পালে। শেষত জধলা নামটোৱে গাঁওখনত বিখ্যাত হৈ পৰিল। ভকত উপাধিতো পাছতে লাভ কৰিছে। হ'লেও মানুহজনৰ মুখৰ আগত জধলা বুলি মাতিবলৈ কোনেও সাহস নকৰে। কিন্তু সকলোৱে তেওঁৰ নাম জধলা বুলি জানে।

জধলা ভকতে সংকল্প কৰিলে যে নামাচাৰ্য হ'বই। নামাচাৰ্য আসনত বহি নাপালেও ভকতৰ লগত নামত বহোতে নামাচাৰ্যৰ নিয়মাৱলীবিলাক মনত পেলাই নামাচাৰ্যৰ আখৰা আৰম্ভ কৰিলে। দুদিনমান কষ্ট কৰি এভাগ বৰগীত, এভাগ ঘোষা, এভাগ দিহাসুৰীয়া ঘোষা, এভাগ কীৰ্তনৰ পদ আৰু উপদেশ এভাগ মুখস্থ কৰি নামাচাৰ্যৰ যোগ্যতা অৰ্জন কৰিলে। ‘কীৰ্তন’ শব্দটো শুদ্ধকৈ লিখিব বা বানান কৰিব নোৱাৰা জধলা ভকতে এতিয়া দহজনৰ আগত বহি প্ৰসঙ্গ কৰিব পৰা হ'ল। জধলা ভকতে মুখস্থ কৰি লোৱা গীত, পদ কেইভাগকে সদায় নাম প্ৰসঙ্গত ব্যৱহাৰ কৰে। বাকী সকলোৱে প্ৰায়ে মুখস্থ হৈ পৰিছে। নামাচাৰ্যৰ কোনো প্ৰশিক্ষণ নোলোৱাৰ ফলত প্ৰসঙ্গত বহুত ভুল হয় যদিও ভুল ধৰোতা বা শুদ্ধৰাই দিওঁতা মানুহৰ অভাৱ। জধলা ভকত নহ'লে বা নাথাকিলে সকামে নহয়। তাল বজাব নজনা কাৰণে প্ৰায়ে খেলিমেলি হোৱা জধলা ভকতে তাল লাহেকৈ বজাব নোৱাৰে। ফলত নামাচাৰ্যৰ কাষত ভকত বহিবলৈ ভয় কৰে। হ'লে জধলা ভকত গাঁওখনৰ এতিয়া এক নম্বৰ ভকত। প্ৰায়ে সকাম থাকেই। সময় মিলাবৰ বাবে জধলা ভকতে ফুৰিবলৈ যাওঁতে তলত চুৰিয়াখন পিন্ধি তাৰ ওপৰত লংপেণ্টটো পিন্ধি যায়। হঠাৎ যদি কোনোবাই ৰাস্তাতে সকামৰ নিমন্ত্ৰণ দিয়ে ঘপহ কৰে লংপেণ্টটো খুলি ভকতৰ চেহেৰা ধাৰণ কৰে।

আচলতে জধলা ভকতে ভগৱানৰ নাম নিচা হিচাপে নলৈ পেচা হিচাপেহে লৈছে। নিচা হিচাপে লোৱাহেঁতেন তেওঁৰ মনৰপৰা ভূত-প্ৰেতৰ ভয়বিলাক দূৰ হ'লহেঁতেন। আজিকালি জধলা ভকতে নিশা সকামৰ নিমন্ত্ৰণ পালে নাকচ কৰে। এদিন নিশা সকাম এটা খাই আহোতে বাটত তেওঁ যিটো ভয় খালে জীৱনত পাহৰিব নোৱাৰে। লাজতে ঘটনাটো ঘৰৰ মানুহজনীক কোৱাৰ বাহিৰে কাৰো আগত নক'লেও ভয় খোৱা ঠাইডোখৰ পালে এতিয়াও তেওঁৰ দিনতে গাৰ নোম জিকাৰ খাই উঠে। গাঁওখনৰ মাজতে এখন হাবি আছে। এদিন হাবিখনৰ সিপাৰে থকা মানুহ এঘৰত নিশা সকাম খাই জধলা ভকত অকলে ঘৰলৈ আহিছিল। জধলা ভকতে দিনৰ ভাগতো হাবিখনৰ মাজেৰে যাবলৈ সন্দেহ কৰে। সৰুৰেপৰা হাবিখনত ঘটি অহা বহুত কাহিনী শুনি আহিছে। হাবিকনৰ ওচৰ পালেই সেই ভয় লগা ভূতৰ কাহিনীবিলাক জধলা ভকতৰ মনলৈ আহে। ভয় আঁতৰাবলৈ পাৰে মানে ভগৱানৰ নাম ল'বলৈ চেষ্টা কৰে যদিও ভয় দূৰ নহয়। যেনে-তেনে হাবিখন পাৰ হয়। সেইদিনা নিশাও ভয়ে ভয়ে জধলা ভকত সকাম খাই ঘৰলৈ বুলি গৈ আছে। গাঁৱৰে দুটা বদমাচ ডেকা ল'ৰাই জধলাক ভয় খুৱাব কাৰণে আগতে গৈ ৰাস্তাৰ কাষৰ জোপোহা এটাৰ আঁৰত লুকাই আছিলগৈ। জধলা ভকত ওচৰ পোৱাত দুয়োটা ডেকাই মুখেৰে খুক-খাক কৰি জোপোহাটো জোকাৰি দিলে। জধলা ভকতে ভাবি ল'লে আজি পাই গ'ল আচলটোৱে। খন্তেক সময়ো নষ্ট নকৰি প্ৰাণৰ কাতৰে দিলে দৌৰ। দৌৰৰ কোবত ঘৰৰ ওচৰ কেতিয়া পালেগৈ ক'বই নোৱাৰিলে। ঘৰৰ সন্মুখত দেখে ডিঙিত ওলমাই অনা গামোচাখনৰ লগতে হাতত লৈ অনা প্ৰসাদৰ টোপোলাটো নাই। দৌৰৰ কোবত গামোচা, প্ৰসাদৰ টোপোলা ক'ৰবাত পৰি আহিল।

ভকত হ'বলৈ গৈ জধলাৰ কষ্টৰ সীমা চেৰাই গৈছে। নাম-প্ৰসঙ্গৰ কথাবিলাক মুখস্থ কৰা লগতে আশীৰ্বাদৰ কথাবিলাকো জধলা ভকতে মুখস্থ কৰিব লগা হৈছে। কাৰণ উদ্দেশ্য ভেদে আশীৰ্বাদৰ কথাবিলাক খাপ খাব লাগিব। এবাৰ এঘৰত মৃতকৰ সকাম এটাত ভুলতে বিয়া পতা সকামৰ আশীৰ্বাদ ‘হৰগৌৰী বাস কৰক’ বুলি দিলে কৈ। পাছত আনবিলাক ভকতে সোঁৰাই দিয়াতহে আচল আশীৰ্বাদেৰে সকামৰ কাম সামৰণি মাৰে।

ভকতীয়া বহুত নীতি-নিয়ম নজনাৰ বাবেও জধলা ভকত কেতিয়াবা বিপদত পৰে। এবাৰ গাঁৱৰ বৰ নামঘৰলৈ সত্ৰৰ গোসাঁই প্ৰভু আহিছিল। প্ৰথম দিনাখন গাঁৱৰ শিষ্যসকলে গোসাঁইক সমজুৱা সেৱা এভাগ কৰিবলৈ সমবেত হ'ল। সন্মানৰ খাতিৰত গাঁৱৰ মেধিজনক আগত, তেওঁৰ পাছতে নামাচাৰ্য হিচাপে জধলা ভকতক আগবঢ়াই বাকীসকল একাদিক্ৰমে শাৰী পাতি গোসাঁইক সেৱা কৰিবলৈ সাজু হ'ল। সেৱা কৰা প্ৰাক্‌মুহূৰ্তত মেধিৰ চুৰীয়াৰ তলপোনটো কিবা কাৰণত খোল খাই গ'ল। মেধিৰ তলপোন খোল খোৱা দেখি জধলা ভকতে ভাবিলে গোসাঁইক সেৱা কৰিবলৈ হ'লে তলপোন খুলি ল'ব লাগে কাৰণে মেধিয়ে খুলি লৈছে। গতিকে সময় খৰচ নকৰি জধলা ভকতেও নিজৰ তলপোন খুলি ল'লে। পাছত থকাসকলে জধলা ভকতৰ কাৰুকাৰ্যখিনি লক্ষ্য কৰি আছিল। সেই সকলৰ ভিতৰতো জধলা ভকতৰ দৰে গৰিষ্ঠসংখ্যক আছিল। তেওঁলোকে ভাবিলে নামাচাৰ্যই নিয়মৰ কথাবিলাক জানে কাৰণে তলপোন খুলি লৈছে। সেয়েহে তৎক্ষণাত তেওঁলোকেও নিজৰ নিজৰ তলপোন খুলি গোসাঁইক সেৱা কৰিলে। পাছত গোসাঁইৰ চকুত ঘটনাটো ধৰা পৰাত পুনৰ সকলোকে তলপোন মাৰি সেৱা কৰিবলৈ আজ্ঞা দিলে। ঘটনাটো যে জধলা ভকতৰ কাৰণেই হ'ল সেই কথা সকলোৱে গম পালে। হ'লেও সেইখন সমাজত জধলাই ভকতৰ নিচিনা মহান উপাধি এটা লৈয়ে পাছৰ জীৱনচোৱা অতিবাহিত কৰিলে।■■

সম্পাদকসকলৰ নাম-ঠিকনা

(১০ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

শ্ৰীপংকজ দত্ত
কাৰ্যালয় ঃ গুৱাহাটী মহানগৰী জিলা শাখা
যোগেন বৰুৱা পথ, শিলপুখুৰী
ডাক ঃ শিলপুখুৰী, পিন ঃ ৭৮১০০৩
জিলা ঃ কামৰূপ,ফোনঃ ৯৮৬৪১৫৮১৭৬

শ্ৰীঘনশ্যাম দাস
গাঁও ঃ ধোৱাৰগাঁও, ডাক ঃ নতুন জৰাবাৰী
পিন ঃ ৭৮১১২৪, জিলা ঃ কামৰূপ
ফোন ঃ ৯৮৫৯২৪৯২৮৮

শ্ৰীমদন বিশ্বাসী
গাঁও ঃ মালীটোলা, ডাক ঃ হাজো
পিন ঃ ৭৮১১০২
জিলা ঃ কামৰূপ (হাজো)
ফোন ঃ ৯৮৫৯১৬৫৫৭৪

শ্ৰীনবীন চন্দ্ৰ দাস
গাঁও ঃ সোণ মহৰি, ডাক ঃ গুৰমৌ
পিন ঃ ৭৮১৩৬৬, জিলা ঃ বাক্‌চা
ফোন ঃ ৯৪৩৫৫৪২৭৬১

শ্ৰীঅৰবিন্দ দাস
গাঁও-ডাক ঃ বালিতাৰা, জিলা ঃ নলবাৰী

শ্ৰীদিলীপ দাস
গাঁও-ডাক ঃ বালিতাৰা, জিলা ঃ বৰপেটা
ফোন ঃ ৯৫৪৮০৮০০০৩

শ্ৰীঅৰুন কুমাৰ তালুকদাৰ
গাঁও ঃ টিটকা, ডাক ঃ পাঠশালা
পিন ঃ ৭৮১৩২৫, জিলা ঃ বৰপেটা
ফোন ঃ ৯৫০৮০৭৯৮৪০

শ্ৰীঅজিত চৌধুৰী
গাঁও ঃ বঙাইগাঁও বৰপাৰা
ডাক ঃ বঙাইগাঁও, জিলা ঃ বঙাইগাঁও
ফোন ঃ ৯৭০৬৪৪৬০০১

শ্ৰীতুলেশ্বৰ ৰায়
গাঁও ঃ দোঙাগাঁও, ডাক ঃ কলিয়াগাঁও
পিন ঃ ৭৮৩৩৯০, জিলা ঃ চিৰাং (বিজনী)
ফোন ঃ ৭৮৯৬৭৬৭৭৮২

শ্ৰীজয়ন্ত কুমাৰ কলিতা
জিলা ঃ গোৱালপাৰা
ফোন ঃ ৯৮৬৪৫৩৩৭৮০

শ্ৰীসুধীৰ কুমাৰ ভকত
গাঁও ঃ কুৰ্শাকাটী, ডাক ঃ মোলানডুবি
জিলা ঃ কোকৰাঝাৰ (বি.টি.এডি.) (ধুবুৰী)
ফোন ঃ ৯৯৫৭২২৮৮৯৬

শ্ৰীখগেন ডেকা
গাঁও ঃ মাহতলী, ডাক ঃ আন্ধেৰীঘাট
পিন ঃ ৭৮৪১৪৮, জিলা ঃ দৰং
ফোন ঃ ৯৮৫৪৯৬৩৩৭৬

শ্ৰীলক্ষেশ্বৰ ডেকা
গাঁও ঃ কলবাৰী, ডাক ঃ জামুগুৰি (ওৰাং)
জিলাঃ ওদালগুৰি,ফোনঃ৭৩৯৯২২৪৮৯৪

শ্ৰীপ্ৰেমা বৰা
গাঁও ঃ বিজয়পুৰ, ডাক ঃ চেঙামাৰি
জিলা ঃ শোণিতপুৰ (তেজপুৰ)
ফোন ঃ ৯৮৫৯২৬৬২০৬

শ্ৰীফটিক কটকী
জিলা ঃ বিশ্বনাথ

শ্ৰীদিলিপ বৰা
গাঁও ঃ বৰিগাঁও, ডাক ঃ গহপুৰ
জিলা ঃ শোণিতপুৰ (গহপুৰ)
ফোন ঃ ৯৬১৩০৮৫৮২৭

শ্ৰীভৱকান্ত দত্ত
গাঁও-ডাক ঃ হাৰমতি, জিলা ঃ লখিমপুৰ
ফোন ঃ ৯৮৫৪১৯৩৮৮৬

শ্ৰীপৰমা কোঁৱৰ
গাঁও ঃ কাঠৰবাৰীগাঁও, ডাক ঃ ঢকুৱাখনা
জিলা ঃ লখিমপুৰ (ঢকুৱাখনা)
ফোন ঃ ৯৪৩৫৭৭৭৭০১

শ্ৰীদেৱ চুতীয়া
গাঁও ঃ ভড়ালীচুক, ডাক ঃ ধেমাজি
জিলা ঃ ধেমাজি
ফোন ঃ ৯৯৫৭৪১৬৪৮০

শ্ৰীবিশ্ব বৰা
গাঁও ঃ কমলপুৰ
ডাক ঃ জোনাই, পিন ঃ ৭৮৭০৬০
জিলা ঃ (জোনাই)
ফোন ঃ ৯৪৩৫৩৬৯৩৬৮

শ্ৰীজয়ন্ত বৰা
গাঁও ঃ গড়কাপ্তানি বিভাগ, নাহৰলগন,
চাব-ডিভিজন, টি-চেক্টৰ, ডাক-নাহৰলগন
জিলা ঃ অৰুণাচল
ফোন ঃ ০৯৮৫৬৫০২১৬৫

শ্ৰীটেপুৰাম হাজৰিকা
গাঁও ঃ পি এণ্ড টি কলনী,
ডাক ঃ ডিমাপুৰ
জিলা ঃ নাগালেণ্ড

শ্ৰীযতীন শইকীয়া
গাঁও-ডাক ঃ চেপা, পিন ঃ ৭৯০১০২
জিলা ঃ পূব কামেং
ফোন ঃ ৯৪৩৬০৫১৭২৫

শ্ৰীমুনিন্দ্ৰ নাথ বৰা
গাঁও ঃ মাজৰআটি, ডাক ঃ কামপুৰ
জিলা ঃ নগাঁও, ফোন ঃ ৯৪৩৫১৬২৮০৫

শ্ৰীপবিত্ৰ পাঠক
গাঁও ঃ মুৰকুছিয়াপাৰা
ডাক ঃ নিজ বাঙ্গালপীৰা
পিন ঃ ৭৮১৩৩৩, জিলা ঃ বাক্‌চা
ফোন ঃ ৯৬১৩১৮০৯৬২
৮৭২৪০৪০৫২০

শ্ৰীঠাকুৰসিং ৰায়
গাঁও ঃ নিম্ন কাউনীয়া ভাচা
ডাক ঃ কালিপুখুৰী,
জিলা ঃ কোকৰাঝাৰ (চিৰাং)
ফোন ঃ ৯৮৫৯২৩২৫০৬

নাম-ঘোষা আৰু সৎসঙ্গ

(২ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

"শুনা ইটো পৰমাৰ্থতত্ত্ব
ভকততেসে মোৰ মহিমা জানে নিঃশেষ।"
—নাম-ঘোষা

জানা অৰ্জুন! যেতিয়া তুমি আচল তত্ব উপলব্ধি কৰিবা তেতিয়াহে তোমাৰ দুখ শোক আঁতৰি যাব। এই কথাত যদি তুমি মোক বিশ্বাস নকৰা তেন্তে ভকতৰ সংগ লৈ ইয়াৰ ৰহস্য জানি ল'বা। আচৰিত দৰ্শন! মাধৱপুৰুষেও এই চৰণ সত্যটোকে নাম-ঘোষাৰ মাজেৰে প্ৰকাশ কৰিছে। বিপদ সংকুল জীৱন-যাপন চৰম দৰিদ্ৰতাক অকাতৰে গ্ৰহণ কৰি প্ৰথাসিদ্ধ প্ৰথাৰে নচলি এক অনন্য জীৱন-যাপনৰ মাজেৰেও ভকতে উদ্‌যাপন কৰে চৰম আনন্দ আৰু তৃপ্তি। ত্যাগৰ মহানতাই আৰু সেৱা সুখৰ আনন্দই ভকতক মতলীয়া কৰে। সমস্ত বুদ্ধিযুক্ত নিষ্কাম কৰ্মী ভকত-বৈষ্ণৱে ইহলোকতেই সুকৃতি-দুষ্কৃতি উভয়কে ত্যাগ কৰি মানৱতাৰ উচ্চ শিখৰত আৰোহণ কৰে।

'নাম-ঘোষা' মাধৱপুৰুষে বহু ঠাইত ভৱ ভয় তাৰণৰ একমাত্ৰ উপায় হৰিৰ চৰণত শৰণ লোৱা— এই তত্বটো ব্যাখ্যা দিছে। তদুপৰি 'কলিত হৰিৰ শৰণে গতি' এনে সুৰ এটি নাম-ঘোষাৰ আৰম্ভণিৰ পৰা শেষলৈকে বাজি আছে। যিসৱ ভকতে একান্ত মনে হৰিত শৰণ লৈছে, তেওঁলোকৰ কোনো ভয় নাই। কাৰণ—

"হৰিভকতৰ দায় নধৰয়
যম কাল আৰু কলি।"

অন্যহাতে কেতিয়াবা নৰকত পৰিলেও ভকতসকলক ভগৱন্তই নিজেই পানীৰ পৰা পদুম উদ্ধাৰি অনাৰ দৰে উদ্ধাৰ কৰে। তাৰউপৰি—

"কুল উদ্ধাৰিল আপুন তৰিল
তাৰেসে জন্ম সাম্ফল।।"

— হ'ল বুলি 'ঘোষা'ত সিদ্ধান্ত দিছে। যাৰ হৰি কীৰ্ত্তন স্বভাৱত পৰিণত হৈছে তেনে ভকতৰ আন একোৰেই প্ৰয়োজন নাই।

"ৰামকৃষ্ণ কীৰ্ত্তন স্বভাৱ ভৈল যাৰ।
সিয়ো ভৈলা হৰিৰ হৰিয়ো ভৈলা তাৰ।।"

দশ প্ৰচেতাই দহ হাজাৰ বছৰ তপস্যাৰ অন্তত স্বয়ং কৃষ্ণৰ পৰা আন একো নিবিচাৰি মাথো বিচাৰিলে ভকতৰ সংগ। ৰত্নাৱলীত আছে—

"জন্মে জন্মে হোক তয়ু সঙ্গ ভকতৰ।
মিলোক সৎসঙ্গ প্ৰভু দিয়া এহি বৰ।।"

কাৰণ 'মহন্তজনৰ সংগ শ্ৰেষ্ঠ' আৰু 'একান্ত সন্তৰ গতি তুমিসি সৰ্ব্বথা'— এই কথা দশ প্ৰচেতাই বুজি পালে। নাৰদ, সুত, বিদুৰ, কপিল, ধ্ৰুৱ, পৃথু আদি ভকতৰ সেৱা কৰি সান্নিধ্য লভি মহাভকত, মহাবৈষ্ণৱ হৈছিল। মাধৱপুৰুষজনাই নিজেই তাৰ প্ৰকৃষ্ট উদাহৰণ। দয়া-ক্ষমা, প্ৰেম-ভক্তি, স্নেহ-প্ৰীতি, দান-ত্যাগ মানৱ প্ৰেম— এই গুণবোৰৰ সুদূৰ প্ৰসাৰী প্ৰভাৱ আৰু গুৰুত্ব উপলব্ধি কৰিছিল। মানৱতাবাদী সমাজ এখন গঢ়ি তুলিবলৈ, মহৎ বস্তু এটা পাবলৈ মহৎ হোৱাৰ আদৰ্শ সাৱোগত কৰি জীৱনৰ বাস্তৱ অভিজ্ঞতাৰ ভিত্তিত 'নাম-ঘোষা'ৰ শেষ ৰূপ দিছিল। জীৱনৰ ঘাত-প্ৰতিঘাত, পোৱা-নোপোৱাৰ সংঘাত ভক্তিৰ তুলনাত তেনেই নগণ্য।

'নাম-ঘোষা'ত আছে বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ তত্ব আৰু পথৰ সন্ধান; মায়াময় সংসাৰ পাৰ হোৱাৰ উপায়। ভক্ত আৰু ভগৱন্তৰ নিবিড় সম্পৰ্কৰ মাজেৰে চৰম আনন্দ লাভ কৰাৰ সোপান। ৰসময় ভকতিৰ মাজেৰে লাহে লাহে ভকত ধাবিত হয় ঈশ্বৰৰ ফালে। এটা সময়ত ভকতে ঈশ্বৰৰ সান্নিধ্য লাভ কৰে; কিন্তু পুনৰ বিচ্ছেদ নিবিচাৰে। পৰমব্ৰহ্ম ৰসৰ সাগৰত সাতুৰি-নাদুৰি ৰস আস্বাদন কৰি থাকিবলৈহে বিচাৰে। তিনি তাপময় সংসাৰ নিকাৰ সহিব নোৱাৰি; প্ৰিয়তম সখা ইষ্টগুৰুৰ কাষতে সৰ্বক্ষণতে থাকিব বিচাৰে। তাৰাৰ অৰুণ চৰণৰ তলত এধানমান আশ্ৰয় বিচাৰি কাতৰ মিনতি জনায়—

"চৰণত ধৰো কাতৰ কৰোহো।
ইবাৰ নেৰিয়ো হৰি।।— নাম-ঘোষা

ভকতে জানে, মোক্ষ আদি কৰি যিমান সুখ আছে, সেই সুখ ঈশ্বৰ সেৱা সুখৰ এক অনু সমানো নহয়। এনে জ্ঞান এনে দৰ্শনৰ অধিকাৰী হে ভকত হে পৰে মহত্বৰো মহত্ব অতি শ্ৰেষ্ঠত্বৰ। 'নাম-ঘোষা' ই এনে শ্ৰেষ্ঠ ভকতক পাৰমাৰ্থিক বিচাৰত 'দেৱ' বুলি গণ্য কৰিবলৈ সকলোকে উদ্‌গনি দিছে। যদি 'সমস্ত ভূততে আছো মই হৰি'ৰূপে হৰি সকলো প্ৰাণীতে বিৰাজমান তথাপি অন্য প্ৰাণীত কেৱল 'চৈতন্য' ৰূপে আৰু ভকতত 'প্ৰাণ-বুদ্ধি-মন' ৰূপে আছে। 'প্ৰাণ-বুদ্ধি-মন'— এই তিনিৰ সমন্বয়ত ভকত হে পৰে উত্তমৰো উত্তম। ভক্তি-ৰত্নাৱলীত আছে—

"আপোনৰ কাৰ্য্যমাত্ৰ সাধে দেৱগণে।
পৰকেসে উপকাৰ কৰন্ত সজনে।।
এতেকেসে পৰমাৰ্থে মহন্তেসে দেৱ।
তাসম্বাক মাত্ৰ কৰিবাক লাগে সেৱ।।"

সেয়ে মহাজ্ঞানী, তপস্বী, সিদ্ধ পুৰুষ যোগী-মহাযোগীয়েও এনে মহৎ ভকতৰ সংগ সুখ বিচাৰি ঈশ্বৰৰ চৰণত মিনতি জনায়। অৰ্থাৎ—

"মুকুতি সুখকো তেজি মহন্তজনৰ সঙ্গ
খোজে আতি কৃষ্ণৰ চৰণে।"

'নাম-ঘোষা'ত এটা কথা অতি স্পষ্টকৈ ঘোষণা কৰিছে সমস্ত তীৰ্থস্নান, সৰ্বযজ্ঞ, সৰ্বস্ব দান, দীক্ষা আদিৰ দ্বাৰাও যি ফল পাব নোৱাৰে ভকতে কেৱল হৰিত শুদ্ধভাৱে শৰণ লৈ সেই সমস্ত দানৰ ফল বিনা কষ্টে অনায়াসে পাব পাৰে। এনে মহালাভৰ গৰাকী কেৱল ভকত। এনে ভকতে সৰ্বপুৰুষাৰ্থ বিনাকষ্টে লাভ কৰে। মৃত্যুৰ তাগিদা লৈ জন্মগ্ৰহণ কৰা প্ৰত্যেক মানৱৰে সংসাৰত অনেক ভয়ে আগুৰি ধৰে। পৃথিৱীত জন্মগ্ৰহণ কৰা প্ৰত্যেক মানৱেই ভালদৰে জানে পৃথিৱীৰ পৰা এদিন বিদায় ল'ব লাগিব। কিন্তু মায়াময় সংসাৰ পাই সকলো পাহৰি যায়। জীৱনৰ ধৰ্ম-মৰ্ম-কৰ্ম পাহৰি অধৰ্ম আৰু অকৰ্ম কৰি পাপত মজে। শোক-মোহৰ মহাসাগৰত নৌকা বিহাৰ কৰি হঠাতে অহা বজ্ৰৰ শব্দলৈ ধুমুহা মেঘৰ গৰ্জন, সমুদ্ৰৰ প্ৰচণ্ড উৰ্মিমালাত ত্ৰাসিত হয়; কিন্তু মহান ত্যাগী ভকতসকলে এনে তাণ্ডৱ এনে গৰ্জন, এনে প্ৰলয় বিনাদ্বিধ্বাই পাৰ কৰিব পাৰে। ঈশ্বৰৰ কৰুণা আৰু দয়াৰ প্ৰভাৱত এটি ভৱভয়হীন জীৱন অতিবাহিত কৰে। 'তুমি চিত্ত বৃত্তি' মোৰ বুলি দাসৰ দাস হৈ নিজৰ দেহ-মন-বুদ্ধি সমস্ত ঈশ্বৰত অৰ্পণ কৰি ভাল-বেয়া, ভয়-শংকা সৃষ্টি কৰিব পৰা প্ৰতিক্ৰিয়াশীল শক্তি আৰু ফলৰ পৰা মুক্ত হৈ এটি স্বাধীন জীৱন-যাপন কৰে। সেয়ে কৃষ্ণৰ ভকতে এটি স্বাধীন আৰু নিৰাপত্তা থকা অধিক আত্মপ্ৰত্যয় আৰু আত্মবল থকা মহৎ জীৱনৰ অধিকাৰী হয়। এনে ভকতে জানে— ভয়-শংকা, শত্ৰু-মিত্ৰ সৃষ্টিৰ গৰাকী মানুহ নিজেই। মাধৱপুৰুষে সেয়ে বিশ্বজনগণক সকীয়াই থৈছে নাম-ঘোষাৰ যোগেৰে—

"আপুনি আপোন বন্ধু আপুনি আপোন শত্ৰু
আপুনি আপোন ৰাখে মাৰে।
হৰিক নভজি নৰ আপুনি হোৱয় নষ্ট
হৰি ভজি আপোনাক তাড়ে।।"

কৃষ্ণৰ ভকতে ইয়াকো জানে পৃথীৱত ঘটা নানা অঘটন, অপায়-অমঙ্গল, হিংসা-দ্বেষ, দুষ্কৃতিৰ কাৰণ কি? সাধাৰণ মানুহে এইবোৰ অনৰ্থক মূল কি ইয়াৰ ৰহস্য ক'ত উদ্‌ঘাটন কৰিব নোৱাৰে। এনেবোৰ কাৰণত বিষ্ণুৰ ভকত অসাধাৰণ আৰু জ্ঞানী। সেয়ে নৰকৰ তিনি দ্বাৰ স্বৰূপ কাম-ক্ৰোধ-লোভৰ পৰা আঁতৰি থাকি ভকতসকলে আত্মৰক্ষা কৰে আৰু নৰক যাত্ৰাৰ পৰা মুক্ত হয়।

মুঠতে মহান ত্যাগী মাধৱপুৰুষৰ 'নাম-ঘোষা' ভক্ত কবিজনাৰ আত্মকথাৰ বাহ্যিক প্ৰকাশ মাত্ৰ। পাণ্ডিত্য, আদৰ্শ, নিষ্ঠা, ধৈৰ্য, সহনশীলতা, বিনয়ী আৰু সৰ্বোপৰি মানৱতাবোধ— এই সকলোবোৰ গুণৰ তেওঁ অধিকাৰী আছিল। অথচ সদায় দীন-হীন, দাসৰো দাস বুলিহে তেওঁ পৰিচয় দিছিল। ত্যাগৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁ আছিল জগত বিৰল। সেয়ে নাম-ঘোষাৰ আৰম্ভণি হৈছিল ভকতক নমস্কাৰ জনাই আৰু সামৰণি মাৰিছিল ভক্তি আৰু ভগৱন্তৰ মহিমাযুক্ত বন্দনাৰে—

"এ ভাৱক ভাই ভজ ভগৱন্ত ভক্তিভাৱে।
ভগৱন্ত ভজিয়া পৰম গতি পাৱে।।"

আকৌ—

"আন যত সৱে মিছা ভক্তিৰ অভাৱে।"■■

শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ বৰগীত

(১ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

সেয়েহে এই একেটি গীতৰে শেষৰ ফালে শঙ্কৰদেৱে অপাৰ মহিমাময় ভগৱন্তৰ ৰূপ হৃদয়ত ধ্যান কৰি অহৰ্নিশে যাতে তেওঁৰ নাম ল'ব পাৰে, তাৰ কাৰণে ভগৱানৰ কৃপা ভিক্ষা কৰিছে—

"ওহি কৃপা কৰু ৰূপ হৃদয়ে ধৰু
ৰহুঁ মুহ ভৰি তেৰি নমো।"
— শঙ্কৰদেৱ, ৭

নৱবৈষ্ণৱ সাহিত্যত ভগৱান-বিষ্ণু কৃষ্ণৰ আটাইবোৰ ৰূপৰ ভিতৰত চতুৰ্ভূৰ্জ ৰূপটোৰ বৰ্ণনাই অধিক। বৰগীতটোত মহাপুৰুষ দুজনাই বিষ্ণু-কৃষ্ণৰ চতুৰ্ভূৰ্জ ৰূপৰ সুন্দৰ বৰ্ণনা দাঙি ধৰিছে—

"শঙ্খ চকৰ গদা পঙ্কজপাণি
গৰুড় আসন বনমালী গোপাল।।"
— মাধৱদেৱ, ৪৮

এই চতুৰ্ভূৰ্জ মূৰ্তিধাৰী পৰমপুৰুষ পৰমেশ্বৰ বিষ্ণু-কৃষ্ণৰ বন্দনা আৰু সেৱা কৰি তেওঁৰ চৰণত আত্মসমৰ্পণ কৰা মনোভাৱেই প্ৰতিটো স্তুতি গীতৰ মাজেৰে প্ৰকাশ পাইছে। সংখ্যাৰ পিনৰপৰা শঙ্কৰদেৱৰ প্ৰাৰ্থনামূলক গীত নটা আৰু মাধৱদেৱৰ পঁচিশমান হ'ব। এই সকলো গীত ৰসিক। শঙ্কৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱৰ দাস্যভক্তিৰ গাঢ়তা আৰু তন্ময়ভাৱেৰে উজ্জ্বল।

শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ উপদেশ প্ৰধান গীতবোৰে দাস্যভক্তিৰ অপূৰ্ব নিদৰ্শন। এনে গীতৰ সংখ্যা শঙ্কৰদেৱৰ নটা আৰু মাধৱদেৱৰ ত্ৰিশটামান হ'ব। প্ৰায়বোৰ গীততে ভক্ত কবি দুজনাই মানুহৰ চঞ্চল মনক উদ্দেশ্য কৰি বিষয়-বাসনাৰ দোষবোৰ আঙুলিয়াই দি সিবোৰৰ মোহ-পাশৰপৰা মুক্ত হোৱাৰ একমাত্ৰ উপায় স্বৰূপ হৰিভতি সম্পৰ্কীয় তত্ত্বজ্ঞানৰ উপদেশ আৱেগময়ী ভাষাত দাঙি ধৰিছে। প্ৰাৰ্থনামূলক গীতত ভক্ত কবি দুজনাই ভগৱানৰ মাহাত্ম্য বৰ্ণাই নিজৰ চঞ্চল মনক সেই ভগৱানত নিমৰ্জিত হ'বলৈ ভগৱানৰ কৃপা বা দয়া ভিক্ষা কৰিছিল। কিন্তু উপদেশমূলক গীতবোৰত নিজৰ লগতে ঘাইকৈ সাধাৰণ মানুহৰ চঞ্চল মনক সম্বোধন কৰি হৰিনাম বা কৃষ্ণ-নামলৈ ভৱ-সংসাৰ তৰিবলৈ উপদেশ দিছিল। ইবোৰত পোনপটীয়াভাৱে নাম-মাহাত্ম্য প্ৰকাশ পাইছে। যেনে—

"বোলহু ৰাম নামেসে মুকুতি নিদানা।
ভৱ বৈতৰণী তৰণী সব সৰণী।
নাহি নাহি নাম সমানা।।"
— শঙ্কৰদেৱ, ৮

"হৰিকো নাম নিগমকু সাৰ।
সুমৰি আতি অন্ত্য জাতি
পাৱত ভৱ নদী পাৰ।।"
— মাধৱদেৱ, ১১

হৰিনামত যে জাতি-অজাতি, উচ্চ-নীচ আদি ভেদাভেদ নাই, সেই ভাৱো এই গীতবোৰৰ মাজে মাজে প্ৰকাশ পাইছে। কেৱল উচ্চ জাতিয়ে নহয়, অন্ত্য বা নীচ জাতিয়েও হৰিনাম লৈ ভৱ-নদী পাৰ হ'ব পাৰে। কলিকালত তপ-জপ তীৰ্থ দৰ্শন আদি অৰ্থহীন। সেয়েহে ভক্ত কবি দুজনাই কৈছে—

"ৰামক বাণী জপহু মন ভাই।
কলিক কালে আৱৰ গতি নাই।।"
— মাধৱদেৱ, ৪

জপ তপ তীৰিথ কৰুসি গয়া কাশী
বাসী বয়স গোৱাই।
জানি যোগ যুগুতি মতি মোহিত
বিনে ভকতি গতি নাই।।

....

কলিকো পৰম ধৰম হৰিনাম (শঙ্কৰদেৱ, ১৩)

দুই এটা প্ৰাৰ্থনামূলক গীতৰ দৰে উপদেশমূলক গীতবোৰৰ মাজে মাজেও ৰাম-নামৰ দেশ ভাৰতবৰ্ষত মনুষ্য জন্ম লোৱাটো দুৰ্লভ বুলি কোৱা হৈছে। সেয়েহে এই দুৰ্লভ মনুষ্য জন্ম বৃথাই যাবলৈ নিদি হৰিনাম লৈ সাৰ্থক কৰিবলৈ জনসাধাৰণক উপদেশ দিয়া হৈছে এইদৰে—

"কা কৰু মনুৱা বিষয় বিলাস।
দুৰ্ল্লভ মানৱী তনু পুনহু নাপাস।।
ভাৰতে মানৱী তনু তৰণী উপাম।
দেহুভৰা কলিকো ধৰম হৰিনাম।।"
— মাধৱদেৱ, ২৮

দুই-এটি গীতত বিশেষকৈ মাধৱদেৱৰ "বুঢ়া ভাই হৰিগুণ গাই নাচা" গীতত বৃদ্ধকালত মানুহৰ শৰীৰৰ প্ৰতিটো অঙ্গ বিকল হৈ পৰাৰ এক ভয়াবহ ছবি দাঙি ধৰা হৈছে আৰু বৃদ্ধকালত মায়ামোহ এৰি হৰিনাম লোৱাটোৱেই শ্ৰেয় বুলি কোৱা হৈছে। কিয়নো ক্ৰমে ক্ৰমে বিকল হৈ পৰা অস্থায়ী মানৱ দেহা হঠাৎ কোনোবা দিনা মাটিৰ লগত মিলি যাব। সেয়েহে কৰিয়ে হৰিনামৰ কৃষি কৰিবলৈ উপদেশ দিছে। কিয়নো পাৰ্থিৱ খেতি খৰ বা বানপানীয়ে নষ্ট কৰিব, কিন্তু হৰিনামৰ খেতি একোৱে অনিষ্ট কৰিব নোৱাৰে।

"কিৰিষি কৰ আলো মনাই।
....
অৰুণ বৰণ হৰিৰ চৰণ
সদায় চিন্ত মনে।
খৰে নামাৰে বানে নেনে।
ফলে ছনে বনে।।
হেনয় কিৰিষি তেজিয়া মনাই

(১৮ পৃষ্ঠাত চাওক)

কবিতা

চিৰসুন্দৰ

ভবেন দুৱৰী

ৰূপৰ কোঁৱৰে কোৱা কথা
'সুন্দৰেযে ফুলাৰ মন্ত্ৰ অহোৰাত্ৰি মাতে
সেয়েহে ইমান ফুল প্ৰভাতে প্ৰভাতে'
সুন্দৰে ফুলক মন্ত্ৰ দিয়ে ফুলিবলৈ
সুগন্ধ আৰু শোভা দিয়ে বিলাই দিবলৈ।
বিলাই দিয়াৰযে কিমান আনন্দ
কেৱল ফুলবোৰেহে জানে।
ভাল লাগে হাঁহিমুখীয়া
সুন্দৰ মনৰ মানুহবোৰ
ভাল লাগে তেওঁলোকৰ মনৰ
সুন্দৰ সুন্দৰ কবিতাবোৰ পঢ়ি
তেওঁলোকৰ স'তে মৌনতাৰে
কথা পাতি অচিন বন্ধুত্ব গঢ়ি।
প্ৰকৃতি সুন্দৰ, ধৰণী সুন্দৰ
নৈ-নিজৰা পৰ্বত-পাহাৰ গছ-লতা
জোন-তৰা, আকাশ-ডাৱৰ সকলো সুন্দৰ।
মন যায় নদীৰ দৰে বৈ যাবলৈ
পৰ্বতৰ দৰে ধ্যানস্থ হ'বলৈ
সুন্দৰৰ স'তে একাকাৰ হ'বলৈ।
সকলো সুন্দৰৰে স্ৰষ্টা
হে চিৰসুন্দৰ!
তুমি বাৰু কিমান সুন্দৰ??◆

তুমিয়েই নে সেই কৃষ্ণ?

তোযেশ্বৰ হাজৰিকা

তুমিয়েই নে সেই কৃষ্ণ
দৈৱকী নন্দন
তোমাৰ চৰণে লৈলো
আমিসে শৰণ
তুমিয়েই নে সেই কৃষ্ণ
দেৱ দামোদৰ
সুন্দৰ সুঠাম দেহা
মুৰুলি মনোহৰ।
তুমিয়েই নে সেই কৃষ্ণ
বিপদ বাৰণ
তুমিয়েই নে সেই কৃষ্ণ
পতিত পাৱন।
ভাৰত যুদ্ধৰ তুমি পাৰ্থৰ সাৰথি
ধৰ্মক থাপিলা তুমি অধৰ্ম নিকালি
অৰ্জ্জুনক বিশ্বৰূপ তুমিয়ে দেখুৱালা
গীতাৰ মহৎ বাণী বিশ্বক শুনালা
জগতক আছা ধৰি তুমি নাৰায়ণ
সৃষ্টি স্থিতি প্ৰলয়ৰ তুমিয়ে কাৰণ
সকলো ধৰ্মৰ তত্ত্ব তুমি নাৰায়ণ
তুমিসে কেৱল সত্য মিছা সৰে আন।
তুমিয়েই সেই কৃষ্ণ
প্ৰভু চক্ৰধাৰী
অত্যাচাৰী কংসক তুমি
মাৰিলা আচাৰি।
তোমাৰ চৰণে ধৰো
প্ৰভু নাৰায়ণ
ক্ষমিয়োক প্ৰভু মোক
পশিলো শৰণ।।◆

নৱবৰ্ষ

মীনা শইকীয়া বৰুৱা

সময়বোৰ গ'ল আগুৱাই
নতুন বছৰ আহিলেই লাগে ভয়
কিজানি আহে লগত হত্যা, হিংসা, লুণ্ঠন অসূয়া
নৱবৰ্ষৰ বন্ধু ইহঁত
এফালৰ পৰা সংহাৰি
ত্ৰাসৰ সৃষ্টি কৰে মানুহৰ মনত
আহিল বহিল
যাওঁতে লৈ গ'ল জাকে জাকে মানুহ
থাকি গ'ল বোৱতী সুৱাত গা ধোৱাবোৰ
অশ্লীলতাৰ ডবা পিতা বৰষুণত তিতি
সিহঁতৰ আয়ুস হ'ল দীঘল।
শেৱালীৰ ঠাইত সুৰাৰ সুবাস
থলুৱাৰ ঠাইত বিজতৰীয়া
বাস্তৱবোৰ গ'ল শুকাই
আকাঙ্খাও নোহোৱা হ'ল
সন্ত্ৰাসে মেলিছে পোহাৰ
দুৰ্নীতিৰে গ্ৰাস কৰিলে মানৱতা
মহাত্মাৰ জয়গান নোহোৱা হ'ল
অহিংসা পৰম ধৰ্ম গুচি
হিংসাহে অধিপতি হ'ল।
কঁহুৱা ফুলিলেও নাহে বগলী
মেঘে গাজিলেও নোলায় ভেকুলী
নিসঙ্গতাৰ সোৱাদ সিহঁততো বিদ্যমান সমূলি।
ব্ৰতী এতিয়া বিচাৰি শান্তি
হিংসা অসূয়াই আনিলে ক্লান্তি
হে নৱবৰ্ষ আহিবা অকলে শান্তি বিলাবলে
লগত নানিবা হিংসা অসূয়াক মাতি
চলিছে নতুনক আদৰাৰ প্ৰস্তুতি
কৰিছে সকলোৱে কামনা নতুন দিনৰ নতুন পুৱাৰ
য'ত নাথাকিব হেঁকুওৱাৰ তিক্ততা
স্বাগতম হে নৱবৰ্ষ তোমাক।।◆

মাটিৰ জীৱন

বিন্দু হাজৰিকা

পুৱতিৰ সমীৰণ মৃদু মৃদু বৈ যায়
দি যায় সোণোৱালী ৰং।
কোমল মাটিত গজে সেউজীয়া ধান
কৃষকৰ আশাভৰা মন।

পাহোৱাল ডেকাৰ ঘামপৰি পথাৰত
উৰ্বৰ কৰিছে ধৰা
মাটি আৰু মানুহৰ মিলনৰ জুৰিটি
বৈ আছে অতীজৰে পৰা।

আশাভৰা মনবোৰ ৰঙেৰে ৰাঙলী হ'ল
হালি আছে সোণোৱালী ধান
ৰ'দ আৰু বৰষুণ দুটি প্ৰাণ এটি হৈ
গঢ়ি উঠে মাটিৰ জীৱন।।◆

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ

ঘনকান্ত বৰা

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ
উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ
তুলনাবিহীন
জাতি বৈষম্যহীন
হে বিপ্লৱী
ভকতীয়া
অনুষ্ঠান
নাই কোনো
ভেদ-ভাৱ
নাই কোনো
অভাৱ তোমাৰ
আছে মাথো
অসীম সাহস
জনসমুদ্ৰৰ বুকুত।
মুখে মুখে
কৃষ্ণ কৃষ্ণ ধ্বনি
বাপ আইৰ
শুৱলা কণ্ঠত
'এক দেৱ এক সেৱ
এক বিনে নাই কেৱ'
মুখৰিত হওক সমগ্ৰ অসম
সমগ্ৰ ভাৰত
মুখৰিত হওক সমগ্ৰ বিশ্ব।।◆

নাৱৰীয়া

দ্বিজেন্দ্ৰ নাৰায়ণ পাঠক

শেষ নিশা নাৱৰীয়া নাৱৰ টিঙত বহি
চাইছিলি দূৰ দিগন্তলৈ,
দূৰণিৰ আকাশত তৰালীয়ে খেলিছিল
শাৰদীয় চন্দ্ৰমাটিকলৈ।
ৰাতিৰ আন্ধাৰ ঠেলি হাঁহি হাঁহি অৰুণেও
দেখা দিয়ে পূব আকাশত,
অসীম আশাৰে তই তৰি দিয়া শুকুলা পাল
দিলি এৰি নাও লুইতত।
লাহে লাহে বেলিটি অসীমত মিলি যায়
শীতল মলয়া বয় ধীৰে,
লুইতৰ বুকুৰেদি নাও আৰু নাৱৰীয়া
আগুৱাই অনন্ত গতিৰে।
দূৰণীত ভাঁহি উঠে বিৰহী প্ৰাণৰ সুৰ
কঁপি উঠে লুইতৰ পানী,
সঙ্গীতৰ লহৰীত অজানিতে নাৱৰীয়া
কিয় উঠে বুকুৰ কপনি।
পাল তৰি নাওখনি এৰি দিলি লুইতত
বতাহত যায় ভটিয়াই,
সোণৰ সজাটি এৰি উৰি যায় মইনাটি
কালে তাক মাতে ৰিঙিয়াই।
ভাৱিছিলি নাৱৰীয়া নাওখনি আজি তোৰ
ৰ'ব আহি চিনাকি ঘাটত,
আশাৰ ফুলনীখনি ফুলেৰে পৰিব ভৰি
জীৱনৰ ভৰ দুপৰত।
কালৰ সোতত আজি উটি গ'ল নাওখনি
হলি তই অকলশৰীয়া,
ৰিণি ৰিণি ভাহি অহা কৰুণ বাঁহীৰ সুৰ
স্মৃতি তোৰ হ'ল লগৰীয়া।।◆

প্ৰধান সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

(৩ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

জীৱনত শঙ্কৰদেৱৰ আদৰ্শ আৰু যুৱ-সমাজ' শীৰ্ষক আলোচনা-চক্ৰখনি পদাধিকাৰ বাপৰ দ্বাৰা পৰিচালনা কৰা হয়। উপ-পদাধিকাৰ শ্ৰীভবেন্দ্ৰনাথ ডেকাবাপে আলোচনা-চক্ৰখনি উদ্বোধন কৰে। জাতীয়তাবাদী যুৱ ছাত্ৰ পৰিষদ আৰু সমন্বিত যুৱতীৰ্থৰ বিষয়ববীয়াই ইয়াত যোগদান কৰে।

(৯) **শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ আৰ্থিক বিকাশ সমিতি ঃ** সঙঘৰ দ্বাৰা পৰিচালিত বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান আৰ্থিক বিকাশ সমিতি (AVS) য়ে আৰ্থিক দিশত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে। বৰ্তমান বছৰত গোলাঘাট আৰু মৰিগাঁৱত দুটা নতুন শাখা মুকলি কৰা হৈছে। ইয়াকে লৈ বৰ্তমান এই সমিতিৰ শাখাৰ সংখ্যা ১৪টা। জমা আঁচনিৰ জৰিয়তে মানুহক সঞ্চয় কৰাৰ বাবে আগ্ৰহী কৰাৰ লগতে ঋণ প্ৰদানৰ জৰিয়তে বাপ-আইসকলক যথেষ্ট উপকৃত কৰা হৈছে। বৰ্তমানলৈ এই আঁচনি সৰ্বমুঠ অংশমূলধন ৮৪,০৩,৪০০.০০ কাৰ্যকৰী মূলধন ৪,১৩,৯৯,১৬৫.০০ আৰু ১,৬১,১৮,৭১০.০০ টকাৰ ঋণ প্ৰদান কৰা হৈছে। ৭ ফেব্ৰুৱাৰী ২০১৩ তাৰিখত এই সমিতিয়ে 'স্বাৱলম্বন' শীৰ্ষক এখনি স্বনিয়োজন আঁচনি ৰূপায়ন কৰাৰ শুভাৰম্ভ কৰিছে। এই আঁচনিৰ জৰিয়তে নিবনুৱা হৈ থকা যুৱক সকলক ঋণ প্ৰদান কৰা হৈছে।

(১০) **শিক্ষা শাখা সমিতি ঃ** শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘৰ শিক্ষা শাখা সমিতিয়ে ৫৪ খন শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ বিদ্যালয় পৰিচালনা কৰি আছে। ৭ খন বিদ্যালয়ৰ পৰা যোৱা বছৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে হাইস্কুল শিক্ষান্ত পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈছে। উক্ত পৰীক্ষাত ডিষ্টিংচন পোৱা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক সঙঘৰ তৰফৰ পৰা আৰ্থিক সহাৰি জনোৱা হৈছে। প্ৰাথমিক আৰু মজলীয়া পৰ্যায়ৰ বৃত্তিৰ জলপানী ২০১২ চনলৈ সম্পূৰ্ণ আদায় দিয়া হৈছে। এই শাখাৰ নতুন উপবিধি প্ৰণয়ন কৰা হৈছে। শঙ্কৰদেৱ অধ্যয়নৰ পাঠ্যক্ৰম পোনপ্ৰথম বাৰৰ বাবে প্ৰণয়ন কৰা হৈছে। মণ্ডলসমূহ গঠন কৰি ছমহীয়া আৰু বছৰেকীয়া পৰীক্ষা অনুষ্ঠিত কৰা হৈছে। বিদ্যালয় সমূহত ৰাষ্ট্ৰীয় শৈক্ষিক গৱেষণা আৰু প্ৰশিক্ষণ প্ৰতিষ্ঠানৰ পাঠ্যক্ৰম অনুযায়ী পাঠ্যপুথি নিগমৰ দ্বাৰা প্ৰস্তুত পাঠ্যপুথি সংশ্লিষ্ট জিলাৰ বুকডিপোৰ জৰিয়তে পোৱাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে।

(১১) **সঙঘৰ আয়-ব্যয় আৰু হিচাপ ঃ** সঙঘৰ বাৰ্ষিক আয়-ব্যয়ৰ পুঁজি নিৰ্বাচিত হিচাপ পৰীক্ষক সকলৰ দ্বাৰা পৰীক্ষা কৰোৱা হৈছে। পৰীক্ষিত প্ৰতিবেদনমৰ্মে ২০১২ বৰ্ষৰ মুঠ আয় ৫৫,০৯,৩৮৮.০০ টকা মুঠ ব্যয় ৫৪,৩৫,৯৩৭.০০ টকা। (ক) বেংক জমা ৬,১০,৯৫৬.০০ টকা (খ) ন্যাস পুঁজিত স্থায়ী জমা ২৭,৭৫,০০০.০০ টকা (গ) বঁটা ন্যাসৰ স্থায়ী জমা ৪,৬৫,০০০.০০ টকা (ঘ) অন্যান্য স্থায়ী জমা ২,৫০,০০০.০০ টকা (ঙ) স্থাৱৰ সম্পত্তিৰ (মাটিৰ) পৰিমাণ ১৪৪ বিঘা, ৩ কঠা, ১৮ লোছা। হিচাপ পৰীক্ষকত্ৰয় যথাক্ৰমে শ্ৰীবিনন্দ সন্দিকৈ, দেৰগাঁও, শ্ৰীবলোভদ্ৰ দাস, মৰিগাঁও আৰু শ্ৰীবাবুল কলিতা, নগাঁও বাপসকলৰ সেৱাৰ বিনিময়ত বাৰ্ষিক হিচাপ-নিকাচ পৰীক্ষাপৰ্ব সমাপ্ত হয়। প্ৰতিবেদন ২৫-১-২০১৩ তাৰিখে মূল-কাৰ্যনিৰ্বাহক সভাই গ্ৰহণ কৰে।

(১২) **গ্ৰন্থ বিপণন শাখা ঃ** ২০১২ চনৰ ৩১ ডিচেম্বৰলৈ সৰ্বমুঠ গ্ৰন্থবিক্ৰীৰ পৰা মুঠ আয় ১৬,৯৯,৬৪৫.০০ টকা। পুনৰ মুদ্ৰিত গ্ৰন্থ শ্ৰীমদ্ভাগৱত চতুৰ্থ সংস্কৰণ, কীৰ্ত্তন আৰু নামঘোষা সপ্তম সংস্কৰণ, খোল অংক, গুণমালা, শঙ্কৰী নৃত্যৰ মাটি আখৰা, বৰগীতৰাগৰ হাতপুথি, নৃত্যমঞ্জীৰ আদি গ্ৰন্থসমূহ বৰ্তমান বছৰত পুনৰ মুদ্ৰণ কৰা হৈছে।

(১৩) **সংবিধান আদি সংশোধন ঃ** বৰ্তমান বছৰটিত জিলাসমূহৰ পৰা পোৱা পৰামৰ্শৰ ভিত্তিত সংবিধান সংশোধনী উপসমিতিয়ে সংবিধান, প্ৰসঙ্গ প্ৰণালী, বিবাহ পদ্ধতি, অশৌচপদ্ধতিৰ খচৰা যুগুতাই মূল কাৰ্যনিৰ্বাহক সভাত দাখিল কৰে। মূল কাৰ্যনিৰ্বাহক সভাই কেইবাখনি বৈঠকত খচৰাসমূহৰ ওপৰত আলোচনা কৰে। যোৱা ২৫-১-২০১৩ তাৰিখৰ কাৰ্যনিৰ্বাহক সভাত খচৰা সংশোধনী চুৰান্তভাৱে গ্ৰহণ কৰি জিলা সমূহৰ জ্ঞাতাৰ্থে প্ৰেৰণৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰিছে।

(১৪) **পদাধিকাৰ নিৰ্বাচন ঃ** সঙঘৰ আগন্তুক কাৰ্যকালৰ বাবে (৮৩-৮৪) শ্ৰীৰজনীকান্ত দত্ত, শ্ৰীকৰুণাকান্ত কলিতা, শ্ৰীভবেন্দ্ৰ নাথ ডেকা তিনিওজন বাপৰ নাম সন্নিবিষ্ট কৰি বৰ্তমান বছৰত পদাধিকাৰ নিৰ্বাচন প্ৰক্ৰিয়া হৈছিল। ২০১২ চনৰ ৩০ ডিচেম্বৰ তাৰিখে ফলাফল ঘোষণা মৰ্মে শ্ৰীৰজনীকান্ত দত্ত বাপ পদাধিকাৰ হিচাপে নিৰ্বাচিত হয়। নিৰ্বাচনী অধ্যক্ষ অধ্যাপক মহেন্দ্ৰ আহোম, সহযোগী সদস্য শ্ৰীলোহিত ভূঞা আৰু শ্ৰীনৰেন্দ্ৰনাথ হাজৰিকালৈ এই অৱসৰতে ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছো।

(১৫) **সম্বৰ্ধনা বঁটা ন্যাস ঃ** শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘৰ যিসকল বাপ-আইয়ে সম্বৰ্ধনা বঁটান্যাসলৈ ধন আগবঢ়াই উক্ত পুঁজি গঠন কৰাত সহায় কৰিছে তেখেতসকললৈ কৃতজ্ঞতা জনাইছো। বৰ্তমানলৈ এই পুঁজিত ৪,৬৫,০০০.০০ টকা জমা হৈছে। এই পুঁজি স্থায়ীজমা কৰি ৰখা হৈছে। উক্ত পুঁজিৰ ৰাহি পুঁজিৰে বৰ্তমান বছৰত নিম্নোলিখিত বিৱৰণ মৰ্মে বঁটা প্ৰদান কৰা হৈছে।

১। ত্ৰিবেণী মাধৱ ৰাজখোৱা যুৱ উৎকৰ্ষ বঁটা— শ্ৰীমৃণাল বৰুৱালৈ
২। ডম্বৰুধৰ বৰা শঙ্কৰী সংস্কৃতি বঁটা— নাজিৰা জিলা শাখাৰ বিষয়ববীয়ালৈ
৩। হৰেণ হাজৰিকা সংস্কৃতি বঁটা— লক্ষীমপুৰ জিলাৰ বিষয়ববীয়ালৈ
৪। দিবাকৰ ডেকা সাহিত্য বঁটা— শ্ৰীযুত হেমচন্দ্ৰ শইকীয়ালৈ
৫। জয়ৰাম নাথ প্ৰচাৰ-সংগঠন বঁটা শিৱসাগৰ জিলাৰ বিষয়ববীয়ালৈ
৬। নবীন কোঁৱৰ সাংগঠনিক বঁটা— ধেমাজী জিলাৰ বিষয়ববীয়ালৈ
৭। ফণীধৰ কাকতী-আইদেউ কাকতী সাংগঠনিক বঁটা—
যোৰহাট জিলাৰ বিষয়ববীয়ালৈ
৮। চন্দন চুতীয়া, সেৱাবাহিনী বঁটা— গোলাঘাট জিলাৰ বিষয়ববীয়ালৈ
৯। ফুল সাধনিদাৰ আইমাতৃ বঁটা— শ্ৰীনিলীমা ৰাভালৈ

উক্ত বঁটাসমূহ প্ৰতি বছৰেই বাৰ্ষিক অধিৱেশনত শঙ্কৰী সাহিত্য-সংস্কৃতি আৰু সাংগঠনিক কামত পাৰদৰ্শী ব্যক্তি, জিলা শাখা আৰু জিলা সেৱাবাহিনী গোটক প্ৰদান কৰা হয়।

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘই প্ৰৱৰ্তন কৰা অন্যান্য বঁটাসমূহৰ ভিতৰত ৰমাকান্ত মুক্তিয়াৰ আতা বঁটা, লোকসেৱক হলধৰ ভূঞা বঁটা, আই কনকলতা বঁটা আৰু শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱ বঁটা। যোৱা ২৪-১০-২০১২ তাৰিখে হাজোত অনুষ্ঠিত শিশু-যুৱ-আইমাতৃ সমাৰোহৰ মুকলি সভাত শ্ৰীযুতা চম্পা বৰা আইক আই কনকলতা বঁটা প্ৰদান কৰা হৈছে। বৰ্তমান বছৰত ৰমাকান্ত মুক্তিয়াৰ আতা বঁটাটি প্ৰাক্তন পদাধিকাৰ শ্ৰীকৰুণাকান্ত কলিতা বাপলৈ আগবঢ়োৱা হৈছে।

৮২ সংখ্যক অধিৱেশনৰ পৰা শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘই দুটি আন্তৰ্জাতিক পৰ্যায়ৰ বঁটা প্ৰচলন কৰাৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰিছে।

(ক) **প্ৰাক্তন পদাধিকাৰ শশীচন্দ্ৰ বৰবৰুৱা বঁটা**ৰ বাবে তেখেতৰ নামত থকা ন্যাসৰ পৰা ন্যাসৰক্ষী সমিতিয়ে উক্ত বঁটাৰ বাবে শকত পৰিমাণৰ ধন আগবঢ়াইছে আৰু শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘৰ সৈতে যৌথ আমানতৰ যোগেদি উক্ত ধন স্থায়ী জমা কৰি প্ৰতি দুবছৰৰ মূৰে মূৰে এক লাখ টকাৰ বঁটা শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ চৰ্চাত ব্যুৎপত্তি থকা লোকক প্ৰদান কৰাৰ বাবে চুক্তিবদ্ধ হৈছে। এই বঁটা কেৱল অসমৰ মাজতে সীমাবদ্ধ নাথাকে বৰং আন্তৰ্জাতিক ক্ষেত্ৰলৈকে প্ৰসাৰিত হ'ব। বৰ্তমান বছৰত এই বঁটাৰ বাবে অধ্যাপক ভবপ্ৰসাদ চলিহাদেৱক বঁটা ন্যাস পৰিচালনা সমিতিয়ে মনোনীত কৰি চলিত অধিৱেশনৰ পৰা প্ৰদান কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে।

(খ) **প্ৰাক্তন পদাধিকাৰ সদ্য প্ৰয়াত সোণাৰাম চুতীয়া বঁটা** সঙঘৰ অন্যতম পদাধিকাৰ বৈষ্ণৱ পণ্ডিত সোণাৰাম চুতীয়াৰ নামত শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘই এটি আন্তৰ্জাতিক পৰ্যায়ৰ বঁটা প্ৰচলন কৰাৰ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰিছে। এই বঁটাৰ বাবে শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘই এটি শকত পুঁজি-ন্যাস গঠন কৰিব। পুঁজিৰ পৰা আহৰণ হোৱা ৰাহি পুঁজিৰে দুবছৰ মূৰে মূৰে শঙ্কৰী সাহিত্য-সংস্কৃতি, ধৰ্ম-দৰ্শনত বিশেষ ব্যুৎপত্তি থকা পণ্ডিত ব্যক্তিক এইবঁটা শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘই প্ৰদান কৰিব।

(গ) **শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ শৈক্ষিক আৰু আৰ্থ-সামাজিক উন্নয়ন ন্যাসঃ** শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘই ইতিমধ্যে এই ন্যাসৰ জৰিয়তে অসম চৰকাৰৰ ব্যক্তিগত বিশ্ববিদ্যালয় আইন ২০০৭ৰ অধীনত শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ বিশ্ববিদ্যালয় প্ৰতিষ্ঠাৰ পৰিকল্পনা হাতত লৈছে। চৰকাৰে দিয়া ২০ একৰ মাটিত মাটি-ভৰোৱা আদি উন্নয়নমূলক কাম আৰম্ভ কৰা হৈছে। চৰকাৰী অনুমতি সাপেক্ষে নগাঁও মূল-কাৰ্যালয় প্ৰাঙ্গনত নিৰ্মিত গৃহত আগতিয়া প্ৰস্তুতি প্ৰায় সম্পূৰ্ণ হোৱাৰ পথত। সুদূৰ ভৱিষ্যতে উচচ শিক্ষাৰ অন্যান্য প্ৰতিষ্ঠানসমূহ প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ পৰিকল্পনা আছে। ৰূপনগৰ শঙ্কৰী সংস্কৃতি কেন্দ্ৰ প্ৰাঙ্গনত এটি বহুমুখী প্ৰকল্প নিৰ্মাণৰ বাবে কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ সৈতে বিত্তীয় অনুদানৰ বাবে যোগাযোগ কৰি আছে। বিত্তীয় প্ৰতিষ্ঠান আৰ্থিক বিকাশ সমিতিৰ পৰিকল্পনাতো এই ট্ৰাষ্ট সমিতিয়ে ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে।

(ঘ) **শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সমাজ কল্যাণ প্ৰতিষ্ঠান ঃ** চলিত বছৰত সঙঘৰ দ্বাৰা এই ন্যাস গঠন কৰা হৈছে। যোৰহাট তৰাজান গায়ন গাঁৱৰ বিশিষ্ট লোক শ্ৰীশিৱপ্ৰসাদ বৰুৱাদেৱে যোৰহাট নগৰৰ মাজমজিয়াত আগবঢ়োৱা ৩ কঠা ৩ লোচা মাটিসহ দুমহলীয়া গৃহটি শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘলৈ চৰ্তসাপেক্ষে আগবঢ়াই শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সমাজ কল্যাণ প্ৰতিষ্ঠান নামে চৰকাৰী নিয়মানুসাৰে পঞ্জীয়ন ভুক্ত কৰি শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘলৈ আগবঢ়াইছে। তেখেতৰ ইচ্ছা যে উক্ত প্ৰতিষ্ঠানটি স্বাস্থ্যসেৱাৰ বাবে শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘই এখন ক্ষুদ্ৰ চিকিৎসা-সেৱা কেন্দ্ৰ হিচাপে প্ৰতিষ্ঠা কৰিব লাগে। সঙঘৰ তৰফৰ পৰাও উক্ত মূল্যবান সম্পত্তিখিনি তেনে চৰ্ততেই আইনগতভাৱে চমজি লোৱা হৈছে। অদূৰ ভৱিষ্যতে সেইমৰ্মে আঁচনিগ্ৰহণ কৰিবলৈ এখন পৰিচালনা সমিতি গঠন কৰা হৈছে। এই প্ৰতিষ্ঠানৰ বাবে বদান্যতা প্ৰকাশ কৰা দানবীৰ শ্ৰীযুত শিৱপ্ৰসাদ বৰুৱালৈ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘৰ তৰফৰ পৰা ধন্যবাদ আৰু কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰা হ'ল।

(১৬) **শঙ্কৰী সংস্কৃতি প্ৰকল্প গৌৰীপুৰ দুমৰদহঃ** শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘৰ পৰিকল্পিত আঁচনিৰ অন্য এক পদক্ষেপ ধুবুৰী জিলাত থকা এই প্ৰকল্পটি। ২০০২ চনত ৪৬ বিঘা মাটি সঙঘই ক্ৰয় কৰি উক্ত প্ৰকল্পটি প্ৰতিষ্ঠা কৰে। বৰ্তমান প্ৰকল্পত নামঘৰ, কাৰ্যালয় আৰু চৰকাৰী অনুদানেৰে নিৰ্মিত দুটি ভৱন আছে। ধুবুৰী জিলা পৰিষদৰ অনুদানেৰে সন্মুখৰ দেৱাল আৰু স্থায়ী জপনা নিৰ্মাণ কৰা হৈছে। কৃষি উপযোগী এই প্ৰকল্পৰ চৌহদত কৰ্ম-আঁচনি গ্ৰহণ কৰাৰ প্ৰয়োজন আছে।

(১৭) **অসম শঙ্কৰ মিচন (কড়ালি মিশ্যন) ঃ** নগাঁও জিলাৰ পুৰণীগুদাম অঞ্চলৰ বিশিষ্ট দানবীৰ কেশৱ বৰুৱাদেৱে ৰমাকান্ত মুক্তিয়াৰ আতাক ১৮ বিঘা মাটি দান কৰি এই মিশ্যন প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ সুযোগ দিছিল। উক্ত মাটিতেই পৰৱৰ্তী সময়ত কিছু আঁচনি মুক্তিয়াৰ আতাই ৰূপায়ণ কৰি এই ঠাইৰ পৰাই শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘৰ সংগঠন ত্বৰান্বিত কৰিছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত এই মাটিৰ আঢ়ৈ বিঘাত এখন প্ৰাথমিক বিদ্যালয় গঢ়ি উঠিল। এখন চিকিৎসালয়ৰ বাবেও প্ৰায় ৫ বিঘা মাটি দিব লগা হ'ল। বাকীখিনি মাটিৰ চৌহদতে নামঘৰ, মণিকূট, কাৰ্যালয়, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ বিদ্যালয় আদি পূৰ্বাঞ্চলিক শাখাৰ ভকতসকলৰ সহযোগত মিশ্যন পৰিচালনা সমিতিয়ে তদাৰক কৰি আছে। ডিব্ৰুগড় নিজ কদমণিত অতিথিশালা, নামঘৰ আদি অৰ্দ্ধনিৰ্মিত অৱস্থাত আছে। বৰ্তমান বছৰত নামঘৰ নিৰ্মাণৰ আধৰুৱা কামখিনি চৰকাৰী অনুদানেৰে সম্পূৰ্ণ কৰাৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা হৈছে।

(১৮) **কোচবিহাৰ শালবাৰী ঃ** পুষ্পনাৰায়ণ ভকত বাপে দানসূত্ৰে আগবঢ়োৱা মাটিত এটি নামঘৰ নিৰ্মাণৰ কাম চলি আছে।

(১৯) **জিলা আঞ্চলিক আৰু প্ৰাথমিক শাখাৰ স্থিতি ঃ** বৰ্তমানলৈ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘৰ জিলা শাখাৰ সংখ্যা ৪৭ খন, আঞ্চলিকৰ সংখ্যা ২৪৯ খন আৰু প্ৰাথমিকৰ সংখ্যা ৫৬২৬ খন। ইয়াৰ ভিতৰত চলিত বৰ্ষত নতুনকৈ অন্তৰ্ভুক্তি লাভ কৰা প্ৰাথমিকৰ সংখ্যা ৯২ খন।

(২০) **শঙ্কৰী সংস্কৃতি কেন্দ্ৰ, পাঞ্জাবাৰী ঃ** গুৱাহাটীৰ প্ৰয়াত মাধৱ দাসদেৱে শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘলৈ এটি স্থায়ী আন্তঃগাঠনিৰ নামঘৰসহ আগবঢ়োৱা মাটিত সঙঘই পৰিচালনা সমিতিৰ জৰিয়তে উন্নয়নৰ কাম কৰি আছে, চৌহদত পকী দেৱাল, বাটচ'ৰা আৰু অন্যান্য প্ৰয়োজনীয় কাম আগবঢ়াই আছে।

(২১) **লক্ষীমপুৰ জিলাশাখাৰ কাৰ্যালয়, নামঘৰ** প্ৰাঙ্গনত এটি আটকধুনীয়া অতিথিশালা নিৰ্মাণ কৰাত জিলাশাখাই তৎপৰতা গ্ৰহণ

(১৫ পৃষ্ঠাত চাওক)

সাহিত্য শাখা সমিতিৰ সভাপতিৰ অভিভাষণ

(৫ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

জগততে সদা তুমি প্ৰকাশা
অন্তৰ্য্যামী ভগৱন্ত।।"
(কীৰ্ত্তন-ঘোষা, বেদ-স্তুতি)

শঙ্কৰদেৱৰ সাহিত্য ধৰ্মকেন্দ্ৰিক হ'লেও নন্দন তাত্ত্বিক বিচাৰতো ইয়াৰ মূল্য অপৰিসীম। আজন্ম কবি-শিল্পী শঙ্কৰদেৱৰ সাহিত্যক ৰস, ছন্দ, অলঙ্কাৰ, ফকৰা-যোজনা, প্ৰবাদ-প্ৰবচনে এক বিশেষ মাত্ৰা প্ৰদান কৰিছে আৰু যুগক অতিক্ৰম কৰি ধ্ৰুপদী সাহিত্য হিচাপে প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। শঙ্কৰদেৱৰ সাহিত্যত শৃঙ্গাৰ, হাস্য, কৰুণ, বীৰ আদি নৱৰসৰ প্ৰকাশ অতি সাৱলীল আৰু মধুৰ। অৱশ্যে এই নৱৰস শান্ত অথবা ভক্তিৰসত সমাহিত হৈছে। ভক্তিৰসক আশ্ৰয় কৰিহে নৱবিধ ৰসৰ পৰিস্ফুৰণ হৈছে শঙ্কৰী সাহিত্যত। 'ৰাস-ক্ৰীড়া'ত শঙ্গাৰ ৰসে ভক্তিৰসলৈ কেনেদৰে পৰ্যবসিত হৈছে তাৰে এটি চমু বিৱৰণ ইয়াত উদাহৰণ স্বৰূপে দাঙি ধৰিলো ----

"কতো গোপী ভৈল ভাগৰে আকুল।
সোলকয় বলয়া খোপাৰ খসৈ ফুল।।
কৃষ্ণতে আউজি জিৰাৱয় কৰি কেলি।
আতি প্ৰীতি কন্ধত ধৰিয়া বাহু মেলি।। ৯৪৬
উৎপল সুগন্ধি কৃষ্ণবাহু স্কন্ধে লই।
ঘনে ঘনে আনি গোপ ৰমণী সুঙ্গয়।।
ৰোমাঞ্চিত তনু আনন্দিত আতি মন।
ভোল হুয়া দেয় কৃষ্ণ বাহুত চুম্বন।।" ৯৪৭

আদি পদপুঞ্জত গোপী-কৃষ্ণৰ শৃঙ্গাৰ ৰসৰ ৰসোপলব্ধি হ'লেও অৱশেষত কবিয়ে সোঁৱৰাই দিছে যে ---

"ইটো ৰাসক্ৰীড়া কথা কৃষ্ণৰ।
একান্ত চিত্তে শুনৈ যিটো নৰ।।
কৃষ্ণত ভকতি বাঢ়িবে তাৰ।
কামসাগৰে সুখে হৈব পাৰ।।" ৯৭৭

অৰ্থাৎ কৃষ্ণৰ গোপী শৃঙ্গাৰৰ অভিনয়ৰ যোগেদি পাঠক-দৰ্শকৰ হৃদয়ত ভক্তি ৰসৰহে নিজৰা ব'ব।

ভক্তিৰসৰ লগত অলঙ্কাৰৰ মহা মিলনে শঙ্কৰদেৱৰ সাহিত্যৰ নন্দন তাত্ত্বিকতাই সোণত শুৱগা চৰাইছে। অলঙ্কাৰবিহীন সুন্দৰী ৰমণীও শোভাবৰ্দ্ধক নোহোৱাৰ নিচিনাকৈ সাহিত্যৰো তদ্ৰূপ অৱস্থা হয়। শঙ্কৰদেৱে বিভিন্ন শব্দালংকাৰ-অৰ্থালংকাৰ প্ৰয়োগ কৰি তাৰাৰ সাহিত্য ৰমনীয় আৰু কমনীয় কৰি তুলিছে। শঙ্কৰদেৱ গুৰুজনাই প্ৰয়োগ কৰা অলংকাৰসমূহ হ'ল --- অনুপ্ৰাস, অন্ত্যানুপ্ৰাস, ছেকানুপ্ৰাস, বৃত্তানুপ্ৰাস, লাটানুপ্ৰাস, শ্ৰুত্যানুপ্ৰাস, যমক, শ্লেষ, বক্ৰোক্তি, উপমা, মালোপমা, ৰূপক, স্মৰণ সন্দেহ, ভ্ৰান্তিমান, উল্লেখ, উৎপ্ৰেক্ষা, অতিশয়োক্তি, তুল্যযোগিতা, দীপক, প্ৰতিবস্তুপমা, দৃষ্টান্ত, নিদৰ্শনা, ব্যতিৰেক, অপ্ৰস্তুত প্ৰশংসা, সমাসোক্তি, অৰ্থান্তৰন্যাস, বিৰোধ, বিষম, বিশেষোক্তি, বিভাৱনা, পৰিকৰ, প্ৰতীপ আদি। শঙ্কৰদেৱে সাহিত্যে প্ৰয়োগ কৰা অলঙ্কাৰসমূহ সাধাৰণতে আহৰণ কৰিছিল প্ৰকৃতি জগত আৰু ঘৰুৱা জীৱনৰ পৰা। স্বতঃস্ফূৰ্তভাৱেও কবিয়ে কিছুমান অলঙ্কাৰ সৃষ্টি কৰিছিল। শঙ্কৰদেৱ আৰু পুৰণি অসমীয়া কবিসকলে সংস্কৃত কবিসকলৰ নিচিনাকৈ অলঙ্কাৰ সৃষ্টি কৰোঁ বুলি কৰা নাই। কম পৰিসৰৰ এই অভিভাষণখনিত গুৰুজনা সৃষ্ট মাথোন দুটি অলঙ্কাৰ উদাহৰণ স্বৰূপে দাঙি ধৰা হ'ল ---

(১) **উপমা** ঃ স্পষ্ট, উজ্জ্বল আৰু বৈচিত্ৰজনিত সাদৃশ্যকে উপমা বোলা হয়। ৰুক্মিণী হৰণ কাব্যত ৰুক্মিণীৰ দেহশ্ৰীৰ উপমা অতি সুন্দৰ --

"বহল জংঘনী কটি দেশ আতি সৰু
মুঠিতে লুকায় যেন হৰৰ ডম্বৰু।।
ললিত বলিত উৰু যেন ৰামকল।
দেখন্তে সন্তোষ দুই চৰণ কমল।।"

(২) **উল্লেখ অলঙ্কাৰ** ঃ একেটা বস্তুকে অথবা একেজন ব্যক্তিকে বিভিন্ন দৃষ্টিকোণৰ পৰা ভিন ভিন প্ৰকাৰে কল্পনা কৰাকে উল্লেখ অলঙ্কাৰ বোলা হয়। কৃষ্ণ কংসৰ ৰাজসভাত প্ৰৱেশ কৰোঁতে সভাসদসকলে ভিন ভিন প্ৰকাৰে কৃষ্ণক নিৰীক্ষণ কৰাত ইয়াত উল্লেখ অলঙ্কাৰ হৈছে ---

"কৰিলা প্ৰকাশ ৰামে সমে সমজ্যাত।
দেখৈ দশপ্ৰকাৰে কৃষ্ণক সিবেলাত।।
মালে বোলে কিনো বজ্ৰময় কলেৱৰ।
অন্যজনে বোলৈ এহেন্তেসে নৰবৰ।। ১১৮১।।
নাৰীগণে বোলে মূৰ্ত্তি ধৰিছা মদনে।
আমাৰেসে বন্ধু বুলি মানে গোপগণে।।
আমাৰেসে শাস্তা বোলে দুষ্ট ৰাজাচয়।
বসুদেৱ দৈৱকীয়ে বোলয় তনয়।। ১১৮২।।
কংসে বোলে এহি কৃষ্ণ অন্তক আম্মাৰ।
অজ্ঞানীসকলে বোলে নন্দৰ কুমাৰ।।
যোগীগণে বোলে এহেন্তেসে ব্ৰহ্মতত্ত্ব।
বৃষ্ণিবংশে বোলে এন্তে কুলৰ দৈৱত।। ১১৮৩।।

কাব্য সুন্দৰ হয় ছন্দৰ লয়লাস গতিত। শঙ্কৰদেৱে স্বকীয়ভাৱে ছন্দৰীতি আৰু ছন্দসজ্জাৰ সৃষ্টিৰে অপূৰ্ব মিলন ঘটাই তাৰাৰ সৃজিত সাহিত্যৰাজিক মনোৰম কৰি তুলিছে। ছান্দসিকত মহেন্দ্ৰ বৰাই শঙ্কৰদেৱক 'ছন্দোগুৰু' আখ্যাৰে অলঙ্কৃত কৰি গৈছে। শঙ্কৰদেৱ 'মাত্ৰাবৃত্ত' ছন্দৰীৰি আৱিস্কাৰক। তাৰাই বৰগীত আৰু নাটৰ গীতত মাত্ৰাবৃত্ত ৰীতিৰ প্ৰয়োগ কৰিছে। ছন্দসজ্জাৰ ক্ষেত্ৰতো শঙ্কৰদেৱ কুসুমমালা, হংসমালা, লনি দুলড়ী, পাঞ্চালী, যমক আদি ছন্দসজ্জাৰ আৱিস্কাৰক। প্ৰাক-শঙ্কৰী যুগৰ কবিসকলৰ পৰা পোৱা ছন্দ কিছুমানৰো নিজস্ব ৰীতিৰে সংস্কাৰ সাধন কৰি লয়। তাৰাৰ ৰচিত দেৱভটিমা 'মধুদানৱদাৰণ'ত ব্যৱহৃত ত্ৰোটক ছন্দ শঙ্কৰদেৱৰ ছন্দ প্ৰতিভাৰ অপূৰ্ব নিদৰ্শন।

শঙ্কৰদেৱ আছিল এজন সাহিত্যৰ সমালোচকো। নিজে সৃষ্টি কৰা সাহিত্য আত্মসমালোচনাৰ দ্বাৰা আৰু কেতিয়াবা আনৰ পৰামৰ্শৰ দ্বাৰা শুধৰণি কৰি লোৱাৰ উদাহৰণ আছে, ঠিক তেনেদৰে তাৰাৰ সমসাময়িক কবিসকলকো সাহিত্যৰ ভাব সলনি কৰিবৰ কাৰণে পৰামৰ্শ দিয়াৰ উদাহৰণ চৰিত পুথিত পোৱা যায়। শঙ্কৰদেৱ বৰপেটা পাটবাউসীত থাকোঁতে নাৰায়ণ দাস ঠাকুৰ আতাৰ মুখে পীতাম্বৰ কবিয়ে ভাগৱতৰ পদ শুনিছিল। পীতাম্বৰ কবিয়ে শৰীৰ সৰ্বস্ব প্ৰেমক গুৰুত্ব আৰোপ কৰি লিখা কবিতা এফাঁকি ঠাকুৰ আতাই শঙ্কৰদেৱক মাতি শুনাইছিল ---

"বিলাপ কৰি কান্দে দেৱী ৰুকমিণী।
কোন অঙ্গে খুন দেখি নাইলা যদুমণি।।"

শঙ্কৰদেৱে পীতাম্বৰ কবিৰ জাগতিক প্ৰেমৰ এই কবিতা শুনি তেওঁ ধৰ্ম ধৰিবৰ যোগ্য নহয় বুলি কটু মন্তব্য কৰি পীতাম্বৰক 'শাক্ত কামসিক' বুলি ভৎৰ্সনা কৰিছিল। (গুৰু-চৰিত কথা, ছেদ ১৯২)

তেনেদৰে কবি অনন্ত কন্দলিয়ে ভাগৱতৰ মধ্য আৰু অন্ত্য দশমৰ পদ ৰচনা কৰি গুৰুজনক দেখুওৱাত ভক্তিক গুৰুত্ব নিদি যুদ্ধৰ বৰ্ণনা দীঘলীয়া কৰাত শঙ্কৰদেৱে সমালোচনাৰ সুৰত এনেদৰে মন্তব্য কৰিছিল -- "বামুণি পুতেক হৈ টোকৰ মাইলা, বেল শিৰত নপৈল ঃ ভক্তি পৰ হ'ল ৰচ (হ্ৰস্ব) যুদ্ধক কৈলা দীৰ্ঘ" (গুৰু চৰিত কথা, ছেদ ৩৭৩)। এনেধৰণৰ সমালোচনামূলক মন্তব্য চৰিত পুথিত আৰু পোৱা যায়।

সাহিত্য সমাজৰ দাপোণ স্বৰূপ। সমাজক সাহিত্যিকে মূল আধাৰ স্বৰূপে গ্ৰহণ কৰিয়েই সাহিত্য সৌধ নিৰ্মাণ কৰে। এজন ইংৰাজ সমালোচকৰ এইক্ষেত্ৰত এটি সাৰগৰ্ভ মন্তব্য হ'ল--- "Give me a book and I shall tell you at once the history of the nation. Behind every book is a man and behind every man is a nation." কথাষাৰ শঙ্কৰদেৱৰ সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰতো ৰজিতা খোৱা। সমাজ জীৱনৰ আৰ্থিক, সাংস্কৃতিক তথা সামাজিক দিশসমূহ শঙ্কৰদেৱৰ সাহিত্য প্ৰতিফলিত হৈছে।

ড° সূৰ্যকুমাৰ ভূঞাই সাহিত্য সম্পৰ্কত এটি কথা কৈছিল। কথাষাৰি হ'ল --- 'মাহেই সাহিত্য।' সঁচাকৈয়ে সমাজৰ অনিয়মসমূহ সাহিত্যিকে সাহিত্যত প্ৰতিফলিত কৰিবৰ বাবে সাহসৰ প্ৰয়োজন। সাহিত্য কাপুৰুষৰ বস্তু নহয়। মহাপুৰুষ শঙ্কৰদেৱে সমসাময়িক সমাজৰ দেখা পোৱা অন্ধবিশ্বাস, কুসংস্কাৰ, ভণ্ডামি আদি অতি স্পষ্ট ভাষাৰে তাৰাৰ সাহিত্যত প্ৰকাশ কৰি গৈছে। গুৰুজনৰ যাদুকৰী কাপৰ পৰা নিগৰ ওলোৱা কাব্য, নাট, গীত সমস্ততে সমাজ জীৱনৰ ছবি জলজল পটপট।

মুঠৰ ওপৰত, সাহিত্যৰ ৰজা শঙ্কৰদেৱে সাহিত্যৰ বিপুল সম্ভাৰেৰে অসমীয়া সাহিত্যৰ বৰভেটি বান্ধি এটি সোণালী যুগৰ সূচনা কৰি গ'ল। হে সুধীবৃন্দ, মহাপুৰুষ গুৰুজনাৰ সাহিত্য প্ৰতিভাৰ বিশ্লেষণ কৰা শক্তি আমাৰ দৰে অভাজনৰ নাই। "পক্ষীসৱ উৰয় পখা অনুসাৰে"ৰেই মহৎ সাহিত্যিকগৰাকীৰ সাহিত্য প্ৰতিভাৰ এটি চমু ৰূপৰেখা এই অভিভাষণত আপোনাসৱৰ সমুখত দাঙি ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছো মাথোন।

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘৰ সন্মানীয় পদাধিকাৰ বাপ, মাননীয় প্ৰধান সম্পাদক বাপ প্ৰমুখ্যে কাৰ্যনিৰ্বাহকৰ সদস্য-সদস্যা আৰু সাহিত্য শাখাৰ সদস্য-সদস্যা বাপ-আই সমস্তই সাহিত্য শাখাৰ কৰ্ম আঁচনি সুচাৰু ৰূপে ৰূপদান কৰাত আমাক যিকোনো মুহূৰ্ততে মূল্যৱান দিহা-পৰামৰ্শ দি আহিছে। এই সমস্ত জনলৈকে আমাৰ আন্তৰিক সেৱা আৰু কৃতজ্ঞতা জনালোঁ। শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘৰ বিৰাশী সংখ্যক আদৰণি সমিতিৰ মাননীয় সভাপতি আৰু সম্পাদককে প্ৰমুখ্যে কৰি বিষয়ববীয়াসকললৈ আমাৰ সেৱা আৰু কৃতজ্ঞতা যাচিলোঁ। অৱশেষত সমস্ত সুধীবৃন্দ আৰু বাপ-আই, যুৱক-যুৱতী সকলোলৈকে আমাৰ ভক্তিভৰা সেৱা জনালোঁ। অভিভাষণত থাকিব পৰা সমস্ত দোষ-ত্ৰুটিৰ মাৰ্জনা বিচাৰি এটি ঘোষাৰে আমাৰ অভিভাষণৰ সামৰণি মাৰি আপোনাসৱৰ চৰণত সেৱা নিবেদিলোঁ।

"কোটি কোটি ঘোৰ অপৰাধ নিতে
কৰো আমি দুৰাশয়।
হে হৰি মোক দাস হেন মানি
ক্ষমিয়োক কৃপাময়।।"■■

প্ৰধান সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

(১৪ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

কৰিছে। মূল কাৰ্যনিৰ্বাহকে এই অতিথিশালাৰ বাবে আৰ্থিক অনুদান প্ৰতিবছৰে আগবঢ়াই আছে। সঙঘৰ এটি গ্ৰন্থ বিপণন কেন্দ্ৰ আৰু শাখা কাৰ্যালয় আছে।

(২২) **ডিব্ৰুগড় চহৰৰ নিজ কদমনীত সঙঘৰ শাখা কাৰ্যালয়, অতিথিশালা আৰু নামঘৰ আছে।** নিৰ্মাণৰ বাবে চৰকাৰী অনুদান ঘোষণা কৰিছে।

(২৩) **মেঘালয়ত নংপোৰ সমীপত থকা মৰঙা নামে অঞ্চলত থকা নামঘৰ প্ৰাঙ্গনত যোৱা ২৩ ডিচেম্বৰ ২০১২ তাৰিখে প্ৰচাৰ সভা আৰু শৰণৰ কাৰ্যসূচী অনুষ্ঠিত কৰা হয়।** সঙঘৰ পদাধিকাৰ শ্ৰীযুত ৰজনীকান্ত দত্ত বাপে ৩৫ জন যুৱক-যুৱতীক শৰণ দান কৰে। প্ৰধান সম্পাদকৰ উপস্থিতিত অনুষ্ঠিত সভাখনিত পদাধিকাৰ বাপে সভাপতিত্ব কৰে আৰু প্ৰচাৰ শাখাৰ সম্পাদক আনন্দ কুমাৰ বৰাই নিৰ্দিষ্ট বক্তাৰ ভাষণ দিয়ে। নাজিৰা জিলাৰ সঙ্গী শ্ৰীজ্যোতিপ্ৰসাদ চুতীয়া বাপেও এই অভিযানত অংশগ্ৰহণ কৰে। মেঘালয় জিলা শাখালৈ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘৰ জনকল্যাণ পুঁজিৰ পৰা ১০,০০০.০০ (দহ হাজাৰ) টকা অনুদান আগবঢ়োৱা হয়।

(২৪) **সঙ্ঘৰ অন্যতম শাখা কেন্দ্ৰীয় শিশু আইমাতৃ কল্যাণ সমিতি ঃ** এই সমিতিৰ উদ্যোগত মাণ্ডলিক পৰ্যায়ত মাণ্ডলিক উপদেষ্টা আইসকলৰ দ্বাৰা সংশ্লিষ্ট জিলা সমূহত প্ৰচাৰ সংগঠনৰ কাম-কাজ অব্যাহত আছে। আইসকলৰ মাজত গীত-মাত-সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ চৰ্চা অব্যাহত আছে। সঙঘৰ সংবিধানভুক্ত সাত্বিক মুষ্টিদান প্ৰৱৰ্তন আৰু সংগ্ৰহ অভিযানৰ সফলতাই সঙঘৰ পুঁজি টনকিয়াল কৰিছে। একমাত্ৰ গৃহিণী আইসকলৰ প্ৰচেষ্টাতেই এই অভিযানৰ সফলতা নিৰ্ভৰ কৰিছে। আমি আশা কৰিছো এই বিষয়টোত আইমাতৃসকলে অধিক সচেতনতা অৱলম্বন কৰিব।

কৃতজ্ঞতা আৰু শলাগ জ্ঞাপন ঃ প্ৰতিবেদনৰ সামৰণীত আমাৰ শতকোটি অপৰাধ মাৰ্জনাৰ বাবে শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘৰ মূল-কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতিৰ সমূহ বিষয়ববীয়া, সদস্য-সদস্যালৈ নতশিৰে প্ৰণাম জনাইছো। আপোনাসৱৰ দিহা-পৰামৰ্শ, উপদেশ-নিৰ্দেশ মৰ্মেই এই সুবৃহৎ অনুষ্ঠানটি পৰিচালিত হৈ আহিছে। বিভিন্ন শাখা-সমিতিৰ কৰ্ম-কৰ্তা বিষয়ববীয়াৰ ঐকান্তিক সহযোগিতা অবিহনে আমাৰ কৰ্তব্য সাধন সম্ভৱ হোৱা নাই। কাৰ্যালয় পৰিচালনা সমিতিৰ বিষয়ববীয়া, সদস্য-সদস্যাৰ সহযোগিতা অবিহনে দৈনন্দিন কাম-কাজ পৰিচালনা কৰাটোও সহজসাধ্য নহয়। শাখা কাৰ্যালয় ৰূপনগৰ, যোৰহাট, ডিব্ৰুগড়, লক্ষীমপুৰত থকা বিষয়ববীয়াসকলৰ সহযোগিতা স্মৰণীয়। বিশেষ কৰ্তব্যৰত বিষয়া অধ্যাপক মহেন্দ্ৰ আহোম প্ৰমুখ্যে যিসকল দক্ষ সহযোগীৰ জৰিয়তে মূল-কাৰ্যালয় আৰু ন্যাস-সমিতিৰ কামকাজ, নিৰ্মাণ সমিতিৰ কামকাজ আগবাঢ়ি আছে সকলোকে শ্ৰদ্ধাৰে কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছো। সঙঘৰ যাবতীয় কৰ্ম সম্পাদন কৰোতে বিভিন্ন স্থানত থকা সঙ্গী বাপ-আইসকলে আমাক সৰ্বতো প্ৰকাৰে সহায় নকৰাহেঁতেন প্ৰধান সম্পাদকৰ গধুৰ ভাৰখন বোৱা সহজসাধ্য নহয়। সদৌশেষত পদাধিকাৰ শ্ৰীযুত ৰজনীকান্ত দত্তবাপ, উপ-পদাধিকাৰ শ্ৰীযুত ভবেন্দ্ৰনাথ ডেকাবাপৰ প্ৰতি সেৱা জনাইছো। প্ৰাক্তন পদাধিকাৰ শ্ৰীযুত কৰুণাকান্ত কলিতাবাপ আৰু শ্ৰীযুত মুখ্যেশ্বৰ শইকীয়াবাপৰ সময় উপযোগী উপদেশে আমাক ধন্য কৰিছে। আমাৰ মাজৰ পৰা হঠাতে সিদিনা আঁতৰি যোৱা শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙঘৰ পিতামহ স্বৰূপ বৈষ্ণৱ পণ্ডিত সোণাৰাম চুতীয়া বাপজনাৰ বিদেহ আত্মাৰ সদ্‌গতি কামনা কৰি তাৰাৰ আশীৰ্বাদপুষ্ট হৈ সঙঘৰ প্ৰতিজন সঙ্গী ভকতে যাতে গুৰুজনাৰ আদৰ্শ ৰক্ষা কৰি, মানৱতাৰ মহান আদৰ্শেৰে আগবাঢ়ি যাব পাৰো তাৰ বাবে পৰমপুৰুষ পৰমেশ্বৰৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনাই আমাৰ প্ৰতিবেদনৰ সামৰণী মাৰিলো। মহাপুৰুষ মাধৱদেৱৰ এষাৰী ঘোষাৰে সমস্ত ভকত-বৈষ্ণৱৰ চৰণ পদ্মত নতশিৰে প্ৰণাম জনালো।

দাস হুয়া তযু সেৱা নকৰিলো হৰি হৰি হৰি হৰি এ।
ইটো ঘোৰ অপৰাধৰ চিকিৎসা নাই।।
তুমি পুনু প্ৰভু সহজ কৃপালু হৰি হৰি হৰি হৰি এ।
শৰণ পশিলো ক্ষমিবে প্ৰভু বুৰাই।।
মঞি অজ্ঞানীৰ যতেক অজ্ঞান হৰি হৰি হৰি হৰি এ।
কথা কহি কোনে সীমা কৰিবেক তাক।।
ইটো মোৰ ঘোৰ দোষ পৰি হৰি হৰি হৰি হৰি এ।
কৃপাময় কৃষ্ণ চৰণে ৰাখ আমাক।।■■

সন্তৰ সঙ্গ ধৰা

(১ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

মহা পাপী অভিশাপ পোৱা লোকেও শাপমুক্ত হৈ বৈষ্ণৱী তনু লাভ কৰিব পাৰে। এই লিখাত নাৰদে কিদৰে অভিশপ্ত হৈয়ো কৃষ্ণ ভক্তিৰ প্ৰভাৱত পুনৰ বৈষ্ণৱী তনু লাভ কৰি জগতকে পৱিত্ৰ কৰিছে তাৰে আলোচনা কৰা হৈছে।

নাৰদ সৃষ্টিকৰ্তা ব্ৰহ্মাৰ মানস পুত্ৰৰূপে জন্ম লাভ কৰে। পিতৃৰ পৰা ব্ৰহ্মজ্ঞান, ভগৱত জ্ঞান লাভ কৰিলে। পিতৃক প্ৰণাম কৰি মহাজ্ঞানী মহাযোগী নাৰদে বীণা হাতে ধৰি হৰি গুণ-গান গাই জগতকে পৱিত্ৰ কৰি পৰম আনন্দে ত্ৰৈলোক্যত বিচৰণ কৰি ফুৰিছে। ব্ৰহ্মাই মনে মনে গুণীলে পুনৰ সৃষ্টিৰ বাবে নাৰদক সৃষ্টি কৰিলোঁ, কিন্তু সৃষ্টি বিস্তাৰৰ বাবে নাৰদৰ কোনো কাণসাৰ নাই। সেয়েহে এদিন নাৰদক মাতি ক'লে— 'হে পুত্ৰ, প্ৰভু ভগৱন্তৰ আদেশত সৃষ্টি বিস্তাৰ কৰাৰ বাবে তোমাক জন্ম দিলো, তোম্মাৰ কৰ্ম হওক পুনৰ এই বিনন্দীয় সৃষ্টিৰ বিস্তাৰ কৰা। গতিকে তুমি বিবাহ কৰি সংসাৰী হৈ পুনৰ সৃষ্টি বিস্তাৰ কৰা। তেতিয়াহে ভগৱন্তৰ আদেশ পালন কৰা হ'ব। এই কথা শুনি নাৰদে মনতে গুণিলে মধুমতী মায়াময় সংসাৰ। নাই নাই এই সংসাৰ কুপত সোমাব নোৱাৰি। মনতে আওঁৰালে—

"ইটো গৃহবাস ভাৰ্য্যাৰেহে দাস
কহিলো পৰম আৰ্য্যা।
বান্দৰক যেন নৰ্ত্তকে নচাৰে
স্বামীক নচাৰে ভাৰ্য্যা।।"

— ভাগৱত

বহু সময় পিছত পিতৃক প্ৰণাম কৰি ক'লে— হে পিতা মোক এই সংসাৰ অন্ধকূপত পৰাৰ পৰা মুক্তি দিয়ক। মই সংসাৰী হৈ থকাতকৈ হৰিৰ পৱিত্ৰ গুম-নাম কীৰ্তন কৰি ফুৰিবলৈ দিয়ক। এইদৰে নানা কাকুতি-মিনতি কৰিলে। ব্ৰহ্মাৰ এই কথাত খং উঠিল আৰু নাৰদক অভিশাপ দি ক'লে— আমি দিয়া সৰ্বজ্ঞান তৎকালে লুপ্ত হওক আৰু যিহেতু কামিনীক কামনা কৰা নাই পঞ্চাশজনী কামিনীৰ সঙ্গ তই লাভ কৰিবি। সংসাৰ পাশত আৱদ্ধ হবি।

"জ্ঞানভ্ৰষ্ট হৌক তোৰ দুৰ্মতি দুৰ্জ্জন।
কামিনী লৈ ক্ৰীড়া কৰ অনুক্ষণ।।
পঞ্চাশ কামিনী লৈ হেজাৰ বৎসৰ।
ফুৰ যথা তথা তই বঞ্চক পামৰ।।"

— শ্ৰীশ্ৰীনাৰদ পঞ্চৰাত্ৰ তন্ত্ৰ, ২০৩

অভিশাপ পোৱাৰ পিছত অভিশপ্ত নাৰদে ব্ৰহ্মাক এই অভিশাপৰ পৰা মুক্তি পোৱাৰ উপায় কাকুতি-মিনতি কৰি সুধিলে। তেতিয়া নাৰদৰ অনুনয়-বিনয়ত ব্ৰহ্মাই ক'লে— যদি কৃষ্ণভক্তি থাকে তেতিয়া গন্ধৰ্ব হৈ সংসাৰ কৰি সেই জন্ম ত্যাগ কৰিবি। পুনৰ শূদ্ৰ-দাসী পুত্ৰ হৈ জন্মি সৎ ভকত বৈষ্ণৱৰ সঙ্গ লাভ কৰিলে শাপ মুক্তি হয়; পুনৰ নাৰদী তনু লাভ কৰি হেৰোৱা সকলো জ্ঞান লাভ কৰিবি। নাৰদে তেতিয়া ব্ৰহ্মাক ক'লে— হে পিতৃ তুমি মোৰ অল্প দোষতে চন্ত শাপ দিলা। গতিকে তুমিও মোৰ অভিশাপ পাবা। তুমি অগম্য গমন কৰি জগতত আজিয়ন অপূজ্য হৈ ৰ'বা।

"অল্প দোষতে মোক চন্দ্ৰ শাপ দিলা।
তাহাৰ উচিত ফল তুমিও লভিবা।।
জগতৰ বাবে তুমি অপূজ্য হৈ ৰবা।
অগম্য গমন কৰি স্বধৰ্ম্ম লঙিঘবা।।"

— শ্ৰীশ্ৰীনাৰদ পঞ্চৰাত্ৰ তন্ত্ৰ, ২০৫

পুত্ৰ নাৰদক এই অভিশাপ দি ব্ৰহ্মাও চিৰডীৱন জগতত অপূজ্য হৈ ৰ'ল। কামিনীত মোহান্ধ হৈ নিজ দুহিতাত কামাসক্ত হৈ অগম্য গমন কৰিলে। ব্ৰহ্মাৰ এই অগম্য গমনত বাধা দি নিন্দা কৰিলে মাৰিচ ঋষিৰ ছয়পুত্ৰ— স্বৰ, পৰিক্ষৰ, উদগীথ, পতঙ্গ, ক্ষুদ্ৰভৃক আৰু ঘৃণী। তেওঁৰ ইচ্ছাত বাধা দিয়া বাবে ব্ৰহ্মাই মাৰিচৰ পুত্ৰসকলক দৈত্য হ'বৰৰ বাবে অভিশাপ দিলে। মাৰিচ ঋষিৰ ছয় পুত্ৰ ব্ৰহ্মাৰ অভিশাপত হিৰণ্যকশিপুৰ পুত্ৰৰূপে জন্ম লাভ কৰি নৃসিংহৰ হাতত মৃত্যুবৰণ কৰিলে। পিছত যোগমায়াই ছয়োটাকে দৈৱকীৰ গৰ্ভত জন্মালে। জন্ম মাত্ৰকে কংসৰ হাতত মৃত্যু হৈ পিছত পুনৰ পাৰিষদী তনু লাভ কৰি বৈকুণ্ঠ পালে। ভাগৱতত আছে এইদৰে—

"পাছে দৈৱকীৰ গৰ্ভতে ছয়কে উপজায়া যোগমায়া।

ধৰি কংস ৰায় সমস্তকে বধিলা অধৰ্ম্ম একো নাচায়া।।"

ইফালে সনককে আদি ঋষিসকলে ব্ৰহ্মা অগম্য গমন পাপৰ বাবে ব্ৰহ্মাক সমস্বৰে ভৰ্ৎসনা কৰিলে। নিজৰ অপকৰ্মৰ বাবে ব্ৰহ্ম ঋষিৰ সমাজত লজ্জিত ঘৃণীত হৈ পাপকৰ্মত লিপ্ত লিঙ্গ-দেহা ত্যাগ কৰিলে। নতুন দেহ লৈ পুনৰ ভগৱানক চিন্তা কৰি পাপমুক্ত হ'ল। কিন্তু জগতত অপূজ্য হৈ থাকিল—

"নৰ দেহা লৈ ব্ৰহ্মা ব্ৰহ্মক চিন্তিল।
হৃদয়ে কৃষ্ণৰ ৰূপ চিন্তিবে লাগিল।।২০৮

নাৰদে অভিশপ্ত দেহ কৃষ্ণক চিন্তি ত্যাগ কৰিলে। পিছত গন্ধৰ্ব জন্ম লৈ উপহৰ্ণ নামে গন্ধৰ্ব হৈ নানা বাদ্য-যন্ত্ৰত পাৰ্গত হ'ল। গন্ধৰ্ব বিদ্যা, নাচ, গান, বাদ্য অভিনয়ত নিপুণ হৈ উঠিল। পাছে চিত্ৰৰথ গন্ধৰ্বৰ পঞ্চাশজনী জীয়েকক হৰণ কৰিলে। সকলোৰে মিলি কৃষ্ণ লীলা-মালা কীৰ্তন, অভিনয়, নৃত্য আদি কৰি জগতত প্ৰখ্যাত হ'ল। দিব্য বাদ্যযন্ত্ৰত হৰিৰ গুণ-গান সুমধুৰ স্বৰত গীত-নৃত্য অভিনয় দেখি লোকসকল মুগ্ধ হ'ল।

"কৃষ্ণৰ লীলা কথা কৰয় কীৰ্ত্তন।
তাল ধৰি ভাৰ্য্যাসমে লগে ৰামবাণ।।

এইদৰে ত্ৰিভুবনত কৃষ্ণ গুণ-গান লীলা-কীৰ্তন কৰি ফুৰি থাকোতে এদিন গৈ পুনৰ ভাৰ্যাগণসহ নাৰদৰ পূৰ্বৰ আশ্ৰম পালেগৈ। তেতিয়া সৃষ্টিকৰ্তা ব্ৰহ্মাই সেই আশ্ৰমত কৃষ্ণৰ গুণ-গান কৰিবৰ বাবে উপবৰ্হনক ভাৰ্যাসহ নিমন্ত্ৰণ কৰিলে। উপবৰ্হণও ভাৰ্যাসহ দিব্য বাদ্যযন্ত্ৰ লৈ আহি উপস্থিত হ'ল। ব্ৰহ্মাই মহা মহা যোগীন্দ্ৰ, মুনিন্দ্ৰ আদি ঋষিসকল আৰু দেৱ সমাজক নিমন্ত্ৰণ কৰিছিল। উক্ত ঋষি আৰু দেৱসকল আহি আশ্ৰমত ভৰি পৰিল। গন্ধৰ্বসকলে বীণা হাতে ধৰি শ্ৰীকৃষ্ণৰ জন্ম, শিশুলীলা, দৈত্যবধ লীলা আৰু শেষত ৰাসোৎসৱ মহানন্দে কীৰ্তনৰ লগত অভিনয় কৰাত ঋষি সমাজ, দেৱ সমাজ কৃষ্ণ গুণ-গানত আপ্লুত হ'ল। গুণ-গান কীৰ্তন আনন্দ লভি দেৱতাসকলে নিজৰ নিজৰ অলঙ্কাৰ গন্ধৰ্বসকলক দান কৰিলে। মনি-মুকুতাৰে নাটঘৰৰ মজিয়া ভৰি পৰিল। ব্ৰহ্মাই এইবাৰ উপহৰ্বণ আৰু অন্যান্য গন্ধৰ্বসকলক কৃষ্ণৰ মথুৰা যাত্ৰা আৰু গোপীবিলাক গাবলৈ আজ্ঞা কৰিলে।

কৃষ্ণৰ মথুৰা যাত্ৰাত গোপীসকলৰ বিৰহ বেদনাৰ বিলাপ আৰু কৃষ্ণ ভক্তিৰ কৰুণ বিলাপ এনেভাৱে একাত্ম হ'ল যে তাল ভঙ্গ হৈ সমাজৰ মাজতে মূৰ্চিত হৈ পৰিল। কৃষ্ণ ভক্তি ৰসত আপ্লুত হৈ থকা ঋষি সমাজ, দেৱলোকৰ ৰস ভঙ্গ হ'ল আৰু কোপানলত গুজৰি উঠিল। অভিশাপ দিবৰ বাবে উদ্যত হ'ল। উপহৰ্বণই দৰ্শক সমাজৰ কোপানলৰ পৰা ৰক্ষা পাবৰ বাবে বিপদ তাৰণ নাৰায়ণক একান্ত মনে হৃদয়ত স্থাপন কৰি স্তুতি কৰিব ধৰিলে। ভক্ত ভয়হাৰী ভগৱন্তই ভক্তৰ আকুল আহ্বান শুনি গড়ুৰৰ স্কন্ধে উঠি শূন্যতে দেখা দিলে। সকলো সমাজে ভগৱন্তক দেখি ভিন্নে ভিন্নে স্তুতি আৰম্ভ কৰিলে ভগৱন্তই সকলোকে আশীৰ্বাদ দি উপবৰ্হণক ক'লে— তোমাৰ প্ৰথম শাপ খণ্ডন হ'ল। তুমি এই তনু ত্যাগ কৰি বাৰ বছৰ পিছত শূদ্ৰানীৰ গৰ্ভত জন্ম লাভ কৰি পাঁচ বছৰ বয়সতে বৈষ্ণৱক সঙ্গী পাই ঈশ্বৰ জ্ঞান লাভ কৰিবা—

শূদ্ৰানীত জন্ম ল'বা বাৰ বছৰ পৰ।
পাঁচ বছৰতে মন্ত্ৰ পাবা মনোহৰ।।"

এই উপদেশ দি ভগৱন্ত অন্তৰ্ধান হ'ল। অভিশপ্ত নাৰদ গন্ধৰ্ব তনু ত্যাগ কৰি পুনৰ শূদ্ৰানীৰ গৰ্ভত জন্ম গ্ৰহণ কৰিলে। জন্মৰ পিছতে পিতৃৰ বিয়োগ হোৱাত মাতৃয়ে দাসী হিচাপে বিপ্ৰৰ ঘৰত থাকিল পুত্ৰসহ ব্ৰাহ্মণৰ সেৱা কৰি। বাৰিষা কালত এদিন সেই ব্ৰাহ্মণৰ গৃহত চাৰিজন বৈষ্ণৱ কৃষ্ণভক্ত সিদ্ধলোক উপস্থিত হ'ল আৰু আলহী হিচাপে থাকিল। তেওঁলোকৰ নাম আছিল— হংস, অৰুণি যতি আৰু বিভু। পাঁচ বছৰীয়া নাৰদে এই সিদ্ধ লোকসকলৰ আল-পৈচান কৰি থাকিল। বৈষ্ণৱ মহন্তসৱৰ কৃষ্ণ ভক্তি, হৰি গুণ-নাম শুনি শুনি হৃদয়ত কৃষ্ণ ভক্তিৰ উদ্ৰেক হ'ল। গুৰুসকলৰ সেৱা ভক্তি কৰি থাকোতে বাৰিষা চাৰিমাহ অন্ত হ'ল। শিশু নাৰদেও (দাসীপুত্ৰ) গুৰুসকলৰ উচ্ছিষ্ঠ ভক্ষণ কৰি গুৰু কৃপাত ভক্তিত তেওঁলোকৰ লগ নেৰা হ'ল। বাৰিষাৰ অন্তত সাধু বৈষ্ণৱসকল পুনৰ উত্তৰ দিশে যাত্ৰা কৰিলে। বালকো তেওঁলোকৰ লগত যাত্ৰা কৰিলে। বালকৰ গুৰুসৱৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা আৰু কৃষ্ণ ভক্তিৰ হেপাহ দেখি মহাজ্ঞান কৃষ্ণমন্ত্ৰ প্ৰদান কৰিলে—

"বালকৰ শ্ৰদ্ধা হেতু কৃষ্ণ মন্ত্ৰ দিলা।
হৃদয়ত কৃষ্ণমূৰ্তি প্ৰকাশ কৰিলা।।"

কৃষ্ণ মুৰ্তি হৃদয়ত দেখি বালকে আনন্দত আপ্লুত হৈ প্ৰণাম জনালে, কিন্তু স্তুতিমন্ত্ৰ একো নাজানি কান্দিব ধৰিলে। দেখে হৃদয়ত ভগৱান নাই। কৃষ্ণ কৃষ্ণ বুলি কান্দি কান্দি থাকিল। এইদৰে কান্দি থাকোতে ভগৱন্তই আকাশবাণী কৰি ক'লে— হে বালক, এই জনমত তই মোক নাপাবি। অহা জনমত পাবি। অলপ সাধুসেৱা, সাধুৰ সঙ্গত থাকি অভিশাপ মোচন হ'ল দহ বছৰত এই দেহ ত্যাগ কৰি পুনৰ নাৰদ জন্ম লাভ কৰি মোক পাবি।

"ত্যজিয়া নিন্দিত দাসী সুত কলেৱৰ।
পাইবি মোৰ পাৰিষদী তনু শ্ৰেষ্ঠতৰ।।
হৈৱেক নাৰদ নাম দিব্য ৰূপধৰ।
ফুৰিবি পৱিত্ৰ কৰি লোক নিৰন্তৰ।।"

— ভক্তি-ৰত্নাৱলী, ৩০১

ইতিমধ্যে বালকৰ মাতৃৰ সৰ্প দংশনত মৃত্যু হ'ল। তেতিয়া সংসাৰৰ মায়া ত্যাগ কৰি বনৰ মাজত গছৰ তলত বহি কৃষ্ণ চিন্তা কৰি থাকিল। দহ বছৰৰ বয়সলৈ বনত ফল-মূল খাই কৃষ্ণ চিন্তা কৰি থাকোতে এই দেহ ত্যাগ কৰিলে। ভগৱন্তৰ কৃপাত কৃষ্ণ ভক্তিৰ প্ৰভাৱত প্ৰলয়কালত ব্ৰহ্মাৰ পুত্ৰৰূপে পুনৰ নাৰদৰূপে জন্ম ল'লে।

"দশম বৎসৰে প্ৰাণ এৰিলা যোগত।
পুনু ব্ৰহ্মা পুত্ৰ ভৈলা প্ৰলয় কালত।।

— শ্ৰীশ্ৰীনাৰদ পঞ্চৰাত্ৰ তন্ত্ৰ, ৩০০

পুনৰ নাৰদৰূপে ব্ৰহ্মাৰ পুত্ৰ হৈ জন্ম লাভ কৰিলে। জ্ঞান সম্পূৰ্ণকৈ পাবৰ বাবে পিতৃ ব্ৰহ্মাক প্ৰাৰ্থনা কৰিলে। কিন্তু ব্ৰহ্মাই ইটো জ্ঞান গোপ্য বুলি নাৰদক নিদিলে। সনত কুমাৰেও মহাভাগৱত জ্ঞান নিদিলে। গতিকে এই মহাজ্ঞান লাভৰ বাবে শেষত মহাকাল শিৱক প্ৰাৰ্থনা কৰিলে। শিৱই নাৰদৰ প্ৰতি সন্তুষ্ট হৈ ব্ৰহ্মজ্ঞান 'পঞ্চৰাত্ৰ তন্ত্ৰ' প্ৰদান কৰিলে। নাৰদে এই মহাজ্ঞান পঞ্চৰাত্ৰ তন্ত্ৰ জগতৰ কল্যাণৰ বাবে ত্ৰিজগতত প্ৰচাৰ কৰিলে।

"ভৈলাহা নাৰদ ঋষি নামে অৱতাৰ।
পঞ্চৰাত্ৰ নামে তন্ত্ৰ কৰিলা প্ৰচাৰ।।
যাক জানিলে মহা মোক্ষ পদ পায়।
হৰিৰ কীৰ্ত্তন কৰি ফুৰা বীণা বাই।।"

— কীৰ্ত্তন ■■

আধাৰ গ্ৰন্থ ঃ

(১) ভাগৱত (২) কীৰ্ত্তন (৩) ভক্তি-ৰত্নাৱলী (৪) ভক্তি-প্ৰদীপ (৫) শঙ্কৰী গীতা (৬) শ্ৰীশ্ৰীপঞ্চৰাত্ৰ তন্ত্ৰ

সৰ্বভূতত আত্মদৰ্শন

(১ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

সৰ্বভূতত আত্মদৰ্শন মানে সকলো প্ৰাণীৰ হৃদয়ত ভগৱানৰ যি অচিন্ত্য চৈতন্য শক্তি বিৰাজমান হৈ থাকে তাক উপলব্ধি কৰাটোৱেই সৰ্বভূতত আত্মদৰ্শন বোলা হয়। সকলো জীৱৰ দেহত থকা আত্মাবোৰ নিজৰ দেহত থকা আত্মাৰ লগত একে— এই জ্ঞান উপলব্ধি কৰিব পাৰিলেই আত্মাত সৰ্বভূত দৰ্শন হয়। এই দুই ভাব উপলব্ধি হ'লে প্ৰাণীৰ মাজত কোনো ভেদ নাথাকে, তেতিয়া অভেদ ভাৱৰ উদয় হয় আৰু এজনৰ লগত আনসকলৰ প্ৰতি হিংসা, দ্বেষ্য, বিদ্বেষ আদিৰ ভাব নাথাকে। ফলত এজন আনজনৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীল হ'ব আৰু বিশ্বমৈত্ৰী, বিশ্বভাতৃত্ববোধ গঢ়ি উঠিব। তেনে অৱস্থাপ্ৰাপ্ত হ'লে আত্মজ্ঞান আৰু আত্ম উপলব্ধি জাগি উঠে। সমস্ত বিশ্বব্ৰহ্মাণ্ড আত্মাতেই প্ৰতিবিম্বিত হয়। আত্মতত্ত্ব জ্ঞান ভগৱন্তই নানা লীলা অৱতাৰ গ্ৰহণ কৰিছিল; প্ৰতিটো অৱতাৰতেই তেওঁ নিজ চৰিত্ৰ আৰু কৰ্মৰাজিৰ মাজেদি তাৰে শিক্ষা প্ৰদান কৰিছে। নাম-ঘোষাত মাধৱদেৱে কৈছে—

"পৰম দুৰ্ব্বোধ্য আত্মতত্ত্ব/ তাৰ জ্ঞান হেতু হৰি যত/ লীলা অৱতাৰ ধৰা তুমি কৃপাময়। তাহাৰ চৰিত্ৰ সুধা সিন্ধু/ তাতে ক্ৰীড়া কৰি দীনবন্ধু/ চাৰি পুৰুষাৰ্থ তৃণৰ সম কৰয়।।"

ভগৱানৰ অৱতাৰ লীলা অমৃত জানিলে ধৰ্ম-অৰ্থ-কাম-মোক্ষকো নেওচা দিব পৰা হয়। তেতিয়া পঞ্চম পুৰুষাৰ্থ ভক্তিহে হৃদয়ত স্থিত হয়।

আত্মা সনাতন সত্য, শুদ্ধ, নিৰ্মল, নিৰ্গুণ আৰু অবিনশ্বৰ। এনে আত্মাৰ স্বৰূপ উপলব্ধি হ'লেহে হৃদয়ত ভক্তিৰ অঙ্কুৰণ হয়। এনে ভক্তিকেই ভাগৱত ভক্তি বোলা হয়। গুৰুজনে কীৰ্ত্তনত ভাগৱত ভক্তিৰ বিষয়ে কৈছে—

"সমস্ত ভূততে ব্যাপি আছো মই হৰি।
সবাকো মানিবা তুমি বিষ্ণু বুদ্ধি কৰি।।
সমস্ত জগতে বিষ্ণু বুদ্ধি নোহে যাবে।
কায় মনো বাক্যে অভ্যাসিবা এহিভাৱে।।"

ঈশ্বৰ কৃষ্ণই কৈছে— "মই সমস্ত প্ৰাণীৰ

(১৭ পৃষ্ঠাত চাওক)

সৰ্বভূতত আত্মদৰ্শন

(১৬ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

হৃদয়ত বাস কৰি আছো। সেইবাবে সমস্ত প্ৰাণী ময়েই; গতিকে প্ৰাণীবৰ্গক ঈশ্বৰ ভাবি সন্মান কৰিবা। বিষ্‌ + নক = বিষ্ণু, মই বিষ্ণু নামলৈ সমস্ত প্ৰাণী পদাৰ্থতে প্ৰবিষ্ট হৈ থাকো। যেতিয়ালৈকে প্ৰাণীগণত বিষ্ণু বুদ্ধি নহয়, তেতিয়ালৈকে কায়-মন-বাক্যে মোক আৰধি থাকিবা।

এই কথাকেই গীতাতো কৃষ্ণই অৰ্জ্জুনক কৈছে—

"সৰ্ব্বভূতস্থমাত্মানং সৰ্ব্বভূতানি চাত্মনি।
ঈক্ষতে যোগযুক্তাত্মা সৰ্ব্বত্ৰ সৰ্ব্বত্ৰ সমদৰ্শনঃ।।"৬/২৯
"যো মাং পশ্যতি সৰ্ব্বত্ৰ সৰ্ব্বং চ ময়ি পশ্যতি।
তস্যাহং ন প্ৰণশ্যামি স চ মে ন প্ৰণশ্যতি।।" ৬/৩০

অৰ্থাৎ সকলোকে সমান দেখা যোগযুক্ত পুৰুষে সৰ্বভূততে আত্মাক দেখে আৰু আত্মাত সৰ্বভূত দেখে। কৃষ্ণই কৈছে— "যিজনে সকলো ভূততে মোক দেখে, মোৰ ভিতৰতে সকলো প্ৰাণীক দেখে; মই তেওঁৰ পৰা আঁতৰ নহও।" আনৰ সুখ দেখি সুখী হোৱা, দুখ দেখি দুখী হোৱা জন ভগৱানৰ অতিপ্ৰিয়।

পঞ্চ মহাভূততেৰে তৈয়াৰী আমাৰ শৰীৰত থকা পঞ্চজ্ঞানেন্দ্ৰিয়, পঞ্চকৰ্মেন্দ্ৰিয় শ্ৰেষ্ঠ। দহ ইন্দ্ৰিয়ত কৈ 'মন' শ্ৰেষ্ঠ। মনতকৈ বুদ্ধি শ্ৰেষ্ঠ; বুদ্ধিতকৈ আত্মা শ্ৰেষ্ঠ।

দহ ইন্দ্ৰিয় ÷ মন ÷ বুদ্ধি ÷ আত্মা।

এই আত্মা দেহৰ প্ৰধান সাক্ষী, দেহৰ ঈশ্বৰ আৰু দেহৰ পৰম বন্ধু। আত্মা নিজৰ বন্ধু, নিজৰ শত্ৰু। আত্মাৰ প্ৰতিবিম্বই জীৱাত্মা। জীৱাত্মাই নিজক উদ্ধাৰ কৰিব পাৰে, নিজক পতন কৰিবও পাৰে। জীৱাত্মা কৰ্মপাশত আবদ্ধ হ'লে পতন আৰু কৰ্ম বন্ধনৰ পৰা আঁতৰি থাকিব পাৰিলে মুক্ত জীৱ হয়।

আত্মাৰ ৰাজ্যখন অতি বৈচিত্ৰময় আৰু মনোৰম। ছান্দোগ্য উপনিষদৰ ৭/২৫/১—২ মন্ত্ৰত আত্মাৰ স্ব-আলোকিত ছবি মূৰ্তিমান হৈ উঠিছে—

"ন তত্ৰ সূৰ্য্যোভাতি ন চন্দ্ৰ তাৰকম্‌
নে মা বিদ্যুতো ভান্তি কুতোয়ম্‌ অগ্নিঃ।
তম ত্ৰব ভান্তম্‌ অনুভাতি সৰ্বম্‌
তস্য ভাসা সৰ্বম্‌ ইদম্‌ বিভাতি।।"

অৰ্থাৎ— আত্মাৰ ৰাজ্যখনত সূৰ্যই পোহৰ দিব লগা নহয়, চন্দ্ৰ আৰু তাৰকা মণ্ডলিয়ে পোহৰ বিলাব নালাগে, বিদ্যুতেও তাত পোহৰ কৰিব লগা নহয়, অগ্নিয়েও পোহৰ কৰাৰ প্ৰয়োজন নহয়। সেই ৰাজ্যত আত্মাৰ পোহৰে মাধ্যন্দিন মাৰ্তণ্ডৰ দৰে পোহৰ বিলাই সকলোকে আলোকিত কৰাৰ উপৰি সেই আলোকত সৰ্বত্ৰ উদ্ভাসিত হয়। জীৱৰ হৃদয় আকাশত আত্মাই সহস্ৰ ৰশ্মিৰে তিৰ্‌বিৰাই থাকে।

আত্মা অমৃত। আত্মাই অমৃত বিলাই জীৱক শিৱ কৰে। ৰহস্যবাদীয়ে সেই অমৃতক কয় ভক্তিমাতৃ। ভক্তি আনন্দৰ আলোকেৰে ভৰা, আনন্দৰসেৰে ভৰপূৰ।

"ৰসো বৈ সঃ; ৰস হেবায়ং লব্ধা
আনন্দী ভৱতি।"

— তৈত্তিৰীয় উপনিষদ, ২/৬

আত্মা সোমাই থকা দেহে কেৱল সুখকহে বিচাৰে। সুখৰ সন্ধানত জীৱ দেহ ব্যাকুল। যি কৰিলে সুখ পায় তাকেই জীৱই কৰে।

"যথা বৈ সুখং লভতে তথা কৰোতি।
না সুখম্‌ লব্ধা কৰোতি, সুখমেব লব্ধা কৰোতি।।"

— ছান্দোগ্য উপনিষদ, ৭/২২

মানুহে প্ৰেয়ক বিচাৰে, শ্ৰেয়ক প্ৰায়ে পিঠি দিয়ে। পুত্ৰ, ধন, ভাৰ্যা, বিষয়, সম্পদ, উদৰপূৰণ, শিশ্নৰ তৃপ্তি আদিবোৰ প্ৰেয় আৰু এইবোৰৰ সান্নিধ্যত পোৱা সুখ দৈহিক আৰু ক্ষণস্থায়ী বা অল্প। এইবোৰৰ পৰিৱৰ্তে আত্মাক প্ৰিয়ভাৱে লোৱাটোহে প্ৰেয় হ'ব লাগে আৰু তেতিয়াহে শ্ৰেয়ক লাভ কৰিব পাৰে। উপনিষদে শ্ৰেয়ক 'ভূমা' বুলি কৈছে। ভূমাইহে আচল সুখ। যি ক্ষুদ্ৰ তাক অল্প বা দুখ বোলে।

"যো বৈ ভূমা তৎ সুখম্‌।
অথ যদল্পম্‌ তৎ মৰ্ত্তম্‌।।"

— ছান্দোগ্য উপনিষদ

আমাৰ শৰীৰ বৃক্ষজোপাত দুটা পক্ষী নিবাস কৰে, এটাই খায়, কৰ্ম কৰে, অহংকাৰ কৰে, ইন্দ্ৰিয় তৃপ্তি উপভোগ কৰে, বিষয়ত আৱদ্ধ হৈ থাকে; তেঁৱে জীৱাত্মা। আনটিয়ে নাখায়, বিষয়ত নিৰ্লিপ্ত, ইন্দ্ৰয় উপভোগ নকৰে, অহংকাৰ শূন্য, শুদ্ধ সত্ব নিত্য; তেঁৱে পৰমাত্মাৰ অংশ আত্মা। জীৱাত্মাই ফলভোগ কৰে, আত্মাই ফলভোগ নকৰে। ফকৰাত আছে—

"জীৱ আত্মা পৰমাত্মা আমি দুই ভাই।
অকাৰণে বন্দী হৈলো চিনা চিনি নাই।।"

আত্মাৰ কৰ্ম নাথাকিলেও এটা আত্মাই আন এটা আত্মাক কষ্ট দিলে আনটোৱে কষ্ট পায়, এটা আত্মাক সন্তোষ কৰিলে আন আত্মাই সুখ পায়। সেইবাবে প্ৰতি আত্মাধাৰীয়ে আন আন আত্মাধাৰীক হিংসা নকৰা, বিদ্বেষ নকৰা, দুখ নিদিয়া, মৰম-দয়া কৰাটোৱেই ধৰ্মৰ মূলমন্ত্ৰ। গুৰুজনে কৈছে— কুকুৰ, শিয়াল, গাদ আদিৰ দেহস্থ আত্মাক আমি প্ৰণাম কৰিব লাগে; অৰ্থাৎ যাৰ প্ৰতি যি কৰ্তব্য পালন কৰিব লাগে তাক কৰিব লাগে। কুকুৰ-শৃগাল-গৰ্দ্দৰ্ভৰো আত্মাৰামক মানিব লাগে। সৌবিৰৰ ৰজা ৰহুগণে কপিলৰ পৰা আত্মতত্ত্ব জ্ঞান ল'বলৈ যাওঁতে অবধূত ভৰতক দোলাভাৰী কৰিছিল আৰু ভৰতৰ পৰাই আত্মাতত্ত্ব লাভ কৰিছিল। ভৰতে কৈছিল এক আত্মাই আন আত্মাৰ ওপৰত উঠি কষ্ট দিয়াৰ অধিকাৰ ক'ত পালে?"

ঈশ্বৰ কৃষ্ণই কুটস্থ চৈতন্যই আত্মাৰূপে আমাৰ হৃদয়ত থকা সত্বেও আমি বাহিৰত তেওঁক বিচাৰি লাভ নাই। অবিদ্যাকে অজ্ঞানতাই আমাৰ মনক আৱৰি থকাৰ বাবেই তেওঁক হৃদয়ত দেখা নাপাওঁ। নাম-ঘোষাত মাধৱদেৱে কৈছে—

"আত্মা ঈশ্বৰক লাগ সাক্ষাতে সততে পায়।
নাপায় জানা তাঙ্ক অবিদ্যাত।
অবিদ্যা নাশিলে পাছে সাক্ষাতে বৃষ্ণিক পায়।
কণ্ঠলগ্ন মণিক যথাক।"

জগতগুৰু শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ জীৱ-প্ৰেমৰ পৰিধিত পশু-পক্ষী, কীট-পতঙ্গ, তৰু-তৃণ-লতা আদিয়ো পৰিবেষ্টিত আছিল। সাম্য-মৈত্ৰী-প্ৰেমৰ ডোলেৰে সমগ্ৰ বিশ্বৰ প্ৰাণীবৰ্গক একেলগে বান্ধি একীকৰণ কৰিবলৈ বিচাৰিছিল। এই ভগৱানৰ কৰুণাৰে মানৱ আত্মাক উদ্বোদ্ধ কৰি মানৱতাৰ মাজেৰে মুক্তিক আকোঁৱালি ল'বলৈ প্ৰেমময়ী, ৰসময়ী, আনন্দময়ী একশৰণ হৰিনাম ধৰ্ম উদ্দাত্ত কণ্ঠে ব্ৰত কৰিছিল। গুৰুজনাৰ মহান বাণী বৰ্তমান ঘোৰ কলিযুগৰ বিশ্বমানৱৰ উত্তৰণৰ বাবে অমোঘ অস্ত্ৰ। বৰ্তমানৰ পৰিৱৰ্তিত সমাজ জীৱনৰ পৰিস্থিতিক মোকাবিলা কৰিবৰ কাৰণে যুগ সাপেক্ষে বৈজ্ঞানিক দৃষ্টিভঙ্গীৰে সমৃদ্ধ তাৰাৰ প্ৰতিষ্ঠিত ধৰ্মৰ ভূমিকা নিঃসন্দেহে গ্ৰহণীয়।■■

তাৰাসৰে নকৰে ভকতি

(১ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

লালায়িত সকলেই বিহিত (বেদ) কৰ্মকাণ্ডৰ প্ৰতি আসক্ত হয়। কৰ্মকাণ্ডীয়সকলৰ মুখ্য উদ্দেশ্য স্বৰ্গপ্ৰাপ্তি। 'ধনং দেহি, ৰূপং দেহি' বুলি কৰা ধৰ্ম আচৰণ সাধাৰণ লোকৰ বাবে কঠিন। ঈশ্বৰ ভক্তসকল তেনে ধৰ্মাচৰণৰ পৰা বিৰত থাকে। তেওঁলোকে কেৱল সেইজনা ঈশ্বৰৰ গুণানুকীৰ্তন কৰে যিজন ভকতৰ কল্পতৰু। পৰম উদাৰ, বুদ্ধিসম্পন্ন ভকতে ভকতিৰ ব্যভিচাৰ নকৰি এক অনাদি অনন্ত বিষ্ণুৰ সেৱা কৰে। কাৰণ বেদ শাস্ত্ৰই যিজনা কৃষ্ণৰ কথা কৈছে সেইজনেই নাৰায়ণ। ভক্তিৰহিত যোগ ধ্যান আদিয়ে চিত্ত শান্ত নকৰে। চিত্ত শুদ্ধ শান্ত নোহোৱা এনে কৰ্মই জীৱৰ অহংকাৰ গুচাব নোৱাৰে। লোভ-মোহৰ বশৱৰ্তী যোৱা পুৰুষে উদ্ধাৰ নাপায়। মাধৱপুৰুষে সেই কথাকে লিখিছে—

"লোভে মোহে কামে পুনৰূপি হোৱে হত।
নপাৰে মুকুতি সুখ নাহিকে মনত।।
মিলিল যাহাৰ শ্ৰদ্ধা মুকুন্দ সেৱাত।
হোৱে চিত্ত শান্ত মিলে বৈৰাগ্য সাক্ষাত।।"

— ভক্তি-ৰত্নাৱলী, ১৭

ব্যভিচাৰী ভক্তিৰ বিপৰীতে অব্যভিচাৰী ভক্তিৰ মহত্ব অধিক। ব্যাসমুনিৰ দৰে সজ্জন পণ্ডিতেৰো সেয়ে অনেক শাস্ত্ৰ ৰচনা কৰিও মন অশান্ত, উগুল-থুগুল হৈছিল। শেষত যেনিবা একান্ত পৰম ভক্ত, মহাজ্ঞ জ্ঞানী নাৰদৰ উপদেশ ক্ৰমে ভক্তিপন্থৰ গ্ৰন্থ ৰচনা কৰি চিত্ত শান্ত হয়। ভাগৱতী ভক্তিৰ পৰিচয় দি 'ভক্তি-ৰত্নাৱলী'তে পুনঃ মাধৱদেৱে কৈছে—

"নকৰে কামনা ভকতিক ত্যাজি আন।
তাকে বুলি ভাগৱতী ভকতি প্ৰধান।।২৩
কৰ্ণে শুনে কৃষ্ণ কথা মুখে বোলে ৰাম।
মনে পাদপদ্ম স্মৰে হস্তে কৰে কাম।।
কৃষ্ণৰ প্ৰতিমা দেখে চক্ষুৱে ভক্তক।
বিষ্ণু বুদ্ধি কৰি শিৰে নমে নমস্কক।।"২৪

এই ভাগৱতী ভক্তিয়েই বৈষ্ণৱসকলৰ প্ৰকৃত পথ। মন, প্ৰাণ এক কৰি কেৱল কৃষ্ণকথা চৰ্চা কৰা, ৰাম নামৰ মাহাত্ম্য বুদ্ধি শ্ৰৱণ-কীৰ্তন কৰা আদিহে প্ৰকৃত ভকতৰ কৰ্ম। ব্ৰজৰ গোপীনীসকলৰ ভক্তিৰ স্বৰূপ মহাপুৰুষে দিছে—

"সমস্ত বিষয় এড়িয়া স্বামী।
ভজিলো তোমাৰ চৰণ আমি।।২২
ভজিয়ো আহ্মাক মিলোক ভাগ।
নকৰা নাথ ভকতক ত্যাগ।।
কহিলা যিটো কুলস্ত্ৰীৰ ধৰ্ম।
তোহ্মাতে থাকোক সিসৱ কৰ্ম।।"২৩

গোপীসকলে কুলস্ত্ৰীৰ ধৰ্ম স্বামী-সেৱা, সন্তান পালন আদি সকলো কৰ্মকে ব্যাসুদেৱ কৃষ্ণৰ নামত অৰ্পন কৰে। একান্ত ভকতৰ চৰিত্ৰ হ'ল সাংসাৰিক ধৰ্ম ত্যাগ পূৰ্বক এক কৃষ্ণ দেৱতাত শৰণ গ্ৰহণ কৰা। গোপীসৱৰ কৃষ্ণত একান্ত সুদৃঢ় বিশ্বাস আৰু শৰণৰ তুলনা নাই। কৃষ্ণময় হৈ কৃষ্ণপ্ৰেমত আকুল হৈ বৃন্দাবনৰ গছ-লতা, ফুল-ফল আদিত কৃষ্ণৰূপ দৰ্শন কৰিছে। কৃষ্ণৰূপ দৰ্শন অভিলাষে তেওঁলোকে কৃষ্ণলীলা কৰিছে। স্মৰণ কৰিছে বাসুদেৱৰ ৰূপ, গুণ, বিভূতি আদি। তেনে অৱস্থা দেখি কৃষ্ণদেৱে ভকতৰ মনোবাঞ্ছা সিদ্ধিৰ বাবে উঠি-পৰি লাগিছে। ভক্তপ্ৰাণ কৃষ্ণই যথাবিহিতভাৱে ৰাস-ক্ৰীড়া কৰিছে।

মহাপুৰুষৰ 'শ্ৰীকৃষ্ণৰ বৈকুণ্ঠ প্ৰয়াণ' খণ্ডতো ভক্ত উদ্ধৱৰ মুখে ভক্তিৰ বিশিষ্ট গুণৰ কথা প্ৰকাশ পাইছে। ভক্ত আৰু ঈশ্বৰৰ আত্মিক সম্বন্ধৰ কথা এনেদৰে কোৱা হৈছে—

"মঞি আত্মা হেন জানি/ আহ্মাক বান্ধৱ মানি/ দেখা ভিন্ন আপোনাৰ দেহ।"

মায়াময় দেহৰ প্ৰতি অনাস্থা আৰু আত্মাৰ (ঈশ্বৰ) আস্থা স্থাপন কৰাজনেই উত্তম ভকত। উদ্ধৱে ভক্তিতত্ত্ব বুজি শেষত কৈছে—

"প্ৰভু এড়ি তোহ্মাৰ পাৱক।
কোনজনে ভজিবে আনক।।
চিণ্ডিলা সুদৃঢ় মোহ পাশ।
বিষয়ত কৰিলা উদাস।।
দূৰ গৈলা বান্ধৱৰ স্নেহ।
দেখো ভিন্ন আপোনাৰ দেহ।।"

— কীৰ্ত্তন, ৫০—৫১

মহাভক্ত উদ্ধৱৰ এই অৱস্থা প্ৰাপ্তি অব্যভিচাৰী ভক্তিৰেই নামান্তৰ। মন-বুদ্ধি-অহংকাৰাদিয়ে জীৱক চঞ্চল কৰে। এই সকলক দমন কৰি ভক্তই নিৰ্বিকাৰ চিত্তে কেৱল কৃষ্ণ কথাত ৰতি কৰে। মাধৱদেৱে নাম-ঘোষাৰ 'আত্ম-উপদেশ' খণ্ডত নিজৰ মন-বুদ্ধি-অহংকাৰকো উপদেশ শুনাইছে—

"হে মন তোৰ কাম সংকল্প বিকল্প ধৰ্ম্ম
তেজি মিছা ব্যাপাৰ সকল।
সদায়ে সংকল্প মাত্ৰ কৰিয়ো সুহৃদ মন
কৃষ্ণ নাম পৰম মঙ্গল।।৯২

ব্ৰহ্মাণ্ডৰ বস্তুৰে মানুহক নোজোৰে। অসন্তোষ মনক বুজাব পৰাকৈ সকলো লোকৰে জ্ঞান সমানে নাথাকে। গতিকে অক্ষয় অব্যয় কৃষ্ণ নামামৃত পান কৰাৰ বাহিৰে সন্তোষৰ অন্য উপায় নাই। কীৰ্ত্তনৰ 'বেদস্তুতি' অধ্যায়ত কৃষ্ণনামৰ মাহাত্ম্য বুজি বেদস্তুতি কৰিছে—

"তোহ্মাৰ চৰণ চিন্তি যথাত ভকত থাকে
সেহি পুণ্য সেহি তীৰ্থ স্থান।
....
তোমাৰ অমৃত কথা ধাৰায়ে বহয় যথা
তাক যিটোজনে কৰে পান।।"

মাধৱপুৰুষে নাম-ঘোষাত হৰি ভক্তজনৰ লাভৰ কথা কৈছে। তীৰ্থ-স্থান দৰ্শন, দান-দক্ষিণা দান, যাগ-যজ্ঞৰ পুণ্য আদি সকলোৱে ফল একমাত্ৰ কৃষ্ণ ভজনাই দিব পাৰে—

"যাৰ পুন সৰে ঐত হৰিত শৰণ লৈয়া
হৰি গুণ গাৱে শুদ্ধভাৱে।
দধি দুগ্ধ ঘৃত মধু নদীৰ জলক পিয়া
পিতৃগণে তৃপতিক পাৱে।।"১০

কীৰ্ত্তনৰ অন্তৰ্গত প্ৰাদ চৰিত খণ্ডত ধন-জন, বিষয়-অহংকাৰৰ অৰ্থ শূন্যতা আৰু একমাত্ৰ ভকতি বিনে কোনো শ্ৰেষ্ঠ ধৰ্ম নাই বুলি ভক্ত প্ৰাদৰ মুখে কোৱা হৈছে। সেই বাবেই বাৰ ব্ৰতকাৰী দ্বিজ ব্ৰাহ্মণতকৈ ভকত-চাণ্ডালক শ্ৰেষ্ঠ প্ৰতিপন্ন কৰি কোৱা হৈছে—

"সিটো মহাগৰ্ব্বী বিপ্ৰে আপোনাক
পৱিত্ৰ কৰিবে নাৰে।
ভকত চাণ্ডালে আপোনাকো তাৰে
পুৰুষ কৌটি উদ্ধাৰে।।২২৬

নিষ্কাম ভক্তিৰ শ্ৰেষ্ঠত্ব দেখুৱাই প্ৰাদৰ মুখে আৰু কোৱা হৈছে। দৈত্যৰ ঈশ্বৰ (ৰজা) পাতিবলৈ নৃসিংহ অৱতাৰী ভগৱন্তই ইচ্ছা প্ৰকাশ কৰাত ভক্ত প্ৰাদে কয়—

"তোমাৰ অকাম ভৃত্য আমি।
তুমিও নিষ্কাম মোৰ স্বামী।।
নাহি কাম আহ্মাৰ অন্যথা।
নুহি ৰাজ সেৱকৰ যথা।।"২৩৬

(১৮ পৃষ্ঠাত চাওক)

শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ বৰগীত

(১২ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

কেনে কৰিবি কৰ।
খৰে মাৰিবে বানে বিনে
দুঃখ পায়া কেনে মৰ।। — মাধৱদেৱ, ১৯

উপদেশমূলক বৰগীতবোৰত অকলে ভগবানৰ নাম লোৱাৰ উপৰি ভকত বা সজ্জনৰ লগত সমূহীয়াভাৱে ভগৱানৰ নাম-কীৰ্তন কৰাৰ ওপৰতো গুৰুত্ব দিয়া হৈছে।

"হৰিগুণ গাৱত মেৰি মনাই।
সুখে ভকত সঙ্গ মিলাই।।"
— মাধৱদেৱ, ২০

"কহয় মাধৱ দাস গতি নাহি আন।
সজ্জন জনেৰ সঙ্গ লেহু অগিয়ান।।"
— মাধৱদেৱ, ২৮

"অৰবিন্দ নিন্দি পাৱ নৱ পল্লৱ
ৰতন নূপুৰ পৰকাশ।
ভকত পৰম ধন তাহে মজোক মন
শঙ্কৰ এহু অভিলাষা।।"

এইদৰে উপদেশমূলক বৰগীতৰ মাজেৰে শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱে জনসাধাৰণক মানৱদেহ আৰু বিষয়-বাসনাৰ অসাৰতাৰ কথা সোঁৱৰাই দি ভক্ত বা সৎজনৰ সঙ্গত ভৱ-তৰণৰ একমাত্ৰ উপায় ৰাম-নামৰ বেহা কৰি দুৰ্লভ মানৱ জীৱন সাৰ্থক কৰিবলৈ কাতৰ অনুৰোধ জনাইছে। এই বৰগীতবোৰৰ ভাৱৰ লগত দেহি বিচাৰৰ গীতৰ সাদৃশ্য মনকৰিবলগীয়া।

শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ বৰগীতসমূহৰ ভিতৰত আটাইতকৈ আকৰ্ষণীয় আৰু মনোমুগ্ধকৰ হ'ল দৈৱকীৰ গৰ্ভত পূৰ্ণ ব্ৰহ্ম ৰূপে অৱতাৰ হোৱা শ্ৰীকৃষ্ণৰ গোকুল বা ব্ৰজলীলাৰ গীতসমূহ। দুষ্টক দমন আৰু সন্তক পালন কৰি গোকুলৰ যশোদা-নন্দ প্ৰমুখ্যে সমস্ত ভক্ত গোপ-গোপীসকলৰ মনোবাঞ্ছা পূৰণৰ অৰ্থে নন্দগৃহত প্ৰতিপালিত হোৱা শ্ৰীকৃষ্ণৰ মানৱীয় লীলাই এই গীতসমূহৰ মূল বিষয়। শঙ্কৰদেৱে এঘাৰটা আৰু মাধৱদেৱে প্ৰায় এশৰো অধিক এই বিষয়ৰ গীত লিখি বৰগীতসমূহ জনসাধাৰণৰ অতি আপোন কৰি তুলিছিল। অন্তৰ্নিহিত বিষয়বস্তুলৈ লক্ষ্য কৰি কৃষ্ণৰ এই লীলা গীতসমূহক এনেদৰে ভগাব পাৰি ঃ কৃষ্ণৰ কেঁচুৱা ৰূপ আৰু স্তনপান, শ্ৰীকৃষ্ণৰ অলৌকিক দৈহিক ৰূপ বৰ্ণনা, চোৰ-চাতুৰী, বন্ধন, উত্থান বা জাগন, গো-চাৰণ বা চালন, ভোজন, প্ৰত্যাবৰ্তন, খেলন, ভূষণ, হৰণ, গোপীবিৰহ, দৌলাৰোহণ, ফাকু খেল আৰু ভগৱন্তৰ বিপৰীত লীলা প্ৰকাশক গীত। এই বিষয়সমূহৰ অধিকাংশ গীত মাধৱদেৱৰ। শঙ্কৰদেৱৰ লীলা গীতসমূহ মাত্ৰ তিনিটা বিষয়ৰ শ্ৰীকৃষ্ণৰ অতুলনীয় ৰূপমাধুৰী বৰ্ণনামূলক, গোচাৰণ বা বৃন্দাবন লীলা আৰু গোপী বিৰহমূলক। শঙ্কৰদেৱে কৃষ্ণৰ শিশুলীলাতকৈ ঐশ্বৰীক লীলাৰ ওপৰতহে অধিক গুৰুত্ব দিছিল। সেয়েহে বাৎসল্য ৰসাত্মক লীলা গীতৰ বিপৰীতে শঙ্কৰদেৱে গোপী বিৰহৰ গীত ৰচনাত বেছি প্ৰাধান্য দিছিল।

লীলাগীতসমূহৰ ভিতৰত শ্ৰীকৃষ্ণৰ ৰূপৰ বৰ্ণনা থকা গোকুল বা বৃন্দাবন লীলা আৰু গোপী বিৰহৰ গীতৰ সংখ্যাই অধিক। ভাগৱত পুৰাণৰ কৃষ্ণৰ ৰূপ সৌন্দৰ্যপ আৰ্হিতে বৰগীতবোৰত শ্ৰীকৃষ্ণৰ ৰূপ-বৰ্ণনা কৰা হৈছে। কৃষ্ণ সোণৰ কিৰিটি, কাণত কুণ্ডল, হাতত কংকন, ডিঙিত বনমালা পৰিহিত পীতবস্ত্ৰধাৰী শ্ৰীকৃষ্ণ ৰূপ শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ বৰগীতত এনেদৰে উজ্বলি আছে—

"মকৰ কুণ্ডল গণ্ড মণ্ডিত খণ্ডিত
চাৰু ৰুচিস্মিত হাসা।
কনক কিৰীটি জড়িত ৰতনা নৱ
নীৰুজ নয়ন বিকাশা।।"
— শঙ্কৰদেৱ, ২

"নৱ ঘনশ্যাম পীতাম্বৰ জ্যোতি।
কৌস্তভ কণ্ঠে হাৰ গজমতি।।
....
চান্দ জ্যোতি জিনি তিলক কপোলে।
কুণ্ডল জলমল অলকা বিলোলে।।"
— মাধৱদেৱ, ৭২

ভক্তি-কবি দুজনাই সাধাৰণভাৱে শ্ৰীকৃষ্ণৰ ৰূপ বৰ্ণনা কৰাৰ উপৰি গোপ বালকসকলৰ লগত নাচি থাকোতে বা গৰু চৰাবলৈ যাওঁতে ফুটি উঠা কৃষ্ণৰ দৈহিক সৌন্দৰ্যৰ বৰ্ণনাও অতি উল্লাসপূৰ্ণভাৱে কৰিছে।

গোকুল বা বৃন্দাবন লীলাৰ গীতসমূহৰ ভিতৰত উত্থান বা জাগন আৰু চালনৰ গীতসমূহ অতি আকৰ্ষণীয়। শঙ্কৰদেৱৰ বৰগীতৰ মাজত জাগনৰ গীত দেখা নাযায়। এই বিষয়ৰ মাধৱদেৱৰ গীতকেইটা অতি প্ৰাণস্পৰ্শী। 'তেজ ৰে কমলাপতি পৰভাত নিন্দ'— এই ধৰণৰ এটি সুন্দৰ গীত। গীতটিত গোকুলৰ ৰাতিপুৱাৰ পৰিৱেশ এটা ফুটাই তোলা হৈছে। ৰাতি পুৱাইছে, পদুম ফুলবোৰ বিকশিত হৈছে, ভোমোৰাবোৰ উৰিবলৈ ধৰিছে, ব্ৰজবধূসকলে কৃষ্ণৰ গুণ গাই দধি মথিবলৈ আৰম্ভ কৰিছে, দাম-সুদামে অথনিৰেপৰা মাতি আছে, পিতৃ নন্দ আৰু গোৱালসকলো নিজৰ নিজৰ কামত গৈছে। দেৰিলৈকে শুই থকা কৃষ্ণক যশোদাই সেয়েহে কৈছে।

ক্ষীৰ লৱণু লৈয়ো শিঙা বেত বেণু।
সকালে মেলিয়ো বৎস হাম্বালাৰে ধেনু।।"
— মাধৱদেৱ, ১৩০

জাগনৰ আন দুটামান সুন্দৰ গীত হৈছে, 'উঠৰে উঠ বাপু গোপালহে', উঠ উঠ বাপু চান্দ বনয়' আদি সেৱাচাৰণৰ গীত ৰচনাতো মাধৱদেৱৰ দক্ষতা অসীম। শঙ্কৰদেৱৰ 'হেৰহু মাই, চললি বিপিনে মধাই' গীতটিত কৃষ্ণই বাঁহী বজাই গৰু চৰাবলৈ যোৱাৰ বৰ্ণনা গোপীসকলৰ মুখেৰে দাঙি ধৰিছে। বেঁকা চাৱনি আৰু ফুলি থকা কৃষ্ণৰ ৰূপ দেখি মুগ্ধ হোৱা গোপীসকলৰ মানসিক অৱস্থা চিত্ৰণতহে তেওঁ বেছি প্ৰাধান্য দিছিল।

"ওহি জগ-মোদন কন্ধে দধি ওদন
গোধন আগু বুলাই।
সৰোৰুহ নয়ন বঙ্কিম হাসি
হেৰইতে ভুৱন ভুলাই।।
মদন দমন ৰূপ পেখি পুনু পুনু
মুৰুছি পৰয় সুৰনাৰী।।"
— শঙ্কৰদেৱ, ২২

কিন্তু মাধৱদেৱে তেওঁৰ চাৰণ-গীতবোৰত কৃষ্ণক লগৰীয়াৰ লগত নাচি-বাগি, ৰং তামাচা কৰি গৰু চৰাবলৈ যোৱা সাধাৰণ ৰূপত চিত্ৰিত কৰিছে। অৱশ্যে গীতটোৰ শেষৰ ফালে তেওঁ যে সাধাৰণ নহয়, বেদ শিৰোমণি ভক্ত-বৎসল হৰিহে, সেই কথা পাঠকক সোঁৱৰাই দিছে—

"গোৱিন্দ চলয়ে বিৰিন্দা বনে গোপ শিশু সঙ্গে।
বজাৱে মোহন বেণু দেনু-ধায় ৰঙ্গে।।
....
গগণ মণ্ডল পুৱে শিঙ্গা বেণু ৰোলে।
আভীৰ বালকে বেঢ়ি জয় হৰি বোলে।।
কেহোঁ বোলে 'ৰাম' কেহোঁ 'জয় হৰি'।
উচ্চায়া পাঞ্চনি ধায় বৎস পুচ্ছ ধৰি।।
....
বেদ শিৰোমণি যাৰ চৰণে বিৰাজে।
সোহি প্ৰভু গোপৰূপ বালেকৰ মাজে।।
— মাধৱদেৱ, ১৩২

শঙ্কৰদেৱ-মাধৱদেৱৰ সমূহ বৰগীতৰ ভিতৰত কৰুণ-ৰসাত্মক গোপী বিৰহৰ গীতখিনি অন্যতম। এই গীতবোৰৰ মাজেৰে কৃষ্ণ মথুৰালৈ গুচি যোৱাত তেওঁৰ অদৰ্শনক হোৱা নন্দ যশোদাৰ অৰ্ন্তবেদনা আৰু গোপীসকলৰ বিৰহ যন্ত্ৰণা অতি প্ৰাণস্পৰ্শী ৰূপত দাঙি ধৰা হৈছে। মন কৰিবলগীয়া যে শঙ্কৰদেৱে কেৱল গোপী-বিৰহহে তেওঁৰ গীতত বৰ্ণনা কৰিছে। শঙ্কৰদেৱৰ এটি উৎকৃষ্ট গোপী বিৰহৰ গীত "কহৰে উদ্ধৱ কহ প্ৰাণেৰ বান্ধৱ"। গীতটিত কৃষ্ণঅণৰ অনুৰোদত গোপীৰ খবৰ ল'বলৈ মথুৰালৈ অহা কৃষ্ণ সখা উদ্ধৱক গোপীসকলে বেঢ়ি ধৰি কৃষ্ণৰ খবৰ সোধা আৰু লগতে সমগ্ৰ গোকুলবাসীৰ কৃষ্ণ বিচ্ছেদত হোৱা বিৰহৰ বৰ্ণনা দাঙি ধৰা হৈছে।■■

তাৰাসৰে নকৰে ভকতি

(১৭ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

অব্যভিচাৰী ভক্তিত সাংসাৰিক বিষয়-বাসনাৰ দোষে স্পৰ্শ নকৰে। গোপীনীসকলৰ অকাৰ্য যেনেকৈ ভগৱন্তই নিজৰ বুলি লৈছে, প্ৰাদকো সকলো দোষৰ পৰা মুক্তি দিছে ভগৱন্ত পুৰুষে—

"মোতে চিত্ত দিয়া কাৰ্য্য কৰিয়ো সন্তোষে।
তেবে কি কৰিতে পাৰে সংসাৰৰ দোষে।।"২৪৬

ব্ৰজৰ গোপ-গোপীসকলে বৈকুণ্ঠ দৰ্শনৰ অভিলাষ কৰে। জগতৰ স্বামী, অন্তৰ্যামী ভগৱন্তক ওচৰতে পাই বাঞ্ছা কৰিছিল যে বৈকুণ্ঠ-দৰ্শন অচিৰেই হ'ব। কিন্তু ভগৱন্তই তেওঁলোকৰ অহংকাৰ গুচাই আত্মজ্ঞান দিছে। গোপ-গোপীৰ বিষয়ৰ মায়া দূৰ কৰিছে বৈকুণ্ঠ দৰ্শন কৰাইছে। গোপ-গোপীসকলে ধন্য মানিছে একমাত্ৰ ঈশ্বৰৰ পৰম ব্ৰহ্মৰ স্বৰূপ দেখি—

"বৈকুণ্ঠ মধ্যত দেখিয়া কৃষ্ণৰ
হেন ৰূপ আচৰিত।
নন্দ আদি কৰি গোপ গোপীগণ
আনন্দে নধৰে চিত।।
পৰম বিস্ময় মনে বোলৈ সৰে
বৈকুণ্ঠ পাইলো জীৱন্তে।
ভকতৰ বাঞ্ছা কোনো নিসিজে
ঈশ্বৰ কৃষ্ণত হন্তে।।
— দশম স্কন্ধ, ১২০৩

ব্যভিচাৰী ভক্তিৰ দ্বাৰাই সংসাৰ বন্ধ দূৰ কৰা সম্ভৱ নহয়। গোপ-গোপীসকলে একান্ত ভকতিৰ বলতে কৃষ্ণৰূপ দৰ্শন কৰিব পাৰিলে। এই তৃপ্তি, মহাসুখ অন্যত্ৰ ধৰ্মত বিৰল। মহাসুখ লাভৰ বাবে জীৱই আন কৰ্ম, ধৰ্ম ত্যাগ কৰিবই লাগিব। কেৱল ভক্তিপথহে এই মহাসুখৰ বাবে শ্ৰেষ্ঠ পথ। কৃষ্ণৰ গুণ-নাম কীৰ্ত্তনৰ দ্বাৰাই ভকতসকল পবিত্ৰ হয়। গতিকে আন ধৰ্মৰ আৱশ্যকতা নাথাকে। ভক্তিপন্থৰ বিচৰণ কৰা সকলৰ প্ৰতি মাধৱ গুৰুজনাই সেয়ে উপদেশ শুনাইছে—

"বেদ শিৰোৰত্ন মন্ত্ৰে যাহাক প্ৰকাশে।
হেন তত্ত্ব জ্ঞান আসি মিলে অপ্ৰয়াসে।।৪
একে বাসুদেৱতেসে কৰিব ভকতি।
নকৰিব আন একো দেৱতাত ৰতি।।"
— ভক্তি-ৰত্নাৱলী

ভক্তিহীন স্বধৰ্মৰ ফল নাই। নিষ্কাম ভকতিয়েই উত্তম। গতিকে ভাগ্যশালী পুৰুষে এই ধৰ্মত থাকি জীৱন সফল কৰে।■■

পদাধিকাৰৰ অভিভাষণ

(৩ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

কৰিলে। ক'লে যে ভগৱন্তৰ ভকতিত জগতৰ সমস্ত ধৰ্ম সিজে। হৰি ভক্তি হ'ল বিধিৰ ঈশ্বৰ। জগতৰ বাকীবোৰ ধৰ্ম বিধিৰ কিঙ্কৰ। ঈশ্বৰ কৃষ্ণত একশৰণ হৈ যদি তেওঁত ভকতি কৰা হয়, তেতিয়া কোনো পাপ হব নোৱাৰে। ঈশ্বৰ কৃষ্ণই তেনে ভক্তক সকলো প্ৰকাৰে ৰক্ষা কৰিব।

গুৰু শঙ্কৰে শৃঙ্খলাহীন এখন সমাজক ধৰ্মভক্তিৰ গভীৰ প্ৰেমৰ বান্ধোনেৰে শৃঙ্খলিত কৰি তুলিলে। এই সমাজখন ভক্তিৰসেৰে সিক্ত মহাপুৰুষীয়া সমাজ, ঈশ্বৰ বিশ্বাসেৰে পৰিপুষ্ট সাধু মহন্তৰ সমাজ। এই সমাজখন প্ৰৱৰ্তন কৰালে গুৰু, দেৱ, নাম আৰু ভকতৰ সেৱাৰ মাধ্যমেৰে।

ভগৱন্তৰ নাম হ'ল এই ভকতি পন্থৰ সাধন মন্ত্ৰ। "হৰি নামে নামে নামে নিশ্চয়। মোহাৰ জীৱন নাৰদে কয়।" এই পন্থত নামেই একমাত্ৰ মন্ত্ৰ। কৰ্ম যদি জগতত কিবা আছে— সেই কৰ্ম হ'ল দৈৱকী পুত্ৰ কৃষ্ণদেৱৰ পদসেৱা।

বেদে ৰামায়ণে পুৰাণে ভাৰতে
আদি মধ্য অৱসানে।
হৰিকেসে মাত্ৰ কহৰে নিশ্চয়
জানা তত্ত্ব এহিমানে।।
(নাম-ঘোষা)

সমস্ত শাস্ত্ৰৰ নিৰ্দেষিত পথ হ'ল হৰি সেৱা। এই হৰি সেৱা এৰি অন্য দেৱান্তৰ ভজনা কলিকালৰ ধৰ্ম নহয়। আমাক কুসংস্কাৰ, অন্ধবিশ্বাসমুক্ত এখন সংস্কাৰকামী সমাজৰ অধিকাৰী কৰি গ'ল মহাপুৰুষ গুৰুজনাই। আমাক আঁতৰাই আনিলে জড়োপাসনাৰ সেই অন্ধ পথৰ পৰা, সাপ, বেঙ, গছ আৰু অন্যান্য মূৰ্ত্তিৰ মাজত সেৱাৰ বস্তু থাকিব নোৱাৰে। এইবোৰ কথাৰ মাজত শাস্ত্ৰীয় নিষ্ঠা নাই। সত্যৰ সন্ধান ইয়াত পোৱা নাযায়। মহাপুৰুষীয়া লোকসকলৰ বাবে গুৰুজনে দি গ'ল বাঙ্ময়ী মূৰ্ত্তিৰ উপাসনা। ভাগৱত ঈশ্বৰ কৃষ্ণৰ মুখৰ বাণী। এই ভাগৱত বস্তু হ'ল আমাৰ হৃদয় ৰাজ্যত স্থাপিত বাঙ্ময়ী মূৰ্ত্তি। ইয়াৰ পিচতে গুৰুজনে আমাক দিলে ভগৱন্তৰ নামবৃত্তি সাধনৰ এখন বহল সমাজ। নাম জপ, নাম কীৰ্ত্তন নাম প্ৰসঙ্গ হাল ভগৱত উপাসনাৰ এটি সুন্দৰ পথ। 'ভকত মূৰ্ত্তি' হৰিসেৱকসকলৰ বাবে সেৱাৰ মূৰ্ত্তিমন্ত ৰূপ। কাৰণ, কলিযুগে ভকতেসে হৰি অৱতাৰ। সৰ্বশেষত চিন্ময় মূৰ্ত্তি হ'ল ভগৱন্তৰ এনে এটি ৰূপ য'ত ভকতে ভগৱন্তৰ লগত একাকাৰ হৈ যায়। মুখ দি নামৰ ৰূপ হৃদয়ত প্ৰকাশিত ধৰি ঐকান্তিকভাৱে ভগৱন্তক চিন্তা কৰা ভকতসকল প্ৰকৃততে ধন্য।

মহাপুৰুষ গুৰু শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰ কেৱল ধৰ্মৰে গুৰু নহয়, তাৰা একাধাৰে সাহিত্যিক, সংস্কৃতজ্ঞ, পণ্ডিত, নাট্যকাৰ, সুৰকাৰ, নাট্যকৰ্মী, নাট্যশিল্পী, গীতিকাৰ, নাট পৰিচালক, নাট প্ৰযোজক, গায়ন-বায়ন-নৃত্য বিশাৰদ, মঞ্চৰ প্ৰৱৰ্তক, মঞ্চাভিনেতা আৰু কৰ্ম সংস্কৃতিৰো প্ৰৱৰ্ত্তক।

সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষজুৰি যি সময়ত এক অভূতপূৰ্ব ধৰ্ম বিপ্লৱৰ সূচনা হৈছিল, মধ্যযুগৰ সেই নৱবৈষ্ণৱ আন্দোলনে যিসময়ত পুবৰ পৰা পশ্চিমলৈ, উত্তৰৰ পৰা দক্ষিণলৈ সমগ্ৰ দেশখনকে আলোড়িত কৰি তুলিছিল-- শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰে তেতিয়াই উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ এই ভূমিখণ্ডত 'একশৰণ হৰিনামধৰ্ম' প্ৰচাৰ কৰি অসমৰ মিশ্ৰিত জনগোষ্ঠীসমূহক হৰি ভক্তিৰ ৰসেৰে সিক্ত কৰি তুলিছিল। ভাৰতৰ অন্যান্য বৈষ্ণৱ ধৰ্ম প্ৰচাৰক

(১৯ পৃষ্ঠাত চাওক)

পদাধিকাৰৰ অভিভাষণ

(১৮ পৃষ্ঠাৰ পৰা)

সকলে কোনোজনে সীতা-ৰাম, কোনোজনে লক্ষ্মী-নাৰায়ণ আৰু কোনোজনে আকৌ ৰাধা-কৃষ্ণকে একত্রে সেব্যৰূপে প্ৰতিষ্ঠা কৰি ধৰ্ম প্ৰৱৰ্ত্তন কৰিছিল। কিন্তু গুৰুজনাৰ ধৰ্ম আছিল এক। তাৰাৰ ধৰ্মত দুইৰ লেখমাত্ৰও সঞ্চাৰ হোৱা নাছিল। তাৰাৰ ধৰ্মত একশৰণ আছিল মূলমন্ত্ৰ। সেই ধৰ্মত একত ব্যতিৰেকে দ্বিতীয় নাই। 'এক কৃষ্ণদেৱ কৰিয়োক সেৱ' মন্ত্ৰ আছিল তাৰা প্ৰৱৰ্ত্তিত ধৰ্মৰ অন্তঃসলিলা গতি। এই ধৰ্ম প্ৰচাৰ, প্ৰসাৰ, সংৰক্ষণ আৰু সংবৰ্দ্ধনৰ বাবে গুৰুজনাই যুঁজ দি কিমান যে হাৰাশান্তি হ'ল এই বাখ্যা নিস্প্ৰয়োজন।

মহাপুৰুষ গুৰু সাহিত্যৰো গুৰু। অসমৰ সাহিত্য জগতত শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰে সীমাহীন বৰঙণি আগবঢ়াই গৈছে। গুৰুজনাৰ সাহিত্য সৃষ্টিৰ মূল্য লক্ষ্য আছিল একশৰণ হৰিনাম ধৰ্ম জনসাধাৰণৰ মাজত প্ৰচাৰ কৰা। শ্ৰীমদ্ভাগৱত গ্ৰন্থৰ আঠোটা স্কন্ধ-- প্ৰথম, দ্বিতীয়, তৃতীয়, ষষ্ঠ, অষ্টম, দশম, একাদশ আৰু দ্বাদশ স্কন্ধসমূহ গুৰুজনে অতি সাৰলীল ৰূপত অনুবাদ কৰিলে। এই ভক্তি শাস্ত্ৰভাগৰ প্ৰতিপাদ্য বিষয় হ'ল "কৃষ্ণস্তু ভগৱন্ত স্বয়ং"। কৃষ্ণতে শৰণ গ্ৰহণ কৰি কৃষ্ণকে একমাত্ৰ উপাস্য তত্বৰূপে এই গ্ৰন্থত প্ৰতিপন্ন কৰা হৈছে।

নিমি নৱসিদ্ধ সংবাদ, ভক্তি-প্ৰদীপ, হৰিশ্চন্দ্ৰ-উপাখ্যান, ৰুক্মিণী-হৰণ কাব্য, কুৰুক্ষেত্ৰ কাব্য আৰু উত্তৰাকাণ্ড ৰামায়ণ গুৰুজনাৰ ৰচিত ভক্তি-তত্ব গ্ৰন্থ। এই গ্ৰন্থসমূহৰ যোগেদি ৰাম আৰু কৃষ্ণ চৰিত্ৰ বিশেষভাৱে প্ৰচাৰ কৰা হৈছে। গুণমালা, টোটয়, চপয়, দেৱ ভটিমা, ৰাজভটিমা, বৰগীত আৰু কীৰ্ত্তন-ঘোষাৰ মাজেৰে কৃষ্ণ ভক্তিৰ মহামহিমাযুক্ত তত্ব সমূহ প্ৰকাশ কৰা হৈছে।

ইয়াৰ উপৰিও গুৰুজনে ছয়খন অঙ্কীয়া নাট ৰচনা কৰি অসমীয়া নাট্য সাহিত্যৰ ভৰাঁল টনকিয়াল কৰি গৈছে। ৰামবিজয় নাটখনৰ বাহিৰে বাকী পাচোঁখন নাটত কৃষ্ণ চৰিত্ৰৰ মহামহিমা প্ৰকাশ কৰা হৈছে। ৰামবিজয় নাটত ভগৱান শ্ৰীৰামচন্দ্ৰৰ চৰিত্ৰ প্ৰকাশিত হৈছে। হলেও দুয়োজনেই শ্ৰীকৃষ্ণ আৰু শ্ৰীৰামচন্দ্ৰ ঈশ্বৰ অৱতাৰ আৰু দুয়োটা চৰিত্ৰৰ মাজেদি হৰিভক্তিৰ মহাগতি প্ৰবাহিত হৈ আছে।

গুৰুজনে সাহিত্যৰ কাৰণে সাহিত্যৰ সৃষ্টি কৰা নাছিল। প্ৰকৃততে এই সাহিত্যৰ মাজেদি প্ৰবাহিত হৈ থকা বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ প্ৰৱল সোঁতটোক জনসাধাৰণৰ মনৰ মাজলৈ লৈ যোৱাৰ বাবহে এই সাহিত্যৰ সৃষ্টি কৰা হৈছিল। কৃষ্ণ ভক্তিৰ মহাপ্লাৱনেৰে কিৰূপে উত্তৰ-পূৰ ভাৰতৰ এই সমাজখনক উত্তৰণ ঘটাব পৰা যায়, একশৰণৰ মহা তত্বেৰে কি ৰূপে জনজীৱনক সঁচা অৰ্থত ঈশ্বৰৰ সেৱকৰূপে পৰিচয় কৰাব পৰা হয় এই কথা গুৰুজনাৰ সাহিত্যত চিৰ প্ৰবাহমান।

নাট্যগুৰু শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰ। বিশ্বত প্ৰথম মুকলি মঞ্চৰ জন্মদাতা। ১৯ বছৰ বয়সত গুৰুজনে 'চিহ্নযাত্ৰা' নাট লিখিলে, মঞ্চস্থ কৰিলে, দৰ্শক সকলক কৃষ্ণ কথা ৰস অমৃতেৰে মজাই ৰাখিলে। এই মঞ্চত গীত ঘাটিবৰ বাবে, গায়ন গাবৰ বাবে, নৃত্যৰ গতি ৰক্ষা কৰিবৰ বাবে 'খোল'ৰ প্ৰয়োজন অনুভৱ কৰিলে। কপিলিমুখৰ জগন্নাথ কুমাৰৰ হতুৱাই গুৰুবাদ্য খোল তৈয়াৰ কৰিলে। বাৰে তেৰ আঙুল সোৰে ন আঙুল। বৈকুণ্ঠৰ চিত্ৰপট অঙ্কন কৰিলে। সপ্ত বৈকুণ্ঠৰ চিত্ৰপত্ৰ আঁকিলে। প্ৰচাৰ বিমুখ অসমীয়া জাতিয়ে আজিও গুৰুজনক জগত সভাত প্ৰচাৰ কৰিব পৰা নাই। নাট্য সাহিত্যৰ জনকৰূপে জগত সভাত প্ৰতিস্থা কৰিব পৰা নাই। ই কম দুৰ্ভাগ্যৰ কথা নহয়। এই নাটকৰ বিভিন্ন মনোগ্ৰাহী দৃশ্য সজ্জাৰে, হৃদয়স্পৰ্শী ৰূপকথাৰে ভৰাই উপভোগ কৰিবলৈ অহা দৰ্শক শ্ৰোতাক সাত দিন সাত ৰাতি মন্ত্ৰমুগ্ধ কৰি ৰাখিছিল। হৰি কথা শ্ৰৱণে কীৰ্ত্তনে সমস্ত দৰ্শকক নাটৰ খৰমান পৰ্যন্ত আকৃষ্ট কৰি ৰাখিছিল।

সংস্কৃতিৰ গুৰু শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰ। কৃষ্ণ সংস্কৃতিৰ মহা মহিমাৰে তদানিন্তন সমাজ জীৱনক এটি নৱপ্ৰেৰণাৰে সম্মোহন কৰি ৰাখিছিল, এটি নতুন দিগন্ত ৰচনা কৰিবলৈ সমৰ্থ হৈছিল। গায়ন, বায়ন আৰু নৰ্ত্তন-- এই তিনিওৰে সংযোগ সঙ্গীতৰ সৃষ্টি কৰিছিল শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰে। হৰি ভকতিৰ প্ৰতি আকৃষ্ট কৰাটোৱেই আছিল এই সঙ্গীতৰ ধাৰাটোৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য। শঙ্কৰী-সঙ্গীতৰ পৰিশীলিত ধাৰাটোৰ মাজত আমি অসমীয়া জাতিয়ে আজিও সুন্দৰ, সমাহিত জীৱনৰ জয়গীতি গাবলৈ সমৰ্থ হৈ আছো। আমাৰ মাত-কথা, চিন্তা-চৰ্চা, পিন্ধন-উৰণ, ভাৱ-ভঙ্গী, আচাৰ-বিচাৰ, গতি-গোত্ৰ, চলন-ফুৰণ, সমস্ততে এই সাংস্কৃতিক দৰ্শন প্ৰতিফলিত হয়। অসমৰ জাতীয় জীৱনৰ প্ৰতিটো খোজত মহাপুৰুষীয়া সংস্কৃতিৰ পূৰ্ণ প্ৰকাশ দেখিবলৈ পোৱা যায়। শঙ্কৰী সঙ্গীত মাৰ্গীয়। এই সঙ্গীতৰ মাজত অতি উচ্চস্তৰৰ চিন্তা সংপৃক্ত হৈ আছে। আধ্যাত্মিক দৰ্শন, ভাগৱত ভক্তি প্ৰকাশক এই গীত-মাত, নৃত্য-নাট্য, ভাওনা-সবাহ, পাঠ-প্ৰসঙ্গ, বাক্য সম্ভাৰৰ দ্বাৰাই শঙ্কৰী সঙ্গীতৰ জগত জিনা আহ্বান ধ্বনিত হৈ আছে। নাচৰ তালত, খোলৰ মাতত, গীতৰ ছন্দত, নাটৰ ব্যঞ্জনাত মুহূৰ্তে মুহূৰ্তে ঐশী সাধনাৰ স্বপ্ৰকাশ ঘটে। এইবোৰ মহাপুৰুষ গুৰু শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ দান।

নামঘৰ শ্ৰীশঙ্কৰৰ অনবদ্য অৱদান। এই নামঘৰৰ বাহিৰে ভিতৰে অসমৰ জাতীয় জীৱনৰ প্ৰতিটো স্তৱক গাঁথি ৰখা হৈছে। উত্তৰ-পূৰ ভাৰতৰ জনগোষ্ঠীসমূহক প্ৰেম-মৈত্ৰী, ঐক্য সংহতিৰে বান্ধি ৰাখিছে এই নামঘৰৰ পৰম পবিত্ৰ একতাৰ ডোলডালে। সমাজ জীৱনৰ বৰভেটি স্বৰূপ এই নামঘৰৰ মজিয়াতে গুৰুজনে আমাক সত্য-শিৱ-সুন্দৰৰ আৰাধনাৰ যোগেদি কি ৰূপে মনুষ্য জীৱন সফল কৰি তুলিব পাৰি তাৰ পূৰ্ণ প্ৰকাশ কৰি থৈ গ'ল নামঘৰৰ জৰিয়তে।

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰে আমাক শিক্ষা দিলে নিজৰ ভৰিৰ ওপৰত থিয় হবলৈ। মহাপুৰুষীয়া ধৰ্মত কৰ্মসংস্কৃতিৰ অফুৰন্ত প্ৰেৰণা আছে। কৰ্মৰ লগত ধৰ্মৰ গভীৰ সম্পৰ্ক স্থাপন কৰি মহাপুৰুষে ব্যক্তিত্ব গঠনৰ প্ৰশস্ত পথৰ সন্ধান দি গৈছে। হৰিসেৱা কৰিবলৈ হলে সেৱকসকল বস্তুনিষ্ঠ জ্ঞানেৰে সমৃদ্ধ হবই লাগিব। অন্যথা এই ঈশ্বৰৰ ধাৰণাই অস্পষ্ট ৰূপত থাকি যাব। নামঘৰ সেৱাৰ গৃহ। এই সেৱা কিন্তু ভগৱন্তৰ সেৱা, গুৰুজনাৰ সেৱা। এই নামঘৰত ঘোষণা কৰা হয় ঈশ্বৰ কৃষ্ণৰ মহিমা। অসমৰ নগৰে চহৰে, গাঁৱে চুবুৰীয়ে নামঘৰ আছে। এইয়া সামুহিক উপাসনাৰ গৃহ। তদুপৰি মহাপুৰুষীয়া সেৱকসকলে প্ৰতি গৃহে গৃহে সেৱা উপাসনাৰ বাবে একো একোটি গোঁসাইঘৰ বা গুৰুগৃহ তৈয়াৰ কৰি লৈছে। গুৰুগৃহ সমূহ তেতিয়াৰ পৰাই কাঠ, বাঁহ, বেত, শৰণ ঘেৰৰ দ্বাৰা নিৰ্মিত। এই গৃহসমূহ নিৰ্মাণত কাৰোবাৰ সহায়ৰ প্ৰয়োজন কেতিয়াও হোৱা নাছিল। মণিকূটত প্ৰতিষ্ঠা কৰা গুৰু আসনভাগ কঠাল, চেগুন আদি কাঠৰ। উচ্চমানবিশিষ্ট কাৰুশিল্প এই আসনৰ ভিন্ন কৰ্মত স্বপ্ৰকাশিত। সিংহাসন, ময়ুৰাসন, গৰুড়াসন যি আসনেই নহওঁক কিয় সকলো আসনৰ কাৰুকাৰ্য আমাৰ শিল্পীসকলৰ নিপুণ হাতৰ চানেকি। বন্তিপ্ৰজ্বলনৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় গছাভাগ, শৰাইভাগ, আসনৰ ওপৰৰ আমহি ঘৰভাগ, তাল থোৱা তিনিঠেঙীয়া পেঙদাল, পুথি ৰাখিবৰ বাবে তৈয়াৰ কৰা ৰহাল ভাগ কাঠৰ নিৰ্মিত। বন্তি ভাগ মাটিৰ তৈয়াৰী। পাঠ প্ৰসঙ্গত ব্যৱহাৰ কৰা আসনসমূহ বাঁহৰ, পাটীদৈ নতুবা কল থৰুৱাৰে ভকতসকলে নিজে নিজে তৈয়াৰী কৰি লয়। বিভিন্ন দ্ৰব্য ৰাখিবৰ বাবে সাজি লোৱা পাচি খৰাহীবোৰো আমাৰ সেৱক সকলৰ নিজা হাতৰ নিৰ্মিত। কাৰো হাতমুখলৈ কোনোৱেই চাই থাকিব লগীয়া নহয়। ভগৱন্তৰ চৰণত অৰ্পণীয় দ্ৰব্যসমূহ যেনে চাউল, মগু, কল, কুঁহিয়াৰ, আদা আৰু অন্যান্য দ্ৰব্য ভকতসেৱক সকলৰ নিজা উৎপাদিত দ্ৰব্য।

আসনত ব্যৱহাৰ কৰা গোঁসাই বস্ত্ৰভাগো অসমীয়া শিপিনীৰ বস্ত্ৰ শিল্প সাধনাৰ এটি উৎকৃষ্ট ফল বুলি স্বীকাৰ কৰিবই লাগিব। বাপসকলে পাঠপ্ৰসঙ্গত ব্যৱহাৰ কৰা তিনি বস্ত্ৰ, আইসকলৰ চাদৰ-ৰিহা-মেখেলা-গামোছা আদিবোৰো মহাপুৰুষীয়া সমাজখনক সুন্দৰ ৰূপত প্ৰতিস্থিত কৰাৰ স্বকীয় অৱদান বুলি সকলোৱে স্বীকাৰ কৰিবই লাগিব। ধৰ্মৰ লগত কৰ্মৰ সংযোগ কৰি ভগৱৎ সেৱা, ভগৱৎ উপলব্ধিৰ এনে অনুপম উদাহৰণ নিশ্চয় পৃথিৱীৰ কৰবাত থকা বুলি আমাৰ মনে নধৰে। তদুপৰি মহাপুৰুষে সৃষ্টি কৰি, হৰি সেৱাত ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ দি যোৱা খোল, ডবা, তাল আদি বাদ্যসমূহ নিতান্তভাৱে আমাৰ ভকতসমাজৰে নিজ হাতৰ অৱদান। ইয়াৰ উপৰিও ভাওনাৰ ছোঁঘৰ, মুকলিমঞ্চ, লগতে ভাওনাৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় আহাৰ্য যেনে— পোচাক-পৰিচ্ছদ, ধেনু-কাঁড়, গদা, বিভিন্ন চৰিত্ৰৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় মুখাসমূহ নিজা ববীয়াকৈ ভাৱৰীয়াসকলে তৈয়াৰী কৰি লৈ ভাও দি দৰ্শক-শ্ৰোতাক আকৰ্ষণ কৰিব পৰাটো কম পৰিপূৰ্ণতাৰ কথা নহয়। এনে কৰ্মসংস্কৃতিৰ নিপুণ বৈশিষ্ট্যৰে গুৰু শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰে অসমীয়া মহাজাতি গঠন কৰি জগতৰ সভাত চিনাকি কৰি গ'ল।

ভাগৱত ধৰ্মৰ মহা মহিমাৰে উজ্জীৱিত কৰি যোৱা এটা জাতিৰ স্ৰষ্টা শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ মহাপ্ৰয়াণৰ পিচত ক্ৰমগতিত পুনৰবাৰ আমাৰ জাতীয় জীৱনলৈ ভিন্নৰূপত দুৰ্যোগ নামি আহিলে। একশৰণৰ ঠাইত বহুশৰণে থিতাপি ললে। শ্ৰেণীস্বাৰ্থ ৰক্ষাৰ বাবেই বৰ্ণ-বৈষম্য, উচ্চ-নীচ, ধনী-দুখীয়া আদিৰ দৰে অনাকাঙ্খিত সামাজিক ব্যাধিসমূহ সমাজখনত গা-কৰি উঠিল। সংহতি বিভাজনৰ দ্বাৰাই সমাজখনৰে দৃঢ় ভেটিটোৰ ওপৰত মাধমাৰ মাৰিবলৈ যত্ন কৰিলে। এনেদৰেই গুৰুজনাই দৃঢ়ৰূপত গঢ়ি যোৱা অসমৰ বৰ ভেটিটো কপাই তোলা দৃশ্যই সেই সময়ৰ বহুজন মহাপুৰুষীয়াৰ হৃদয়ত বাৰুকৈয়ে আঘাট হানিছিল।

একশৰণ ধৰ্মৰ এনে বিপন্ন অৱস্থা দেখি সেইসকল ভৱিষ্যত দ্ৰষ্টা হিতৈষী প্ৰাণে কান্দি উঠিছিল। ব্ৰাহ্মণ্যবাদৰ উত্থানত মহাপুৰুষীয়া ধৰ্মৰ গ্লানি তেওঁলোকৰ বাবে চৰম আঘাত স্বৰূপ হৈ পৰিছিল। গুৰু প্ৰদত্ত ৰাজমাৰ্গস্বৰূপ হৰিভক্তিৰ গ্লানি তাৰাসমস্তৰ বাবে অসহনীয় আছিল। এই ধৰ্মব্যভিচাৰৰ পৰা সমাজখনক ৰক্ষা কৰিব লাগিব। একশৰণ হৰিনাম ধৰ্ম প্ৰচাৰ, প্ৰসাৰত যাতে কোনো বাধা আহি পৰিব নোৱাৰে তাৰ বাবে সেইসকল হিতৈষী ধৰ্মপ্ৰাণ লোক জাগি উঠিল। এই ধৰ্ম সংৰক্ষণ কৰিব লাগিব, সংবৰ্দ্ধিত হ'ব লাগিব। এই উদ্দেশ্য সাৰোগত কৰি জন্ম দিয়া হ'ল ১৯৩০ চনৰ এটি পৱিত্ৰ দিনত 'শঙ্কৰ সঙ্ঘ' নামৰ এটি অনুষ্ঠান। নগাঁও জিলাৰ পৱিত্ৰ পলাশনি হ'ল এই অনুষ্ঠানৰ সুতিকা গৃহ। জন্ম হ'ল মানুহৰ হৃদয় পৰিৱৰ্তনৰ অৰ্থে কাম কৰিব পৰা এটি অনুষ্ঠানৰ। এই সঙ্ঘৰ আবিৰ্ভাৱ ঘটিল মহাপুৰুষ গুৰু শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰে দি যোৱা মহান আদৰ্শপুষ্ট মানুহে মানুহৰ বাবে গভীৰ সহানুভূতিৰে ভাবিব পৰা অনুষ্ঠান। উদ্দেশ্য হ'ল— গুৰুজনাই দি যোৱা শুদ্ধ, সনাতন একশৰণ ধৰ্মভক্তিৰ শুদ্ধৰূপত প্ৰচাৰ কৰিব লাগিব, প্ৰসাৰ হব লাগিব, সংবৰ্দ্ধনো হ'ব লাগিব। লক্ষ্য এখন শান্তি-সম্প্ৰীতিপূৰ্ণ মানুহৰ সমাজ ৰচনা। গুৰুসেৱক মহাভকত ৰমাকান্ত মুক্তিয়াৰ আতা, লোকসেৱক হলধৰ ভূঞাই হাতত হাত ধৰি আগবাঢ়ি আহিল এই সমাজখন দৃঢ়ভাৱে গঠন কৰিবৰ বাবে 'একেলগে ধৰ্মালোচনা সভা' অনুষ্ঠিত কৰি একশৰণ মাৰ্গ উদ্ঘাটন কৰিবলৈ আগবাঢ়ি আহিল ৰায়চাহাব ঘনশ্যাম বৰুৱা আৰু বৈষ্ণৱ পণ্ডিত গোপাকাবল্লভ গোস্বামী প্ৰভুদ্বয়। ভক্তি আন্দোলনক এই কৰ্ণধাৰসকলে গুৰু ধৰ্ম প্ৰকৃত ৰূপত সংৰক্ষণ কৰাৰ ওপৰত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিলে। এৰাসৱৰ দৃঢ় পদক্ষেপক এখোজ আগুৱাই নিবৰ বাবে সহাঁৰি জনাই এই বিপ্লৱত গভীৰ নিষ্ঠাৰে আগুৱাই আহিল জজ যোগেন্দ্ৰনাথ বৰুৱা, গড়মূৰ সত্ৰৰ বিপ্লৱী, মুক্তিযোদ্ধা, প্ৰগতিশীল ধৰ্মাধিকাৰ মানৱতাবাদীৰ প্ৰবক্তা সত্ৰাধিকাৰ পীতাম্বৰ দেৱগোস্বামী প্ৰভু, ককা নীলমণি ফুকন, সাহিত্যিক হলিৰাম মহন্ত ঠাকুৰ, ৰায়চাহাব ডম্বৰুধৰ বৰুৱা, বৈষ্ণৱ পণ্ডিত ভুৱন চন্দ্ৰ ভূঞা, নিকামুল সত্ৰৰ সত্ৰাধিকাৰ গহনচন্দ্ৰ গোস্বামী, সুসাহিত্যিক ৰামেশ্বৰ বৰুৱা, পণ্ডিত ডিম্বেশ্বৰ নেওগ, হৰমোহন দাস, শশীকান্ত বৰবৰুৱা, লক্ষেশ্বৰ শইকীয়া, বৈষ্ণৱ পণ্ডিত সোণাৰাম চুতীয়া, ওজস্বী পণ্ডিত অচ্যুৎকৃষ্ণ মিশ্ৰ আদি স্থান আগুৱাসকল।

ক্ৰমগতিত, ১৯৩০ চনত ৰোপন কৰা বৃক্ষৰ পুলিটি আজি পত্ৰেপুষ্পে সুশোভিত হৈ 'শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ' নাম লৈ এটি বিশাল অনুষ্ঠানলৈ ৰূপান্তৰ ঘটিছে। এই অনুষ্ঠান আজি আমাৰ মহাদেশখনৰ ভিতৰতে বোধকৰো এটি সৰ্ববৃহৎ ধৰ্মীয় সাংস্কৃতিক, গণতান্ত্ৰিক বিপ্লৱী অনুষ্ঠান। প্ৰতিষ্ঠাকাল অৱধি এই অনুষ্ঠানলৈ বহুজন নিস্বাৰ্থ সেৱকে সেৱা আগবঢ়াই আহিছে। গুৰুজনাৰ নামত প্ৰতিষ্ঠিত অনুষ্ঠানটো প্ৰকৃততে সেৱাৰ অনুষ্ঠান। জনসাধাৰণৰ কল্যাণ সাধন এই অনুষ্ঠানৰ লক্ষ্য। এই অনুষ্ঠান প্ৰতিষ্ঠাৰ মূলতে হ'ল মহাপুৰুষীয়া ধৰ্ম শুদ্ধৰূপত প্ৰচাৰ হব লাগিব, মহাপুৰুষীয়া সাহিত্য সংস্কৃতিৰ প্ৰচাৰ, প্ৰসাৰ দেশখনৰ সৰ্বত্ৰে হব লাগিব। পাৰ হৈ যোৱা সময়ছোৱাত আমাৰ জাতীয় জীৱনৰ প্ৰতিটো স্তৰতে এই অনুষ্ঠানে গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰভাৱ পেলাই আহিবলৈ সমৰ্থ হৈছে। শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ দ্বাৰা সংগঠিত সমাজখনত জাত্যাভিমানীৰ স্থান নাই, উচ্চ-নীচৰ ভেটি নাই, স্পৃশ্য-অস্পৃশ্যৰ বিচাৰ নাই, ধনী, দুখীয়াৰো ভাগ কৰা নহয়। সঙ্ঘই বিচাৰে কেৱল মানৱতাৰ বিচাৰেৰে জীৱন চৰ্যা আগবঢ়াই নিয়া এখন প্ৰগতিশীল মনৰ সমাজ। এই সমাজৰ দুৱাৰ সকলোৰে বাবে উন্মুক্ত। কিৰাত কচাৰী, খাচী, গাৰো, মিৰি, তিৱা, কাৰ্বি লালুং, কোচ, ব্ৰাহ্মণ, শূদিৰ, আহোম, কলিতা, কৈৱৰ্ত আদি সকলো সম্প্ৰদায়ৰ লোক একেলগে বহি, খাই ঈশ্বৰ সেৱা কৰিব পাৰিব। বিচাৰ কেৱল ভক্তিৰ দ্বাৰাহে কৰা হয়। জনগোষ্ঠীয় বিচাৰ এই সমাজত নাই, সম্প্ৰদায়ৰ ভিন্নতাও নাই। এইখন গুৰু সেৱকৰ, ভকতৰ সমাজ। এই সমাজৰ প্ৰতিজন সেৱকে ভক্তিকে পৰম সম্পদ বুলি জ্ঞান কৰে। হৰি বিৰকতিক আপদ বুলি ভাৱে।

(ক্ৰমশঃ)

সাহিত্য শাখা সমিতিৰ বাৰ্ষিক কৰ্মপঞ্জী (২০১৩)

তাৰিখ	বাৰ	স্থান	নিৰ্দ্ধাৰিত কাৰ্যসূচী
৯ মাৰ্চ	শনিবাৰ	নগাঁও কাৰ্যালয়	বৈষ্ণৱ পণ্ডিত সোণাৰাম চুতীয়া বাপৰ স্মৰণসভা
১০ ”	দেওবাৰ	”	মূল কাৰ্যনিৰ্বাহকৰ দ্বিতীয় বৈঠক
২৪	দেওবাৰ	ৰূপনগৰ কাৰ্যালয়	সাহিত্য শাখা সমিতি, সাহিত্য গৱেষণা পৰিষদ আৰু আলোচনী/জাৰ্ণেলৰ সম্পাদনা সমিতিসমূহৰ যৌথ সভা
২১ এপ্ৰিল	দেওবাৰ	নগাঁও কাৰ্যালয়	জিলাসমূহৰ সাহিত্য শাখাৰ সভাপতি-সম্পাদক সন্মিলন
১২ মে’	দেওবাৰ	কামপুৰ	কেন্দ্ৰীয় ব’হাগী উৎসৱ
১৯ ”	দেওবাৰ	তিনিচুকীয়া	৮৩ সংখ্যক মূল অধিৱেশনৰ আদৰণি সমিতি গঠন
২৫ ”	শনিবাৰ	ৰঙাজান	মূল কাৰ্যানিৰ্বাহকৰ তৃতীয় বৈঠক
২৬ ”	দেওবাৰ	”	কেন্দ্ৰীয়ভাৱে মহাপুৰুষ মাধৱদেৱৰ আৱিৰ্ভাৱ মহোৎসৱ পালন
৯ জুন	দেওবাৰ	নগাঁও কাৰ্যালয়	সাহিত্য শাখা সমিতি আৰু সাহিত্য গৱেষণা পৰিষদৰ যুটীয়া সভা
২২ ”	শনিবাৰ		মূল কাৰ্যনিৰ্বাহকৰ চতুৰ্থ বৈঠক
২৯-৩০”	দেও-শনিবাৰ	ৰূপনগৰ কাৰ্যালয়	লেখন, সাংবাদিকতা আৰু আবৃত্তিৰ কৰ্মশালা
৭-১৩ জুলাই	দেও-শনিবাৰ	ৰূপনগৰ কাৰ্যালয়	সাহিত্য শাখাৰ উদ্যোগত সাতদিনীয়া পাঠসমীক্ষা কৰ্মশালা আৰু বিচাৰকৰ প্ৰশিক্ষণ কৰ্মশালা
২১ ”	দেওবাৰ		সংবিধান সংশোধনীৰ বাবে বিশেষ প্ৰশিক্ষণ কৰ্মশালা
৩ আগষ্ট	শনিবাৰ	ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়	আলোচনা-চক্ৰ
১১ ”	দেওবাৰ	বৰপেটা	গোপাল আতাৰ জীৱন আৰু মহাপুৰুষীয়া ধৰ্মলৈ অৱদান শীৰ্ষক আলোচনা-চক্ৰ
৩১”	শনিবাৰ		সাহিত্য শাখা সমিতি আৰু সাহিত্য গৱেষণা পৰিষদৰ যুটীয়া সভা
১ ছেপ্তেম্বৰ	দেওবাৰ		মূল কাৰ্যনিৰ্বাহকৰ পঞ্চম বৈঠক
অক্টোবৰ		গুৱাহাটী জিলা পুথিভঁৰাল	সাহিত্য শাখা সমিতি আৰু কেন্দ্ৰীয় সেৱাবাহিনীৰ উদ্যোগত বেজবৰুৱাৰ ডেৰশ বছৰীয়া জয়ন্তী উপলক্ষে বক্তৃতা অনুষ্ঠান/ আলোচনা-চক্ৰ
১-৩ নৱেম্বৰ	শুক্ৰ-দেওবাৰ	বোকাখাত	কেন্দ্ৰীয় শিশু, আই-মাতৃ আৰু যুৱ সমাৰোহ
২৩ ”	শনিবাৰ		সাহিত্য শাখা সমিতি আৰু সাহিত্য গৱেষণা পৰিষদৰ যুটীয়া সভা
২৪ ”	দেওবাৰ		মূল কাৰ্যনিৰ্বাহকৰ ষষ্ঠ বৈঠক
৫ জানু’১৪	দেওবাৰ	ৰূপনগৰ কাৰ্যালয়	সাহিত্য শাখা সমিতিৰ আৰু সাহিত্য গৱেষণা পৰিষদৰ যূটীয়া সভা
৬-৯ফেব্ৰু’১৪	বৃহ-দেওবাৰ	তিনিচুকীয়া	৮৩ সংখ্যক মূল অধিৱেশন

কেন্দ্ৰীয় সেৱাবাহিনীৰ যুটীয়া বৈঠক

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ, কেন্দ্ৰীয় সেৱাবাহিনীৰ সৌজন্যত আৰু কামপুৰ জিলা শাখাৰ আতিথ্যত অহা ১১ আৰু ১২ মে’ ২০১৩ তাৰিখ শনি আৰু দেওবাৰে কেন্দ্ৰীয় ব’হাগী উৎসৱ উদ্‌যাপন কৰা হ’ব। ১১ মে’, ২০১৩ তাৰিখ শনিবাৰে সন্ধিয়া ৭.০০ বজাত জিলাধিনায়ক আৰু সঞ্চালনা সমিতিৰ সদস্যসকলৰ এখনি যুটীয়া বৈঠক অনুষ্ঠিত কৰা হৈছে। উক্ত বৈঠকত সমূহ বিষয়ববীয়াক উপস্থিত থাকিবলৈ মুখ্য অধিনায়ক অঞ্জন সাধনিদাৰবাপ আৰু সচিব দীপজ্যোতি চহৰীয়াবাপে এক বিজ্ঞপ্তিযোগে জনাইছে।

লেখা আহ্বান

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘই শিশুসকলৰ উদ্দেশ্যে প্ৰকাশ কৰা শিশু-মঞ্জৰী আলোচনীখনিৰ দ্বাদশ সংখ্যা প্ৰকাশৰ দিহা কৰা হৈছে। উক্ত আলোচনীভাগিত প্ৰকাশ কৰিবৰ বাবে শিশু-উপযোগী গল্প, কবিতা, প্ৰবন্ধ, কাহিনী, শিশু নাটিকা, আলেখ্য, উপদেশ-বাণী আদি তলৰ ঠিকনাত প্ৰেৰণ কৰিবলৈ অনুৰোধ কৰা হ’ল।

ভবেন দুৱৰী
সম্পাদক, শিশু-মঞ্জৰী
শঙ্কৰী সংস্কৃতি কেন্দ্ৰ
ৰূপনগৰ, গুৱাহাটী-৩২

কেন্দ্ৰীয় সেৱাবাহিনী আৰু কেন্দ্ৰীয় শিশু আৰু আই-মাতৃ কল্যাণ সমিতিৰ মাণ্ডলিক সভা ঃ ডিব্ৰুগড় মণ্ডল

তিনিচুকীয়া ঃ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ কেন্দ্ৰীয় সেৱাবাহিনীৰ বাৰ্ষিক কৰ্ম আঁচনি অনুসৰি প্ৰথমখন মাণ্ডলিক পৰ্যায়ৰ সাংগঠনিক সভা ৩১/৩/২০১৩ তাৰিখে তিনিচুতীয়া জিলা শাখাৰ আতিথ্যত মাকুম মহাবিদ্যালয় প্ৰাঙ্গনত অনুষ্ঠিত হয়। ডিব্ৰুগড় মণ্ডলৰ মাণ্ডলিক সমন্বয়ক দিগন্ত শইকীয়া আৰু শিশু আই-মাতৃ কল্যাণ সমিতিৰ মাণ্ডলিক উপদেষ্টা জিনা বৰা আইৰ আহ্বান ক্ৰমে অনুষ্ঠিত সভাখনিৰ লগত সঙ্গতি ৰাখি তিনিচুকীয়া জিলা শাখাই আগন্তুক ৮৩ সংখ্যক অধিৱেশন উপলক্ষে সেৱাবাহিনীৰ এখনি জাগৰণ সভাত অনুষ্ঠিত কৰে। তিনিচুকীয়া জিলা শাখাৰ শিল্পীসকলৰ দ্বাৰা পৰিৱেশিত এটি বৰগীতেৰে শুভাৰম্ভ কৰা সভাখনিত সভাপতিৰ আসন গ্ৰহণ কৰে পদাধিকাৰ ৰজনীকান্ত দত্ত বাপে। তিনিচুকীয়া জিলা শাখাৰ দ্বাৰা নিমন্ত্ৰিত অতিথিসকলক আদৰণি সেৰা জনোৱাৰ পাছতে সভাখনিৰ উদ্দেশ্য ব্যাখ্যা কৰি মুখ্য অধিনায়ক অঞ্জন সাধনিদাৰ বাপে কয় যে জিলা শাখাসমূহৰ সাংগঠনিক দিশৰ লগতে সেৱাবাহিনী গোটসমূহ সক্ৰিয়কৰণ কৰাৰ উদ্দেশ্য আগত ৰাখি কেন্দ্ৰীয় সেৱাবাহিনীৰ বাৰ্ষিক কৰ্ম-আঁচনিত সাতটা মণ্ডলত মাণ্ডলিক পৰ্যায়ত জিলা সভাপতি/ সম্পাদক, সঞ্চালনা সমিতি সদস্য, জিলাধিনায়ক আৰু আঞ্চলিক অধিনায়কসকলৰ এখনি যুটীয়া বৈঠক অনুষ্ঠিত কৰাৰ আঁচনি লোৱা হয় আৰু তাৰেই প্ৰথমখন মাণ্ডলিক সভা তিনিচুকীয়া জিলা শাখাৰ আতিথ্যত অনুষ্ঠিত কৰা হয়। লগতে তিনিচুকীয়া জিলা শাখাত অনুষ্ঠিতব্য আগন্তুক ৮৩ সংখ্যক বাৰ্ষিক অধিৱেশন উপলক্ষে এখনি জাগৰণ সভা হিচাপে সভাখনি অনুষ্ঠিত কৰাৰ কথা অগৱত কৰে। তিনিচুকীয়া জিলা শাখাৰ সভাপতি বিমল বুঢ়াগোহাঁইবাপে জিলা শাখাৰ সামগ্ৰীক প্ৰস্তুতি সম্বন্ধে এটি থূলমূল ব্যাখ্যা আগবঢ়ায়। ইয়াৰ পিছতে কেন্দ্ৰীয় সেৱাবাহিনীৰ মুখ্য অধিনায়কে কেন্দ্ৰীয় সেৱাবাহিনীৰ কৰ্ম-আঁচনি আৰু শিশু আৰু আই-মাতৃ শাখা সমিতিৰ সম্পাদিকা ৰূপা চুতীয়া আয়ে কেন্দ্ৰীয় শিশু আৰু আই-মাতৃ শাখা সমিতিয়ে লোৱা কৰ্ম-আঁচনিৰ এটি বিশদ ব্যাখ্যা আগবঢ়ায়।

নিৰ্দিষ্ট বক্তা প্ৰধান সম্পাদক বাবুল বৰা বাপে বক্তব্য ৰাখি কয় যে— জিলা শাখাসমূহৰ সাংগঠনিক দিশত সামগ্ৰিক উন্নতিয়েহে মূল সঙ্ঘৰ বিভিন্ন আঁচনিসমূহ ফলপ্ৰসূ কৰি তোলাত সফল কৰিব। তেখেতৰ সাৱলীল বক্তব্যত আগন্তুক অধিৱেশনভাগি সফল কৰি তুলিবলৈ বিভিন্ন পৰামৰ্শ আগবঢ়ায়। যুটীয়া সম্পাদক আনন্দ কুমাৰ বৰাবাপে সভাত বক্তব্য ৰাখি কয় যে ডিব্ৰুগড় মণ্ডলৰ এখন অন্যতম জিলা তিনিচুকীয়াত অনুষ্ঠিত হ’ব লগা আগন্তুক অধিৱেশনভাগি সৰ্বতোপ্ৰকাৰে সফল কৰিবলৈ মণ্ডলৰ ছয়খন জিলা শাখাই সকলো প্ৰকাৰৰ সহায়ৰ প্ৰয়োজন হ’ব। গতিকে প্ৰতিখন জিলা শাখাই সাজু থাকিব লাগিব বুলি উল্লেখ কৰে। সমজুৱাৰ একাযাৰত নাজিৰা জিলা শাখাৰ অধিনায়ক বৰণ্য গগৈবাপে বক্তব্য প্ৰদান কৰে। সভাপতিৰ আসনৰ পৰা পদাধিকাৰবাপে বক্তব্য প্ৰদান কৰি সেৱাবাহিনীৰ কৰ্ম-আঁচনিৰ কথা শলাগ লয় আৰু ভৱিষ্যতে জিলা শাখাসমূহত আৰু জাগৰণ আৰু সাংগঠনিক সভা অনুষ্ঠিত কৰিবৰ বাবে পৰামৰ্শ আগবঢ়ায়। উল্লেখযোগ্য যে উক্ত মাণ্ডলিক সভাখনিত যুটীয়া সম্পাদক কুশল ঠাকুৰীয়া বাপ, কেন্দ্ৰীয় শিশু আৰু আই-মাতৃ শাখা সমিতিৰ সভানেত্ৰী মামনি চলিহা আই, কেন্দ্ৰীয় সেৱাবাহিনী উপমুখ্য অধিনায়কদ্বয় বিপ্লৱজ্যোতি বৰাবাপ, নিপণ কুমাৰ বৈশ্যবাপ, সচিব দীপজ্যোতি চলিহাবাপ, শিৱসাগৰ জিলা শাখাৰ সম্পাদক অপূৰ্ব কুমাৰ দত্তবাপ, ডিব্ৰুগড় জিলা শাখাৰ সম্পাদক গোবিন নেওগবাপ, মূলৰ সদস্য কুল হাজৰিকাবাপ, শিক্ষা শাখাৰ সভাপতি বুবুল হাজৰিকাবাপ, শদিয়া জিলা শাখাৰ সম্পাদকবাপকে মুখ্য কৰি প্ৰায় পাঁচখন জিলাৰ জিলাধিনায়ক, সঞ্চালনা সমিতিৰ সদস্যসকলৰ লগতে তিনিচুকীয়া জিলা শাখাৰসমূহ বিষয়ববীয়া প্ৰায় তিনি শতাধিক ভকত-বৈষ্ণৱ সভাখনিত উপস্থিত থাকে। সভাৰ অন্তত তিনিচুকীয়া জিলা শাখাৰ তৰফৰ পৰা অভ্যাগতসকলক শলাগৰ শৰাই আগবঢ়ায়।■

বিংশতি বাৰ্ষিক কেন্দ্ৰীয় শিশু, যুৱ আৰু আই-মাতৃ সমাৰোহৰ আদৰণি সমিতি গঠন

বোকাখাত ঃ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ বিংশতি বাৰ্ষিক শিশু, যুৱ আৰু আই-মাতৃ সমাৰোহৰ আদৰণি সমিতিখন ৭/৪/২০১৩ তাৰিখে বোকাখাত জিলা শাখাৰ কেন্দ্ৰীয় নামঘৰ প্ৰাঙ্গনত শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ পদাধিকাৰ বাপৰ সভাপতিত্বত শতাধিক ভকত-বৈষ্ণৱৰ উপস্থিতিত অনুষ্ঠিত হোৱা ৰাজহুৱা সভাত গঠন কৰা হয়। উপ-পদাধিকাৰ ভৱেন্দ্ৰনাথ ডেকাবাপে সভাখনি উদ্বোধন কৰি অষ্টাদশ বাৰ্ষিক ৰঙিয়া যুৱ আৰু আই-মাতৃ সমাৰোহৰ অভিজ্ঞতাৰে বিভিন্ন দিশত কৰিবলগীয়া কামৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰে।

প্ৰধান সম্পাদক বাবুল বৰাবাপে কয় যে যোৱা দুটা বৰ্ষত মাণ্ডলিক প্ৰতিযোগিতাসমূহ অনুষ্ঠিত কৰি তাৰ পৰা বাছকবনীয়া সীমিত সংখ্যক প্ৰতিযোগীৰে সমাৰোহভাগি অনুষ্ঠিত কৰাৰ বাবে প্ৰতিযোগীৰ সংখ্যা কম হৈছিল। কিন্তু এইবাৰ যিহেতু পোনপটিয়াকৈ জিলাসমূহৰ পৰা প্ৰতিযোগীসকল আহিব গতিকে প্ৰতিযোগীৰ সংখ্যা লক্ষণীয়ভাৱে বৃদ্ধি পাব। যিকোনো অনুষ্ঠানৰ সফলতাত নেতৃত্বৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰে বুলি উল্লেখ কৰি এখন শক্তিশালী আদৰণি সমিতি গঠনৰ বাবে পৰামৰ্শ আগবঢ়ায়।

মূলৰ যুটীয়া সম্পাদক আনন্দ কুমাৰ বৰাবাপে সমাৰোহখনি সফল কৰিবৰ বাবে ল’বলগীয়া কাৰ্যপন্থাৰ বাবে পৰামৰ্শ আগবঢ়ায়। বোকাখাত সাংবাদিক সন্থাৰ উপ-সভাপতি বুবুল দত্তবাপে সংবাদ আৰু যোগাযোগৰ ক্ষেত্ৰত সম্পূৰ্ণ সহায়-সহযোগ আগবঢ়োৱাৰ প্ৰতিশ্ৰুতি দিয়াৰ লগতে সমাৰোহৰ দিনকেইটাত প্ৰতিদিনে একোখন পৰিপূৰিকা প্ৰকাশ কৰি সমাৰোহৰ খবৰ জনাবলৈ প্ৰয়াস কৰিব বুলি অৱগত কৰে। যুটীয়া সম্পাদক কুশল ঠাকুৰীয়াবাপ, শিশু আৰু আই-মাতৃ সমিতিৰ সম্পাদিকাআই, মুখ্য অধিনায়কবাপৰ লগতে বোকাখাত পালনাম সমিতিৰ সভাপতি খৰ্গেশ্বৰ বৰাবাপে বক্তব্য আগবঢ়ায়।■

বাৰ্তালোচনী প্ৰকাশন শাখা সমিতি ঃ উপদেষ্টা ঃ ভৱেন্দ্ৰনাথ ডেকা, হৰিপ্ৰসাদ হাজৰিকা, কেশৱমোহন কলিতা সভাপতি ঃ গোলাপ বৰুৱা, পৰিচালন সম্পাদক ঃ খগেন্দ্ৰ মহেলা প্ৰকাশক ঃ বাবুল বৰা, প্ৰধান সম্পাদক, শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘ, সদস্যসকল ঃ শোধন গগৈ, বাবুল বৰা, বীৰেশ হাজৰিকা, জ্যোতিপ্ৰসাদ চুতীয়া, ড° যতীন চুতীয়া, প্ৰহ্লাদ শইকীয়া, প্ৰদীপ কুমাৰ বৰা, ৰামকৃষ্ণ পাটগিৰি। সম্পাদক ঃ মণিকাঞ্চন—ভবেন দুৱৰী

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ সঙ্ঘৰ হৈ প্ৰধান সম্পাদক বাবুল বৰাৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত। গুৱাহাটীৰ শৰাইঘাট ফটো টাইপছ প্ৰাঃ লিঃ, ইণ্ডাষ্ট্ৰিয়েল ইষ্টেট, বামুণীমৈদাম, গুৱাহাটী ৭৮১০২১ত মুদ্ৰিত। সম্পাদক ঃ ভবেন দুৱৰী, শঙ্কৰী সংস্কৃতি কেন্দ্ৰ, ৰূপনগৰ, গুৱাহাটী ৭৮১০৩২ ফোন ঃ ৯৪৩৫৪-০৩০১১